

Arthur C. Clarke

Lev z Comarre

Následující novela patří ke dárkovým nejranějším dílům, přesto si však udržela čtivost a vizionářskou intenzitu. Poprvé vyšla roku 1949 v časopisu Thrilling Wonder Stories. Clarke ji o dvacet let později nechal vydat knižně společně s novelou ze stejné doby Against the Fall of Night (Proti příchodu noci), jež se stala základem románu Město a hvězdy. Clarke v úvodu ke knize napsal: "I když se odehrávají v dobách vzdálených od sebe celé éony, mají tyto dva příběhy mnoho společného. Oba se zabývají hledáním, pátráním po tajemném a neznámém cíli. V obou případech slouží jako lákadlo spíše úžas a okouzlení než hmotný zisk. A v obou případech je hrdinou mladý muž nespokojený se svým okolím. I dnes je mezi námi mnoho takových mužů, s dobrými důvody k nespokojenosti. Těm všem věnuji tento příběh, napsaný dřív, než se narodili."

I. Vzpoura

Koncem 26. století počal velký příval Vědy konečně ochabovat. Dlouhá série vynálezů, jež utvářely a usměrňovaly svět po téměř tisíc let, se chýlila ke konci. Nebylo již co objevovat. Všechny velké sny minulosti se jeden za druhým staly skutečností.

Nastoupila plně mechanizovaná civilizace - a přece mechanismy téměř zmizely. Tíhu světa převzaly dokonalé stroje ukryté ve zdech měst či pohřbené hluboko pod zemí. Roboti, kteří svým pánům tiše a nenápadně plnili každé pomyšlení, si vedli tak znamenitě, že jejich přítomnost lidem připadala tak přirozená jako úsvit nového dne.

Mnohé ještě zbývalo poznat v oblasti abstraktní vědy a astronomové, kteří již nebyli připoutaní k Zemi, měli dost práce na příštích tisíc let. Fyzikální vědy a dovednosti, jež z nich vyrůstaly, však přestaly tvořit hlavní zájem lidstva. V roce 2600 se již nejlepší lidské mozky nezavíraly v laboratořích.

Lidé, jejichž jména pro svět znamenala něž více, by i umělci a filozofové, zákonodárci a státníci. Inženýři a velcí vynálezci patřili minulosti. Podobně jako ti, kdo kdysi léčili dávno vymyšlené nemoci, odvedli svou práci tak dobře, že jich více nebylo zapotřebí.

Ještě pět set let mělo uplynout, nežli s%ky vadlo dějin obrátí zpět.

Výhled z ateliéru pozorovateli bral dech, protože dlouhá, zakřivená místnost byla přes dvě míle daleko od úpatí Centrální věže. Dole se kupilo zbývajících pět obřích městských budov a jejich kovové stěny, zachycující paprsky ranního slunce, zářily všemi barvami duhy. Ještě hlouběji se do dálky prostírala šachovnicová políčka automatických farem, dokud se neztratila v oparu na obzoru. Na Richarda PeytonaL, jenž žlučovitě přecházel mezi obrovskými bloky syntetického mramoru, tvořícího surovinu pro jeho umění, však tentokrát krása tohoto výjevu nepůsobila.

Ateliér se téměř ztrácel pod obrovskými haldami umělého kamene zářivých barev. Většinou to byly hrubě přitesané kvádry, ale některé již získávaly podobu zvířat, lidských postav či abstraktních těles, jakým by se neodvážil dát jméno žádný odborník na geometrii. Umělcův syn, usazený v nepohodlné pozici na desetitunovém krystalu diamantu - největším, jaký se kdy podařilo syntetizovat - svého slavného rodiče sledoval ne právě přátelským pohledem.

"Asi by mi ani tolik nevadilo," poznamenal Richard Peyton II. podrážděně, "kdybys nedělal nic, pokud bys to dokázal dělat elegantně. Jsou lidé, kteří v tom vynikají, a celkem vzato je svět díky nim zajímavější. Nedovedu ale pochopit, proč se chceš celý život zabývat studiem inženýrství."

Jistě, souhlasili jsme s tím, aby sis jako hlavní předmět zvolil techniku, ale netušili jsme, že to budeš brát tak vážně. Když jsem byl v tvém věku, zajímala mě botanika - ale nikdy jsem z ní neudělal svou hlavní životní náplň. Snad to nebyl profesor Chandras Ling, kdo ti nasadil brouka do hlavy?"

Richard Peyton III. se začervenal.

"A proč by ne? Víím, jaké je mé poslání, a on se mnou souhlasí. Četl jsi jeho zprávu."

Sochař zamával ve vzduchu několikaJisty papíru, jež svíral mezi palcem a ukazováčkem jako nějaký nepříjemný hmyz.

"Četl," přiznal pochmurně. "Vykazuje neobyčejné schopnosti v mechanice - odvedl originální práci v subelektronickém výzkumu/ a tak dále, a tak podobně. Proboha, myslel jsem si, že lidstvo už před pár staletími z podobných dětinskostí vyrostlo! Chceš se stát prvotřídním údržbářem a opravovat porouchané roboty? To není zrovna vhodné zaměstnání pro mého syna, který je navíc vnukem člena Světové rady."

"Byl bych rád, kdybys do toho dědu nezatahoval," řekl Richard Peyton III. s rostoucí rozmrzelostí. "To, že byl státník, ti nezabránilo stát se umělcem. Jak tedy můžeš chtít, abych se zrovna já přizpůsobil?" Velkolepý zlatý plnovous Peytona staršího se začal hrozivě ježít.

"Je mi jedno, co děláš, pokud na to můžeme být hrdí. Ale k čemu je tahle posedlost hračkami? Máme všechny stroje, které potřebujeme. Roboty se podařilo dovést k dokonalosti před pěti sty lety; na vesmírných lodích nebylo třeba nic měnit nejméně po stejnou dobu; současný komunikační systém nám slouží už skoro osm set let. Proč tedy měnit to, co už je dokonalé?"

"To byl proslov jak od advokáta!" odpověděl mladík. "Jak může umělec o něčem tvrdit, že je to dokonalé? Otče, měl by ses stydět."

"Nehraj si se slovíčky. Dobře víš, jak to myslím. Naši předkové sestrojili stroje, které nám poskytují všechno, co potřebujeme. Jistě by se u některých z nich o pár procent dala zvýšit účinnost. Ale proč si s tím lámat hlavu? Můžeš mi uvést jediný důležitý vynález, který dnes světu chybí?"

Richard Peyton-III. si povzdechl.

"Poslyš, otče," řekl trpělivě. "Vedle techniky jsem studoval i historii. Už asi před dvanácti sty lety tady byli lidé, kteří prohlašovali, že dál není co vynalézat - a to bylo před objevem elektřiny, o letectví a astronautice ani nemluvě. Nedokázali pohlédnout dost daleko dopředu - jejich myšlení bylo příliš spjaté s přítomností."

Totéž se děje i dnes. Už pět set let svět žije z minulých nápadů. Připouštím, že určité směry vývoje dál nevedou, ale jsou desítky dalších, jimiž jsme dokonce ani nevykročili.

Po technické stránce svět stagnuje. Není to doba temna, protože jsme nic nezapomněli. Ale přeshlapujeme na místě. Vezmi si lety do vesmíru. Před devíti sty lety jsme dosáhli Pluta a kde jsme dnes? Stále na Plutu! Kdy se pustíme do mezihvězdného prostoru?"

"Kdo stojí o to létat ke hvězdám?"

Mladík pohoršeně vykřikl a v rozrušení seskočil z diamantového balvanu.

"Jak dnes můžeš vyslovit takovou otázku! Před tisíci lety se lidé ptali: Kdo stojí o to letět na Měsíc? Píse se o tom ve starých knihách, i když se tomu dá jen těžko uvěřit. Dnes zabere cesta na Měsíc jen čtyřicet pět minut a lidé jako Harn Jansen pracují na Zemi a žijí v Pluto City. Meziplanetární lety už bereme jako samozřejmost. Jednoho dne to bude stejné i se skutečnými kosmickými cestami. Mohl bych jmenovat desítky dalších oborů, kde se vývoj docela zastavil, protože lidé uvažují jako ty a jsou spokojení s tím, co mají."

"A co je na tom špatného?"

Peyton se rozmáchl po ateliéru.

"Teď ale vážně, otče. Byl jsi vůbec někdy spokojený s tím, co jsi udělal? Spokojená jsou jen zvířata."

Sochař se neradostně zasmál.

"Možná máš pravdu. To ale neoslabuje mé výhrady. Pořád si myslím, že bys jen marnil svůj život, a téhož názoru je i dědeček." Upadl mírně do rozpaků. "Vlastně přilétá na Zemi jen proto, aby se s tebou setkal."

Peyton se zatvářil znepokojeně.

"Podívej, otče, už jsem ti řekl svůj názor. Nechci to začít znovu probírat. Na mém přesvědčení nic nezmění ani dědeček, ani celá Světová rada."

X

Znělo to nabubřele a Peyton zaváhal, zda to opravdu myslí vážně. Jeho otec se právě chystal odpovědět, když ateliérem zazněl tlumený melodický tón. O vteřinu později se z prostoru ozval mechanický hlas.

"Přišel vás navštívit otec, pane Peytone."

Vítězně pohlédl na syna.

"Měl jsem dodat," řekl, "že dědeček přijde právě teď". Vím ale, že máš ve zvyku mizet, když je tě nejvíc zapotřebí."

Mladík neodpověděl. Sledoval otce, jak odchází ke dveřím. Pak se mu na rtech objevil úsměv.

Průčelní stěna ateliéru, prosklená jedinou glasitovou tabulí, byla otevřená a Peyton vyšel ven na balkon. Dole v hloubce dvou mil se na slunci bělavě leskla obrovská betonová plocha parkoviště, posetá slzovitými stúny odstavených lodí.

Mladík se ohlédl zpět do místnosti. Byla dosud prázdná, ale dveřmi dovnitř doléhal otcův hlas. Dál na nic nečekal. Opřel se rukou o zábradlí a přehoupl se do prostoru.

O půl minuty později vstoupily do ateliéru dvě osoby a překvapeně se rozhlížely. Richard Peyton, ten bez rozlišovacího čísla, vypadal nejvýš tak na šedesát, třebaže ve skutečnosti byl více než třikrát starší.

Oblečený byl do purpurového roucha, jaké na Zemi mělo právo nosit jen dvacet osob a méně než stovka v celé sluneční soustavě. Autorita jako by z něj přímo vyzařovala; dokonce i jeho slavný a sebevědomý syn vedle něj vypadal ustaraně a bezvýznamně.

"Tak kdepak ho máme?"

"K čertu s ním! Utekl oknem. Tak mu aspoň povím, co si o něm myslíme."

Richard Peyton II. zlostně pozvedl zápěstí a vytřel na svém osobním komunikátoru osmimístné číslo. Odpověď přišla téměř okamžitě. Zřetelně, s neosobním přízvukem hlas automatu donekonečna opakoval:

"Můj pán odpočívá. Nerušit, prosím. Můj pán odpočívá. Nerušit, prosím..."

Se znechuceným výkřikem Richard Peyton II. přístroj vypnul a obrátil se k otci. Ten se potutelně usmíval.

"Rychle mu to myslí. Tentokrát na/pře vezl. Nezastihneme ho, dokud se nerozhodne uvolnit blokovací spínač. Ve svém věku ho rozhodně nehodlám honit."

Oba muži se na sebe chvíli tiše dívali a v obličeji se jim odrážely smíšené pocity. Pak se téměř současně dali do smíchu.

II. Legenda o Comarre

Peyton padal míli a čtvrt jako kámen, než zapojil neutralizátor. Třebaže mu proud vzduchu, který svištěl kolem, bránil v dýchání, let jej naplňoval radostným vzrušením. Dosahoval sotva sto padesáti mil za hodinu, ale pocit rychlosti násobil prudký pohyb průčelí budovy, jež plynule ubíhalo vzhůru jen několik metrů daleko.

Jemný tah zpomalovacího pole jej zbrzdil nějakých tři sta metrů nad zemí. Lehce se snášel směrem k řadám zaparkovaných letounů seřazených u úpatí věže.

Jemu samotnému patřil malý jednomístný plně automatizovaný stroj. Nebo alespoň býval plně automatizovaný v době před třemi stoletími, kdy jej vyrobili, ale jeho současný majitel na něm provedl tolik nezákonných úprav, že by v něm nikdo na světě nedokázal letět a dožít se toho, aby o tom mohl někomu vyprávět.

Peyton vypnul neutralizační pás - zábavné zařízení, sice technicky zastaralé, ale stále nabízející zajímavé možnosti - a protáhl se vzduchovým uzávěrem svého stroje. O dvě minuty později se věže města propadaly pod okraj světa a rychlostí čtyř tisíc mil za hodinu pod ním ubíhaly neobydlené kraje Divočiny.

Peyton nastavil kurs na západ a téměř vzápětí se ocitl nad oceánem. Nezbyvalo mu než čekat; loď dosáhne svého cíle automaticky. Hluboko se zabořil do křesla pilota, oddal se trpkým myšlenkám a začal sám sebe litovat.

Byl mnohem rozrušenější, než byl ochoten přiznat. Skutečnost, že rodina nesdílí jeho technické zájmy, Peytona dávno přestala znepokojovat. Ale tento trvale narůstající odpor, který v současné době vyvrcholil, představoval něco nového. Vůbec ho nedokázal pochopit.

O deset minut později se z moře začal nořit osamělý bílý sloup, jenž připomínal meč Excalibur vystupující z jezera. Město, které svět znal pod jménem Scientia a jeho cyničtější obyvatelé jako Strašidelnou věž, vzniklo před osmi sty lety na ostrově, daleko vzdáleném od hlavních pevninských mas. Byl to projev nezávislosti, protože i v té vzdálené době dosud přetrvávaly pozůstatky nacionalismu.

Peyton s lodí dosedl na přistávací plochu a vykročil k nejbližšímu vchodu. Dunění obrovských vln, které se tři sta stop odtud tříštily o skaliska, patřilo mezi zvuky, které jej nikdy nenechávaly lhostejným.

U dveří se na chvíli zastavil, vdechoval slaný vzduch a pozoroval racky a stěhovavé ptáky kroužící kolem věže. Používali tuto hrudku země k odpočinku v dobách, kdy člověk ještě pohlížel na úsvit udivenýma očima a uvažoval, zda nevidí boha.

Úřad genetiky zabíral stovku podlaží blízko středu věže. Cesta do Města vědy Peytonovi zabrala deset minut. Téměř stejně dlouho mu trvalo, než objevil člověka, kterého hledal, v krychlových mílich kancelářích a laboratořích.

Přestože Alan Henson II. absolvoval Antarktickou univerzitu o dva roky dříve a nestudoval inženýrství, nýbrž biogenetiku, stále patřil mezi Peytonovy nejbližší přátele. Kdykoli byl Peyton v nesnázích, k čemuž nedocházelo právě zřídka, nacházel v klidném, střízlivém úsudku svého přítele duševní posilu. Bylo přirozené, že teď poletěl do Scientie, zvláště když mu jen den předtím Henson poslal naléhavé pozvání.

Biolog přivítal Peytona s radostí a úlevou, i když v jeho chování bylo cítit skryté napětí.

"Jsem rád, že jsi tady. Mám nějaké novinky, které by tě mohly zajímat. Vypadáš ale mrzutě - co je s tebou?"

Když mu Peyton barvitě vyličil, co se stalo, Henson se na chvíli odmlčel.

"Takže už začali!" řekl nakonec. "Dalo se to čekat!"

"Co tím myslíš?" zeptal se Peyton překvapeně.

Biolog otevřel zásuvku a vyňal z ní zapečetěnou obálku. Obsahovala dvě plastové fólie proděrované stovkami rovnoběžných výřezů rozličné délky. Jednu z nich podal Peytonovi.

"Víš, co to je?"

"Vypadá to na rozbor osobnosti."

"Správně. A náhodou tvé vlastní."

"Není to náhodou tak trochu nezákonné?"

"To tě nemusí zajímat. Dole je vytištěný klíč: poslušnost vede od estetického cítění až po rozumové schopnosti. Poslední sloupec udává tvůj inteligenční kvocient. Ne aby ti to stouplo do hlavy

Peyton začal kartu dychtivě zkoumat. Jednu chvíli se lehce začervenal.

"Nechápu, jak jste tohle dokázali zjistit."

"Toho si nevšímej," zazubil se Henson. "Teď se podívej na tuto analýzu." Podal mu druhou fólii.

"Ale vždyť je to totéž!"

"Skoro, ale ne úplně."

"Komu vlastně patří?"

Henson se pohodlněji uvelebil v kresle a zvolna odměřoval slova.

"Tento rozbor, Dicku, patří tvému prapradědovi o dvacet dvě generace zpátky po přímé mužské linii - velkému Rolní Thodarsenovi."

Peyton vylétl jako raketa.

"Cože!"

"Nemusíš to tady hned celé zbořit. Kdyby sem někdo přišel, povídáme si o starých školních časech."

"Ale-Thodarsen!"

"No, každý z nás má stejně vznešené předky, jen když se vrátíme dostatečně daleko do minulosti. Teď aspoň víš, proč z tebe má děda strach."

"Nechal si to ale až na poslední chvíli. Už jsem skoro dokončil studia."

"Za to můžeš děkovat nám. Naše analýza běžně pokrývá deset generací dozadu, ve výjimečných případech dvacet. Je to obrovský kus práce. V Knihovně dědičnosti jsou uloženy stamiliony záznamů obsahujících údaje o každém muži i ženě, kteří zde žili od 23. století. Tuto shodu se podařilo objevit čistě náhodou asi před měsícem."

"*Tehdy* právě začaly ty potíže. Ale stejně nechápu, oč jde."

"Co přesně vis, Dicku, o svém slavném předkovi?"

"Patrně nic víc než kdokoli jiný. Rozhodně nevím, kdy ani proč zmizel, pokud máš na mysli zrovna tohle. Neopustil Zemi?"

"Ne. Opustil svět, chceš-li, ale určitě ne Zemi. Jen málo lidí o tom ví, Dicku, ale Rolf Thodarsen vybudoval Comarre."

Comarre! Peyton to slovo vydechl mezi polorozevřenými rty, vychutnáváje jeho význam a neobvyklost. Tak tedy *přece* existuje! Někteří lidé popírali dokonce i to.

"Neřekl bych, že vis něco bližšího o Dekadentech. Knížky o historii jsou dosti pečlivě upravované. Celý příběh však souvisí s koncem Druhého elektronického věku..."

Dvacet tisíc mil nad povrchem Země kroužil na své věčné orbitě umělý měsíc, v němž sídlila Světová rada. Strop sněmovní síně tvořila jediná tabule průzračného krystalitu; když rada zasedala, zdálo se, že není nic, co by stálo mezi ní a obrovskou rotující koulí tam hluboko dole.

Mělo to hluboký symbolický smysl. V takovém prostředí nemohl přežít žádný omezený, zápecnický postoj. Tady, pokud vůbec někde, se dokázaly mysli lidí vzepnout k největším výkonům.

Richard Peyton starší strávil celý svůj život řízením osudů Země. Již pět set let lidstvo znalo jen mír a nepostrádalo nic, co mu mohly poskytnout věda či umění. Lidé, kteří planetě vládli, mohli být na svou práci hrdi.

Přesto se staříček státník cítil nesvůj. Možná již dokázal vytušit stíny změn, jež v sobě skrývala budoucnost. Možná již cítil, i když jen podvědomě, že pět století klidu se chýlí ke konci.

Zapnul zapisovací přístroj a začal diktovat.

Peyton věděl, že První elektronický věk zahájil před více než jedenácti stoletími, v roce 1908, De Forestův vynález triody. Totéž báječné století, které spatřilo vznik Světového státu, letadla, kosmické lodi a jaderné energie, bylo u zrodu všech základních termionových zařízení, jež umožnila rozvoj civilizace, kterou znal.

Druhý elektronický věk přišel o pět set let později. Nezažili jej fyzikové, ale lékaři a psychologové. Po dobu téměř pěti století zaznamenávali elektrické toky probíhající v mozku při myšlenkových procesech. Byla to nesmírně složitá analýza a uběhla řada generací naplněných lopotnou dřinou, než se ji podařilo dovršit. Její dokončení otevřelo cestu ke vzniku prvních strojů, jež dokázaly číst lidskou mysl.

To však byl teprve začátek. Poté, co člověk odhalil mecha-

reprodukovat, nahradit živé buňky tranzistory a elektrickými obvodů.

Ke konci 25. století lidé dokázali postavit první myslící stroje. Byly velice těžkopádné: k dosažení výkonu jednoho krychlového centimetru lidského mozku bylo zapotřebí sto krychlových metrů zařízení. Stačilo však učinit první krok a pak již to netrvalo dlouho, než se podařilo mechanický mozek zdokonalit a začít ho běžně užívat.

Dokázal vykonávat jen nižší druhy duševní činnosti a postrádal takové čistě lidské vlastnosti jako je iniciativa, intuice a veškeré emoce. Za okolností, jež se jen zřídka měnily, kde se vážně neprojevovala jeho omezení, však dovedl zcela nahradit člověka.

Příchod kovových mozků přivodil jednu z velkých krizí lidské civilizace. Třebaže lidé stále museli vykonávat vyšší státnické povinnosti při řízení společnosti, celou nesmírnou správní agendu převzali roboti. Člověk konečně dosáhl svobody. Už si nemusel lámat hlavu sestavováním složitých jízdních řádů, promýšlením výrobních programů a vyrovnáváním rozpočtů. Stroje, které před staletími převzaly veškerou fyzickou práci, podruhé přispěly k rozvoji společnosti.

Pro lidstvo to mělo dalekosáhlé důsledky a lidé na novou situaci reagovali dvojím způsobem. Někteří využívali nově nabyté svobody ušlechtilě, ve snažení, jež vždy přitahovalo ty nejlepší mozky: v hledání krásy a pravdy, jež zůstávaly stejně nepostižné jako v době, kdy se stavěla Akropole.

Byli však i takoví, kteří uvažovali odlišně. Konečně je navždy zrušeno Adamovo prokletí, tvrdili. Teď můžeme stavět města, kde se stroje postarají o každou naši potřebu, jakmile nás jen napadne - dokonce ještě dříve, protože analyzátoři dokáží přechystat dokonce přání ukrytá v podvědomí. Cílem veškerého žití je rozkoš a honba za štěstím. Člověk si na to vydobyl právo. Jsme unaveni nekonečným zápasem o vědění a slepou touhou po přemostění prostoru ke hvězdám.

Byl to dávný sen Lotofágů, sen starý jako lidstvo. Nyní se poprvé dal uskutečnit. Po nějaký čas nebylo mnoho těch, kdo jej sdíleli. Plameny Druhé renesance ještě nepočaly hasnout a skomírat. Jak však léta ubíhala, Dekadenti získávali stále více lidí pro svůj způsob myšlení. Na skrytých místech na vnitřních planetách si budovali města svých snů.

Po celých sto let tato města bujela jako podivné exotické květy, dokud se onen bezmála náboženský zápal, který podněcoval jejich výstavbu, nevyčerpal. Přežívala pak ještě generaci. Poté jedno po druhém vymizela z lidské paměti. Jak postupně odumírala, zanechala po sobě spousty bájí a legend, které s postupem staletí narůstaly.

Jen jedině takové město vzniklo na Zemi a záhady, jež se k němu pojily, vnější svět nikdy nedokázal rozluštit. Světová rada z určitých důvodů všechny údaje o tomto místě zničila. Jeho poloha byla záhadou. Někteří tvrdili, že se nachází v pustinách Arktidy; další věřili, že je ukryté na dně Pacifiku. Jisté nebylo nic, pouze jeho jméno - Comarre.

Henson na chvíli přerušil své líčení.

"Zatím jsem ti neřekl nic nového, nic, co by nebylo obecně známé. Zbytek příběhu je tajemství, které zná jen Světová rada a snad stovka lidí ve Scientii. Jak dobře víš, Rolf Thodarsen byl největší technický génius, jaký kdy žil. Dokonce ani Edison se mu nevyrovnal. Položil základy robotiky a postavil první prakticky využitelné myslící stroje.

Jeho laboratoře chrlily řadu skvělých vynálezů po více než dvacet let. Pak Thodarsen najednou zmizel. Rozšířila se zpráva, že se pokusil dostat ke hvězdám. Skutečně se však přihodilo toto:

Thodarsen byl přesvědčen, že roboti - stroje, které dosud udržují naši civilizaci v chodu - představují jen začátek. Obrátil se na Světovou radu s určitými návrhy, které měly změnit podobu lidské společnosti. Jaké to měly být změny nevíme, ale Thodarsen věřil, že pokud se neuskuteční, lidstvo nakonec dospěje do slepé uličky - a jak mnozí z nás soudí, už tam skutečně uvázlo.

Rada se ostře postavila proti. To byla totiž doba, kdy se roboti stávali součástí společnosti a zvolna se vracela stabilita - tatáž stabilita, kterou se podařilo udržet následujících pět set let, Thodarsen byl trpce rozčarovaný. Dekadenti se svým nadáním pro vyhledávání talentů jej získali a přesvědčili, aby se vzdal světa. Byl to jediný člověk, který dokázal proměnit jejich sny ve skutečnost."

"A udělal to?"

"To nikdo neví. Comarre ale bylo postaveno - to je jisté. Víme, kde leží - a vito i Světová rada. Některé věci se nedají utajit."

To je pravda, pomyslel si Peyton. Dokonce i v současné době se ztrácejí lidé, o nichž se říká, že se vypravili hledat město snů. Výraz 'Odešel do Comarre' se stal natolik součástí jazyka, že jeho původní význam téměř upadl v zapomnění.

Henson se předklonil a jeho hlas nabyl na naléhavosti.

"Teď se dostáváme k něčemu, co vypadá podivně. Světová rada mohla zničit Comarre, ale neudělala to. Přesvědčení, že Comarre existuje, totiž má na společnost stabilizující vliv. Ať se snažíme sebevíc, stejně tady pořád máme psychopaty. Není obtížné dát jim v hypnóze nárazku ohledně Comarre. Možná je nikdy nenajdou, ale během pátrání aspoň zůstanou neškodní."

V počátečním období, krátce po založení města, Rada vysílala do Comarre své agenty. Žádný z nich se nikdy nevrátil. Nestali se obětí nečistě hry; jen se prostě rozhodli, že zůstanou. To se ví určitě, protože odeslali zpět zprávy. Dekadenti si nepochybně uvědomovali, že Rada by město srovnala se zemí, kdyby záměrně zadrželi její agenty. Některé z těch zpráv jsem viděl. Je na nich něco zvláštního. Mají společné cosi, co by se dalo vyjádřit jediným slovem: vytržení. Dicku, v Comarre se nacházelo něco, co člověka dokázalo přinutit, aby zapomněl na venkovní svět, na přátele, rodinu - úplně na všechno! Zkus si představit, co to znamená! Později, když bylo jisté, že žádný z Dekadentů již nemůže být naživu, podnikla Rada další pokus. Zkoušela to ještě před padesáti lety. Do dnešního dne se však z Comarre ještě nikdo nevrátil."

Když Richard Peyton promluvil, čekající robot rozložil jeho slova do fonetických skupin, doplnil interpunkci a automaticky zařadil záznam k příslušným elektronickým souborům.

"Kopie pro prezidenta a do mého osobního archivu."

Vaše memorandum z 22. a náš dnešní ranní rozhovor.

Navštívil jsem svého syna, ale R. P. III. se mi vyhnul. Jeho odchodlání je nezvratné a jakýkoli nátlak může všechno jen zhoršit. Tuto lekci jsme si měli vzít už od Thodarsena. Navrhují, abychom si získali jeho vděčnost tím, že mu poskytneme veškerou pomoc, kterou potřebuje. Pak můžeme jeho výzkum usměrňovat tak, aby nevybočil z bezpečných kolejí. Jestliže nikdy nezjistí, že R. T. byl jeho předek, nehrozí žádné nebezpečí. Bez ohledu na povahové podobnosti není pravděpodobné, že by se pokusil opakovat práci R. T. Především musíme zajistit, aby nikdy neobjevil ani nenavštívil Comarre. Pokud k tomu dojde, může to mít nepředvídatelné důsledky."

Když se Henson odmlčel, jeho přítel neřekl ani slovo. Byl příliš zaujatý vyprávěním, než aby je chtěl přerušovat, a biolog za okamžik pokračoval.

"To nás přivádí do současnosti a k tobě. Světová rada se dověděla o tvých zděděných vlastnostech před měsícem. Mrzí nás, že jsme jim to oznámili, ale už se s tím nedá nic dělat. Geneticky jsi Thodarsenovým převtělením v jediném vědeckém smyslu slova. Opět se zdařila jedna z těch vzácných hříček přírody, jež se vždy po několika stoletích opakují v některé rodině."

Ty bys, Dicku, dokázal pokračovat v práci, již Thodarsen musel zanechat - ať už to bylo cokoli. Možná je navždy ztracená, ale pokud po ní zůstaly nějaké stopy, tajemství se skrývá v Comarre. Světová rada to ví. Proto se tě snaží svést z cesty, která ti byla souzena."

Neber si to osobně. Mezi členy Rady jsou ti nejšlechetnější duchové, jaké lidstvo kdy zrodilo. Nechtějí ti ublížit a nic ti od nich nehrozí. Upřímně však touží zachovat současné společenské uspořádání, které je podle nich to nejlepší."

Peyton se zvolna postavil. Na chvíli se mu zdálo, že je nezávislým, vnějším pozorovatelem, který sleduje postavu zvanou Richard Peyton III., jež už není člověkem, ale symbolem, jedním z klíčů k budoucnosti světa. Vyžádalo si to značné duševní úsilí, aby se s ním znovu ztotožnil.

Jeho přítel jej mlčky sledoval.

"Ještě něco jsi mi neřekl, Alane. Jak to všechno vis?"

Henson se usmál.

"Čekal jsem, kdy se na to zeptáš. Jsem jenom mluvčí, jehož si ostatní zvolili, protože tě znám. Nesmím dokonce ani tobě prozradit, o koho se jedná. Je však mezi námi mnoho vědců, o nichž vím, že je obdivuješ."

Mezi Radou a badateli, kteří pro ni pracují, vždycky panovala přátelská rivalita, ale v posledních letech se naše názory stále více rozcházejí. Mnozí z nás si myslí, že současny věk, o němž je Rada přesvědčená, že potrvá navěky, tvoří jen přechodné mezidobí. Jsme toho názoru, že příliš dlouhá doba stability přinese úpadek. Psychologové Rady věří, že mu budou schopni zabránit."

Peytonovi zazářily oči.

"Přesně to jsem vždycky tvrdil! Mohu se k vám připojit?"

"Později. Nejprve nás čeká práce. Vis, jsme svým způsobem revolucionáři. Chystáme se spustit několik společenských reakcí a až budeme hotoví, oddálí to nebezpečí úpadku lidstva na tisíce let. Ty jsi, Dicku, jedním z našich katalyzátorů. Mohu říci, že ne jediným."

Na chvíli se odmlčel.

"I kdyby Comarre nevedlo k ničemu, máme ještě jednu kartu v rukávu. Doufáme, že během padesáti let vyvineme pohon pro mezihvězdné lety."

"Konečně!" nadchl se Peyton. "Co uděláte pak?"

"Předvedeme ho Radě a řekneme: Tady to máte - teď můžete letět ke hvězdám. Nejsme chlapíci?" A Radě nezbude než se kysele usmát a začít vyvracet civilizaci. Jakmile získáme možnost cestovat ke hvězdám, společnost se začne znovu rozvíjet a stagnaci to odsune na neurčito."

"Doufám, že se toho ještě dožij u," povzdechl si Peyton. "Co ale chcete, abych udělal hned teď?"

"Jenom jediné: aby ses vypravil do Comarre a zjistil, co tam je. Věříme, že dokážeš uspět tam, kde ostatní selhali. Všechny plány již jsou hotové."

"A kde vlastně je Comarre?"

Henson se usmál.

"Je to skutečně jednoduché. Existuje jen jediné místo, kde může být - jediné místo, nad nímž nesmí létat letadla, kde nikdo nežije, kde je možné cestovat jen pěšky. Ve Velké rezervaci."

Starý pán vypnul zapisovací stroj. Nad hlavou - Či dole; bylo to totéž - velký srpek Země zastíňoval záři hvězd.

Maličký měsíc na své nekonečné pouti překročil terminátor a zvolna se nořil do noci. Na ztemnělém zemském povrchu tu a tam zářila rozsetá světla měst.

Ten pohled starce naplňoval smutkem. Připomínal mu, že jeho vlastní život se chýlí ke konci - a zároveň jako by předpovídal zánik kultury, o jejíž záchranu usiloval. Možná měli mladí vědci přece jen pravdu. Období velkého klidu končilo a svět se ubíral k novým cílům, které on sám už nespátí.

III. Divoký lev

Byla noc, když Peytonova loď přelétala západním směrem Indický oceán. Prostým okem nebylo vidět nic než bílou čáru příboje u afrických břehů, ale navigační obrazovka ukazovala pevninu hluboko dole do nejmenších detailů. Noc teď přirozeně neskýtala žádnou ochranu ani záruku, ale ukrývala ho před lidskými pohledy. A pokud jde o přístroje, jež by měly prostor sledovat - o ty se už postarali druzí. Jak se zdálo, bylo mnoho těch, kdo uvažovali stejně jako Henson.

Plán byl šikovně vymyšlený. Jeho podrobnosti s láskyplnou péčí rozpracovali lidé, kteří se při tom zjevně bavili. Měl přistát na kraji pralesa, tak blízko u silového pole, jak jen to bylo možné.

Dokonce ani jeho neznámí přátelé nedokázali vypnout bariéru tak, aby nevzbudili podezření. Naštěstí to od okraje clony do Comarre bylo jen asi dvacet mil poměrně otevřenou krajinou. Bude muset dokončit cestu pěšky.

Za hlasitého praskotu větví se loď usadila v neviditelném porostu. Sedla si hezky na břicho a Peyton vypnul tlumené osvětlení kabiny, aby se podíval ven. Nic neviděl. Připomněl si své instrukce a nechal dveře zavřené. Udělal si eo nejlepší pohodlí a čekal na úsvit.

Probudilo jej jasné sluneční světlo, jež mu svítilo přímo do očí. Rychle si oblékl výstroj, kterou ho přátelé vybavili, otevřel dveře kabiny a vstoupil do lesa.

Místo pro přistání bylo pečlivě zvolené a nedělalo mu potíže prodrat se několik set stop na volné prostranství. Přímě před ním ležely nízké, trávou porostlé pahorky, po nichž byly tu a tam rozhozené chumáče útlých stromků. Byl příjemný den, přestože bylo léto a rovník nedaleko. Osm set let regulace klimatu a velká umělá jezera, jež pohltila pouště, vykovaly své.

Téměř poprvé ve svém životě Peyton zakoušel přírodu v podobě, jakou měla předtím, než se zrodil člověk. Co jej však nejvíce udivovalo, nebyla divokost scenérie. Peyton nikdy nepoznal ticho. Vždy se odněkud ozýval hluk strojů či alespoň vzdálený šepot dopravních letadel doléhající z nebetých výšek stratosféry.

Tady podobné zvuky chyběly, protože žádný stroj nedokázal překonat silové pole, jež obklopovalo Rezervaci. Ozýval se jen šelest větru v ^rávě a sotva slyšitelná změt' zvuků vyluzovaných hmyzem. Peytona to ticho skličovalo a udělal totéž, co by provedl téměř každý člověk z jeho doby. Stiskl na svém osobním přijímači tlačítko, jímž si zvolil pásmo vysílající hudební kulisu.

Míli za míli Peyton vytrvale kráčet zvlněnou krajinou Velké rezervace, nejrozsáhlejšího přirozeného území zachovaného na povrchu zeměkoule. Kráčelo se mu snadno, protože neutralizátory zabudované do výzbroje téměř rušily její hmotnost. Provázel ho onen opar ne víravé hudby, která tvořila pozadí života lidí téměř od doby, kdy bylo vynalezeno rádio. Třebaže stačilo pohnout číselníkem, aby se spojil

s kýmkoli na celé planetě, představoval si, že je úplně sám v srdci přírody, a na chvíli se vcítil do všech pocitů, které museli prožívat Stanley či Livingstone, když před tisíci let poprvé vstoupili na stejný světaidil.

Peyton by L naštěstí dobrý chodec a v poledne už měl polovinu cesty k cíli za sebou. Usadil se k obědu pod trsem jehličnanů, jež sem byly přivezeny z Marsu a dávného objevitele by přivedly ke zmatenému úžasu. Pro Peytona v jeho nevědomosti byly naprostou samozřejmostí.

Už měl nashromážděnou pěknou hromádku prázdných plechovek, když si všiml, že se po planině ve směru odkud přišel rychle pohybuje nějaký předmět. Byl ještě příliš daleko na to, aby se dal rozeznat. Teprve když si ta věc.zjevně namířila k němu, obtěžoval se vstát, aby měl lepší výhled. Dosud nepozoroval žádné zvíře - i když spousta zvířat pozorovala jeho - a se zájmem si příchozího prohlížel.

Peyton nikdy předtím neviděl lva, ale nedělalo mu potíže poznat velkolepou šelmu, která se k němu plavnými skoky blížila. Sloužilo mu ke cti, že se jen jednou ohlédl po stromu, který se mu tyčil nad hlavou. Pak už zůstal neochvějně stát.

Věděl, že na světě už nejsou opravdu nebezpečná zvířata. Rezervace byla něco mezi obrovitou biologickou laboratoří a národním parkem, který každoročně navštěvovaly tisíce lidí. Obecně se předpokládalo, že pokud necháte zdejší obyvatele na pokoji, zachovají se k vám taky tak. Celkem vzato, systém fungoval hladce.

Lev se zjevně toužil přátelit. Rozběhl se přímo k němu a začal se mu láskyplně třít o bok. Když se Peyton znovu postavil na nohy, šelma přenesla pozornost na jeho prázdné plechovky od jídla. Za okamžik se k němu obrátila s výrazem, kterému nebylo možné odolat.

Peyton se rozesmál, otevřel novou konzervu a obsah opatrně vyklopil na plochý kámen. Lev přijal hold s chutí a zatímco žral, Peyton prolistoval rejstřík oficiálního průvodce, kterým ho jeho neznámí pomocníci pozorně vybavili.

O lvech tam bylo několik stránek doplněných fotografiemi na pomoc mimozemským návštěvníkům. Informace byly uklidňující. Tisíc let vědeckého chovu Krále zvířat značně zdokonalilo. V minulém století sežral jen dvanáct lidí; v deseti případech jej následné vyšetřování zprostito viny a zbývající dva nebyly "prokázané".

Kniha však neuváděla nic o nechtěných lvech, ani o způsobech, jak se jich nejlépe zbavit. Rovněž nenaznačovala, že by běžně byli tak přátelští jako tento exemplář.

Peyton nebyl nijak zvlášť všímavý. Chvíli mu trvalo, než si všiml tenkého kovového proužku kolem lvovy pravé přední tlapy. Byla na něm řada číslic a písmen doplněných úřední pečeti Rezervace.

Toto nebyla divoká šelma; celé své mládí zřejmě prožila mezi lidmi. Možná to byl jeden z těch slavných superlvů, které biologové šlechtili a poté vypouštěli do přírody ke zlepšení chovu. Podle zpráv, které Peyton četl, byli někteří z nich téměř stejně inteligentní jako psi.

Jak rychle zjistil, lev rozuměl řadě jednoduchých slov, zvláště takových, jež se vztahovala k potravě. Dokonce i na tuto dobu to bylo nádherné zvíře, o dobrou stopu vyšší než jeho vyzáblý předek z doby před deseti stoletími.

Když se Peyton znovu vydal na cestu, lev mu klusal po boku. Sice pochyboval, zda jeho přátelství stojí za více než za libru syntetického hovězího, ale bylo příjemné mít někoho, s kým se dalo mluvit - a kdo se mu navíc nepokoušel odmlouvat. Po dlouhé a sousťeděné úvaze se rozhodl, že příhodným jménem pro jeho nového známého bude "Leo".

Peyton ušel několik set stop, když se náhle ve vzduchu před ním oslnivě zablesklo. I když si okamžitě uvědomil, o co se jedná, leknutím se zastavil a přivíral oči. Leo překotně prchl a ztratil se z dohledu. V případě nouze, pomyslel si Peyton, na něj nebude příliš spolehnout. Později měl možnost tento úsudek opravit.

Když se mu zotavil oslněný zrak, Peyton zjistil, že hledí na barevný nápis žhnoucí ohnivými písmeny. Nehybně se vznášel ve vzduchu a hlásal:

VÝSTRAHA!
BLÍŽÍTE SE K ZAKÁZANÉ OBLASTI!
NEVSTUPUJTE!
Z příkazu Světové rady

Peyton si oznámení chvíli zamyšleně prohlížel. Pak se rozhlédl kolem po projektoru. Byl v kovové skřínce nepřítomně ukrytý po straně cesty. Rychleji odemkl univerzálními klíči, které mu důvěřivá Komise pro elektroniku svěřila při první promoci.

Po krátké prohlídce si ulehčeně oddechl. Projektor bylo jednoduché kapacitně ovládané *zařízení*. Zapínalo je cokoli, co se pohybovalo po cestě. Jeho součástí tvořil i fotografický záznamník, ale byl odpojený. Peytona to nepřekvapovalo, protože přístroj muselo uvádět v činnost každé míjející zvíře. To bylo příjemné. Znamenalo to, že se nikdo nemusí dozvědět, že Richard Peyton ffl. někdy kráčet po této cestě.

Zavolal na Lea, který se vracel pomalu a vypadal trochu zahanbeně. Nápis zmizel a Peyton držel relé rozpojená, aby Leo mohl nerušeně projít. Potom znovu uzamkl skříňku a pokračoval v cestě, zvědavý co bude dál.

Po dalších sto stopách k němu začal přísně promlouvat odtlesněný hlas. Neřikal nic nového, ale hrozil množstvím drobných trestů, z nichž některé Peytonovi zněly docela povědomě.

Bylo zábavné pozorovat Leův výraz, když se pokoušel určit místo, odkud hlas vycházel. Peyton znovu vyhledal projektor a prověřil ho, než se vydal dál. Usoudil, že bude bezpečnější, když úplně sejde z cesty. Dál by podél ní mohla být rozmístěna záznamová zařízení.

S jistými potížemi přiměl Lea, aby zůstal na zpevněném povrchu, zatímco on sám šel po prašné krajnici, jež cestu lemovala. Na dalším čtvrtmílovém useku lev spustil dvě další elektronické léčky. Autoři poslední z nich už vzdali jakékoli přesvědčování. Zněla prostě:

POZOR NA DIVOKÉ LUVY

Peyton pohlédl na Lea a dal se do smíchu. Leo sice nechápal, co je tady vtipného, ale zdvořile se připojil. Automatická výzva za jejich zády s posledním zoufalým zablikáním zmizela.

Peyton uvažoval, proč sem ty nápisy někdo vůbec umístil. Možná měly odstrašit náhodné návštěvníky. Ti, kdo znali svůj cíl, se jimi stěžejí dají odvrátit.

Cesta se náhle ohnula do pravého uhu - a měl před sebou Comarre. Bylo divné, že pohled na něco, co očekával, mu způsobí takový šok. Před ním se v džungli rozevírala obrovitá mýtina, kterou z poloviny vyplňovala černá kovová konstrukce.

Město mělo tvar terasovitého kužele, vysokého snad dva tisíce stop a se základnou asi tři tisíce stop v průměru. Kolik se skrývalo pod zemí, Peyton nedokázal odhadnout. Zastavil se, ohromený velikostí a neobvyklostí nesmírné stavby. Pak zvolna vykročil k ní.

Město vyčkávalo jako dravá šelma číhající ve svém doupěti. I když jeho hostů nyní velice ubylo, bylo je připraveno

přijmout, ať to bude kdokoli. Někdy se obrátili zpět po prvním varování, někdy po druhém. Nemnozí dorazili až k samému vchodu, nežli ztratili odvahu. Většina těch, kdo dospěli tak daleko, však vstupovala docela ochotně.

Tak Peyton došel k mramorovému schodišti, vedoucímu ke kolmé kovové stěně a podivné černé díře, která vypadala jako jediný vchod. Leoklusal vedle něj a nezvyklého okolí si příliš nevšímal.

Peyton se zastavil u paty schodiště a vytočil číslo na svém komunikátoru. Počkal, až se ozve potvrzovací tón, a pak začal zvolna mluvit do mikrofону.

"Moucha vstupuje do salonu."

Opakoval to dvakrát a připadal si přitom jako hlupák. Kdosi, pomyslel si, má zvrácený smysl pro humor.

Neozvala se žádná odpověď. To byla součást dohody. Nepochyboval ale o tom, že zprávu přijali, patrně v některé z laboratoří ve Scientii, protože číslo, na které volal, mělo předčísli západní polokoule.

Peyton otevřel největší masovou konzervu a obsah rozložil na mramoru. Zabořil prsty do lví hřívy a hravě jí zakroutil.

"Myslím, že bys raději měl zůstat tady," řekl. "Možná budu dost dlouho pryč. Ne abys chodil za mnou."

Nahoře na schodech se ohlédl. Ke své úlevě zjistil, že se ho lev nepokusil následovat. Seděl na zadních tlapách a úpěnlivě ho sledoval. Peyton mu zamával a obrátil se k němu zády.

V zakřiveném kovovém povrchu nebyly dveře, jen prostý černý otvor. To byla záhada a Peyton uvažoval, jak asi stavitelé chtěli zabránit tomu, aby dovnitř nezabloudila zvířata. Pak cosi na tom otvoru upoutalo jeho pozornost.

Byl *příliš černý*. Přestože se stěna nacházela ve stínu, nebyl důvod, aby vchod byl tak temný. Vytáhl z kapsy minci a vhodil ji dovnitř. Uklidněný tím, že ji slyšel dopadnout, vykročil za ní.

Jemně nastavené obvody rozlišovačů ignorovaly minci, stejně jako ignorovaly každé zvíře, jež se zatoulalo do tohoto temného portálu. Ale přítomnost lidské mysli postačovala k tomu, aby aktivovala spínače. Clona, v níž se Peyton pohyboval, na zlomek sekundy zapulsovala energií. Pak se znovu vrátila do klidného stavu.

Peytonovi se zdálo, že trvalo příliš dlouho, než jeho noha došlápla na zem, ale to mu zdaleka nepůsobilo největší starost. Mnohem překvapivější byl okamžitý přechod ze tmy do náhlého jasu, z poněkud dusného vedra džungle do teploty, jež se ve srovnání s ním zdála být téměř mrazivá. Změna byla tak prudká, že se až zajíkl. Naplněný pocitem neklidu se obrátil zpět ke klenutému průchodu, kterým právě vešel.

Už tam žádný nebyl. Nikdy tam žádný nebyl. Stál na vyvýšeném kovovém stupínku přesně uprostřed rozlehlé kruhové místnosti, po jejímž obvodu byl tucet průchodů klenutých do lomeného oblouku. Mohl přijít kterýmkoli z nich - nebýt toho, že všechny byly vzdálené asi sto dvacet stop.

Peytona se na okamžik zmocnila panika. Cítil, jak mu buší srdce, a s nohama se mu dělo cosi podivného. Náhle si připadal velice osamělý, posadil se na stupínek a začal logicky zvažovat situaci.

IV. Znamení máku

Něco jej vmžiku dopravilo z temného vchodu do středu místnosti. Mohla pro to být jen dvě vysvětlení, obě stejně fantastická. Buď bylo s prostorem uvnitř Comarre něco velice

v nepořádku, anebo jeho stavitelé ovládli tajemství přenosu hmoty.

Již od dob, kdy se lidé naučili vysílat zvuk a obraz pomocí rádia, snili o stejném způsobu přenášení hmoty. Peytoň se podíval na stupínek; na němž spočíval. Snadno mohl skrývat elektronické zařízení - a na stropě nad ním se nacházela velice zvláštní vypouklina.

Ať už to bylo provedeno jakkoli, nedokázal si představit lepší způsob, jak ignorovat nechtěné návštěvníky. Poněkud spěšně seskočil ze stupínku. Nebylo to zrovna místo, kde by se chtěl zdržovat.

Se znepokojením si uvědomil, že bez pomoci zařízení, které ho sem dopravilo, neměl jinou možnost, jak odejít. Ale rozhodl se, že s tím si bude lámat hlavu později. Až dokončí průzkum, měl by znát toto i ostatní tajemství Comarre.

Ve skutečnosti nebýt namyšlený. Mezi Peytonem a tvůrci města leželo pět století bádání. Třebaže mohl najít mnoho věcí, jež pro něj budou nové, nesetká se s ničím, čemu by nedokázal porozumět. Namátkou si zvolil jeden z východů a začal s pátráním.

Stroje bděly a čekaly na svou příležitost. Byly sestrojeny k tomu, aby sloužily jedinému účelu, a toto poslání stále slepé naplňovaly. Před dlouhou dobou přinesly do znavených myslí svých tvůrců mír zapomnění. Toto zapomnění byly stále schopny poskytnout všem, kdo vstoupí do města Comarre.

Přístroje započaly s analýzou ve chvíli, kdy Peytoň vyšel z pralesa. Rozpítvat lidskou mysl se všemi jejími nadějemi, tužbami a obavami, to byl úkol, který se nedal provést ve spěchu. Potrvá to ještě hodiny, než budou uvedeny v činnost syntezátory. O hosta bude zatím postaráno, dokud se pro něj nepodaří připravit mnohem velkorysejší pohostinství.

Malý robot se hodně natrápil, než se mu podařilo nepolapitelného návštěvníka lokalizovat, protože Peytoň při svém průzkumu města rychle procházel z místnosti do místnosti. Konečně se stroj zastavil uprostřed malé kruhové komůrky po obvodu vroubené magnetickými spínači a osvětlené jedinou výbojkou.

Podle přístrojů byl člověk vzdálen jen několik stop, ale robot svými čtyřmi očními čočkami neobjevil žádnou známku jeho přítomnosti. Zmateně zůstal stát a kromě jemného šelestu motorů a občasného cvaknutí relé nevydal ani hlásek.

Peytoň stál na visuté lávce deset stop nad zemí a s velkým zájmem stroj pozoroval. Tvořil jej lesklý kovový válec umístěný na silné základní desce opatřené malými hnacími koly. Robot neměl žádné končetiny: celistvost válce porušovaly jen kruhovitě uspořádané oční čočky a řada malých kovových mřížek zvukového výstupu.

Bylo zábavné sledovat zmatek odehrávající se v mysli robota, jež se potýkala se dvěma protichůdnými sadami informací. Přestože věděl, že Peytoň musí být uvnitř, oči mu říkaly, že místnost je prázdná. Začal rejdit kolem dokola v malých krouzcích, až se mu ho Peytonovi zželelo a sestoupil dolů. Stroj okamžitě přestal kroužit a začal přednášet uvítací proslov.

"Jsem A-5. Zavedu vás kamkoli si budete přát. Zadejte mi, prosím, příkazy ve standardní robom l u ve."

Peytoň byl poněkud zklamaný. Ve městě, které vybudoval Thodarsen, doufal v něco lepšího, avšak toto byl naprosto běžný robot. I ten ale může být užitečný, pokud s ním bude správně zacházet.

"Děkuji," řekl zbytečně. "Zaved' mě, prosím, do obytné části."

Třebaže si byl Peyton teď už jistý, že město je plně automatizované, stále zůstávala možnost, že skrývá lidské obyvatelstvo. Mohl zde být někdo další, kdo mu pomůže v pátrání, i když se zřejmě bude muset spokojit s tím, že se mu nikdo nepostaví na odpor.

Stroj se beze slova obrátil a vyjel z místnosti. Chodba, po níž se vydal, končila u nádherně vyřezávaných dveří, které se již Peyton marně pokoušel otevřít. A-5 zřejmě znal jejich tajemství - když se k nim přiblížili, silná kovová deska se nehlučně odsunula. Robot vjel do malé kabinky připomínající telefonní budku.

Peytona napadlo, zda nevstupují do dalšího zařízení na přenos hmoty, ale brzy zjistil, že jde o obyčejný výtah. Podle doby stoupání je musel zavést téměř do nejvyšších podlaží města. Když se posuvné dveře otevřely, Peyton si připadal jako v jiném světě.

Chodby, v nichž se ocitl na počátku, byly pusté a jednotvárné, čistě účelové. Tyto prostorné síně a společenské sály se naproti tomu honosily největším možným přepychem. Pro dvacáté šesté století byly příznačné honosná výzdoba a barevnost, jimiž následující období hluboce pohrdala. Dekadenti však dospěli ještě mnohem dál nežli vkus jejich epochy. Když navrhovali Comarre, do krajnosti vyčerpali nejenom možnosti psychologie, ale i umění.

Člověk by zde mohl strávit celý život a stejně by nestačil vychutnat všechny nástěnné malby, řezbářské práce a obrazy, složité vzory tapisérií, jež působily stejně zářivě jako v době, kdy byly zhotoveny. Zdálo se naprosto neospravedlnitelné, že tak báječné místo zůstává opuštěné a skryté před světem. Peyton téměř zapomněl na své zaujetí pro vědu a jako dítě pospíchal od jednoho divu k druhému.

Byly zde výtvořky génia, jakého patrně svět dosud nepoznal. Byl to však nemocný a zoufalý génius, jenž ztratil víru v sebe sama, třebaže si dosud zachoval nesmírnou technickou zručnost. Teď teprve Peyton pochopil pravý význam jména, jímž byli obdařeni stavitelé Comarre.

Umění Dekadentů jej odpuzovalo i okouzlovalo zároveň. Neskrývalo v sobě zlo, protože bylo naprosto oproštěné od mravních měřítek. K jeho příznačným vlastnostem asi patřily únava a rozčarování. Po chvíli Peyton, který u sebe nikdy nepozoroval zvláštní citlivost vůči vizuálnímu umění, začal zjišťovat, jak se mu do duše vkrádá jemný pocit stísněnosti. Přesto se od prohlídky nedokázal odtrhnout.

Konečně se Peyton znovu obrátil k robotovi.

"Žije tady teď někdo?"

"Ano."

"Kde jsou?"

"Spí."

Z jakéhosi důvodu to znělo jako naprosto přirozená odpověď. Peyton si připadal velice unavený. Poslední hodinu přímo zápasil, aby zůstal vzhůru. Jako by mu něco přikazovalo usnout, téměř silou vůle ho nutilo spát. Zítra bude dost času na to, aby vyzvěděl tajemství, která sem přišel odhalit. V této chvíli netoužil po ničem jiném než po spánku.

Bezděčně následoval robota, jenž jej vedl z prostorných síní do dlouhé chodby lemované kovovými dveřmi, na nichž se opakoval napůl povědomý symbol, který Peyton nedokázal rozpoznat. Jeho spánkem omámený mozek stále mdlé zápolil s tímto problémem, když se stroj zastavil před jedněmi dveřmi, které se tiše otevřely.

Do vysoká nastlanému lůžku se nedalo odolat. Peyton se k němu mechanicky rozkloupl. Když upadal do spánku, proteplil jeho nitro pocit uspokojení. Poznal znamení na dveřích, avšak byl již příliš unavený na to, aby pochopil jeho smysl.

Bylo to znamení máku.

V chovám města nebylo ani stopy po zlobě či záludnosti. Neosobně vykonávalo úkoly, jimi bylo zasvěceno. Každý, kdo vstoupil do Comarre, ochotně přijal jeho dary. Tento návštěvník byl první, jenž je kdy ignoroval

Integrátory byly připravené již celé hodiny, ale neklidná, pátrající mysl jim unikala. Mohly si ale dovolit čekat, tak jak to dělaly posledních pět set let.

Ted, když se Richard Peyton pokojně nořil do spánku, obranné mechanismy oné podivně vzdorovitě mysli se zhroutily. Kdesi hluboko v srdci Comarre se sepnulo relé a složité, zvolna pulsující proudy počaly střídavě zaplavovat vakuové trubice. Vědomí, které tvořilo osobnost Richarda Peytona III., přestalo existovat.

Peyton usnul okamžitě. Na chvíli jej ovládlo naprosté zapomnění. Pak se počaly vracet mlhavé útržky vědomí. A poté, jako obvykle, začal snít.

Bylo zvláštní, že jeho mysl ovládl zrovna jeho oblíbený sen a že byl mnohem živější nežli kdykoli předtím. Peyton celý život miloval moře a neuvěřitelnou krásu tichomořských ostrovů jednou zahlédl z vyhlídkové paluby nízko letícího letadla. Nikdy je nenavštívil, ale často si přál, aby mohl strávit život na nějakém odlehlém, poklidném ostrově, kde by se nemusel starat o svět ani o budoucnost.

Byl to sen, jaký v určitém období svého života poznala většina lidí, ale Peyton měl dostatek zdravého rozumu na to, aby si uvědomil, že dva měsíce takové existence by jej zahnavy napůl šíleného nudou zpět do civilizace. Jeho snům však byly podobné úvahy naprosto cizí, a tak znovu ležel pod vlnícími se palmami a naslouchal zvukům příboje bubnujícího do útesů, jež vroubily azurové zrcadlo laguny odrážející paprsky slunce.

Sen byl neobyčejně živý, natolik opravdový, že se Peyton dokonce ve spánku přistihl při úvahách, že žádný sen nemá právo být tak skutečný. Pak sen najednou ustal a bylo to tak náhlé, že měl pocit, jako by v jeho mysli vznikla zřetelná trhlinka. Přerušení jej při vedlo zpátky k vědomí.

S trpkým pocitem zklamání zůstal Peyton ještě chvíli ležet a s pevně zavřenýma očima se pokoušel znovu si vybavit ztracený ráj. Bylo to však marné. Cosi mu tepalo v hlavě a bránilo mu spát. Navíc lůžko začalo být velice tvrdé a nepohodlné. S nechutí obrátil pozornost na zdroj rušení.

Peyton byl vždy realistou a nikdy si nepřipouštěl filozofické pochybnosti, takže šok byl pro něj mnohem silnější než jaký by prožívali méně inteligentní jedinci. Nikdy předtím nepochyboval o svém zdravém rozumu, až teď. Protože zvuk, který ho probudil, bylo bušení vln narážejících na útesy. Ležel na zlatém písku nedaleko laguny. Kolem vzdychal vítr ve vrcholcích palm a jemně jej laskal svými hřejivými prsty.

Na chvíli si Peyton dokázal představit jen to, že ještě sní. Ale tentokrát už nezbýval prostor pro pochyby. Když je člověk při smyslech, nemůže zaměnit skutečnost za sen. Pokud je něco ve vesmíru skutečné, toto byla skutečnost.

Pocit údivu se zvolna začal vytrácet. Postavil se na nohy a setřásl ze sebe zlatou spršku písku. Zastínil si oči proti slunci a rozhlédl se po pláži.

Ani na chvíli se nazarazil nad tím, že je to místo tak povědomé. Připadalo mu naprosto přirozené vědět, že vesnice je o kus dál podél zálivu. Zanedlouho se znovu setká s přáteli, od nichž byl na chvíli odloučen ve světě, který mu rychle mizel z paměti.

Vybavila se mu prchavá vzpomínka na mladého inženýra - dokonce i jméno mu už uniklo - který kdysi toužil po slávě

a vědění. Ve svém druhém životě znal docela dobře tu poše-
tilou osobu, ale teď už mu nikdy nedokáže vysvětlit mamost
jeho ambicí.

Líně se začal loudat po pláži a každým krokem ze sebe
setřásal poslední matné vzpomínky svého stínového života,
jako když obrysy snu blednou ve světle nového dne.

V opuštěné laboratoři na druhém konci světa čekali tři
ustaraní vědci s očima upřenými na vícekanálový komu-
nikátor nezvyklého typu. Přístroj už devět hodin mlčel.
Během prvních osmi nikdo zprávu neočekával, ale dohodnuté
znamení se mělo ozvat již více než před hodinou.

Alan Henson netrpělivě vyskočil ze židle.

"Musíme něco udělat! Já mu zavolám."

Zbývající dva badatelé na sebe neklidně pohlédli.

"Mohli by hovor zaměřit."

"Jedině pokud nás skutečně sledují. Ale i kdyby, neřeknu
nic neobvyklého. Peyton mi porozumí, je-li vůbec schopný
odpovídat..."

Pokud měl Richard Peyton vůbec kdy představu o čase, teď
byla zapomenutá. Jedině přítomnost byla skutečná, neboť minu-
lost a budoucnost ležely skryté za neproniknutelnou clonou,
podobně jako krajina zahalená stěnou šlehajícího deště.

Peyton vychutnával přítomnost s pocitem naprostého uspo-
kojení. Nic nezůstalo z onoho neklidného, podnikavého
ducha, jenž si kdysi poněkud nejistě předsevzal dobýt nové
oblasti vědění. Nyní vědění k ničemu nepotřeboval.

Později si nedovedl vybavit nic ze svého života na ostrově.
Poznal mnoho přátel, ale jejich jména a tváře beze stopy
zmizely. Lásky, klid v duši, štěstí - to vše mu na kratičkou
chvilu patřilo. Přesto se ze svého života v ráji nedokázal
rozpomenout na více než několik posledních chvil.

Bylo zvláštní, že všechno mělo skončit tak, jako to zača-
lo. Znovu stál na břehu laguny a tentokrát byla noc a nebyl
sám. Měsíc, který se zdál být neustále v úplňku, plul nízko
nad mořskou hladinou. Souhvězdí, jež nikdy neměnila
polohu, bez jediného mrknutí zářila na obloze jako třpytivé
klenoty, mnohem nádhernější nežli zapomenuté hvězdy
kolem Země.

Peytonovy myšlenky se však upínaly na jinou krásu a opět
se sklonil k postavě ležící na pláži, jejíž zlatá barva si nijak
nezadala s barvou vlasů nedbale rozprostřených na písku.

Pak se ráj kolem něj zachvěl a rozplynul. Peyton, násilím
připravený o všechno co miloval, vydal mučivý výkřik.
Rozum mu zachránila jen rychlost, s jakou došlo k přechodu.
Když bylojx) všem, připadal si stejně jako kdysi Adam, když
se za ním navždy zabouchly brány Edenu.

Zvuk, který ho povedl zpět, ale patní k nejvšednějším na
světě. Vlastně by možná žádný jiný jeho mysl v jejím úkrytu
nedostihl. Byl to pronikavý zvuk komunikátoru odloženého
na podlaze vedle lůžka v setmělé místnosti města Comarre.

Když se mechanicky natáhl a stiskl tlačítko příjmu, rámu-
sení ustalo. Musel odpovědět způsobem, jenž uspokojil
neznámého volajícího - kdo má být Alan Henson? - protože
po chvíli přenos ukončil. Peyton seděl na pohovce, držel si
hlavu ve dlaních a pokoušel se zorientovat.

Předtím nesnil; tím si byl jist. Spíše to bylo jako kdyby žil
druhým životem a nyní se navracel do své původní existence
jako člověk, který se probírá ze ztráty paměti. I když byl
dosud omámený, jeho mozek dospěl k jasnému přesvědčení.
Už v Comarre nesmí nikdy spát.

Vůle a charakter Richarda Peytona HL se pozvolna vracely ze
svého vyhnanství. Vrávoravě se zvedl a vyšel z místnosti. Znovu
se očití v dlouhé chodbě se stovkami stejných dveří. Na symbol,
který na nich byl vyřezaný, pohlížel s novým porozuměním.

Téměř nevnímal, kam jde. Jeho mysl se zcela upjala na problém, před kterým stál, Pn chůzi se mu mozek vyjasnil a zvolna přišlo poznání. V této chvíli to byla pouze teorie, ale brzy si ji bude moci ověřit.

Lidská mysl je cosi velice křehkého, co zůstává skryto, nevstupuje do přímého styku se světem a všechny své znalosti a zkušenosti shromažďuje pomocí tělesných smyslů. Je možné zaznamenávat a uchovávat myšlenky a emoce, tak jako lidé kdysi na mších drátu zaznamenávali zvuk.

Pokud by se tyto myšlenky promítly do jiné mysli v době, kdy tělo není pn vědomí a má otupené smysly, mozek by se domníval, že zakouší skutečnost. Neměl žádnou možnost, jak klam odhalit, stejně jako není možné rozeznat dokonalou nahrávku symfonie od původního vystoupení.

Toto všechno již bylo známo po staletí, ale stavitelé Comarre těchto znalostí využili tak jako ještě nikdo na světě. Někde ve městě musí být přístroje, které dovedou analyzovat každou myšlenku a přání nově přichozích. Na jiném místě museli tvůrci města uložit každý pocit a zkušenost, jaké může lidská mysl znát. Z tohoto surového materiálu je možné vytvořit jakoukoli možnou budoucnost.

Nyní konečně Peyton pochopil velikost génia, který se projevil při stavbě Comarre. Přístroje rozebraly jeho nejniternější myšlenky a vytvořily pro něj svět založený na jeho podvědomých tužbách. Když se později naskytla vhodná příležitost, ovládly jeho mysl a složily mu do ní všechno, co pak zakoušel.

Není divu, že v onom teď již naplň zapomenutém ráji měl všechno, po čem kdy zatoužil. A není divu, že během staletí tak mnoho lidí hledalo mír, jaký může přinést jen Comarre!

V. Inženýr

Než se Peyton stačil docela vzpamatovat, donutil jej zvuk kol, aby se ohlédl. To se vracel maličký robot, který byl jeho průvodcem. Složitě stroje, které ho ovládaly, se bezpochyby zajímaly o to, co se stalo s jeho svěřencem. Peyton čekal a v jeho mysli pomalu uzrál nápad.

A-5 začal znovu od samého začátku se svým připraveným (proslovem. Setkání s tak primitivním přístrojem v místech, kde rozmach automatiky dosáhl naprostého vrcholu, teď vypadalo obzvláště nepatřičné. Pak si ale Peyton uvědomil, že robot je možná nekomplikovaný záměrně. Nemělo smysl používat složitý mechanismus tam, kde jednoduchý stroj poslouží stejně dobře - či lépe.

Peyton známou řeč ignoroval. Věděl, že všichni roboti musí poslouchat příkazy lidí, pokud jim jiní lidé předtím nepřikázali opak. Dokonce i myšlenkové projekty, řekl si ironicky, uposlechny neznámé a nevyslovené rozkazy jeho podvědomého já.

"Zaved' mě k přenašečům myšlenek," zavelel.

Jak předpokládal, robot se ani nepohnul. Odpověděl jen: "Nerozumím."

Peytonovi se vrátila dobrá nálada, protože se opět cítil pánem situace.

"Pojd' sem a nehýbej se, dokud ti nedám rozkaz."

Voliče a obvody robota posoudily instrukci. Neobjevily žádný příkaz, který by jí odporoval. Stroj se zvolna rozjel kupředu. Bylo rozhodnuto - už nemohl couvnout. Nesměl se pohnout, dokud mu to Peyton nepřikáže anebo něco nezruší jeho rozkazy. Hypnóza robotů byl velmi starý trik, který se zvláště mezi malými nezbednými kluky těšil značné oblibě.

Peyton rychle z vaku vyprázdnil nářadí, bez něhož se neobešel žádný inženýr: univerzální šroubovák, nastavitelný klíč - automatickou vrtačku a konečně to nejdůležitější, atomový řezač, který během několika sekund zdolal sebe-silnější kov. Se zručností získanou dlouholetou praxí se pak pustil do práce na nic netušícím stroji.

Robot byl naštěstí zkonstruován tak, aby umožňoval snadnou údržbu, takže se dal lehce otevřít. Na řídicích prvcích nebylo nic neobvyklého a v krátké době Peyton objevil i pohybové ústrojí. Teď už stroj nemohl uniknout, ať se stane cokoli. Byl zmrzačený.

Pak ho oslepil a postupně odhaloval jeho další elektronické smysly, jež vyřadil z provozu. Zanedlouho z robota zbyl jen kovový válec naplněný složitým harampádím. S pocitem uličníka, který právě svévolně zaútočil na bezbranné pendlovky, se Peyton usadil a čekal na to, co, jak věděl, muselo následovat.

Bylo od něj poněkud bezohledné zničit robota tak daleko od hlavních technických podlaží. Než dopravní robot zvládl cestu až z hlubin města, uplynulo téměř patnáct minut. Když Peyton v dálce zaslechl dunění kol, věděl, že jeho předpoklad byl správný. Havarijní četa byla na cestě.

Transportér bylo jednoduché přepravní zařízení vybavené sadou paží, jež dokázaly uchopit a přidržovat poškozeného robota. Zdálo se, že je slepý, avšak jeho speciální smysly bezpochyby plně postačovaly účelu, pro nějž byl zhotovený.

Peyton počkal, až stroj naložil nešťastného A-5. Pak rovněž naskočil, ale držel se mimo dosah mechanických paží. Nepřál si, aby byl omylem považován za dalšího vadného robota. Naštěstí mu mechanismus vůbec nevěnoval pozornost.

Tak Peyton sestupoval podlaží za podlažím stále do nižších úrovní budovy, kolem obytných prostor, přes místnost, kde se ocitl na začátku, a ještě hlouběji, do míst, která doposud nenavštívil. Jak se dostával stále níž, charakter města kolem se měnil.

Dávno ty tam byly přepych a bohatství horních pater, jež nahradila země nikoho tvořená pustými spojovacími chodbami, které nebyly ničím jiným než mohutnými kabely vody. Zanedlouho skončily i ty. Transportér projel obrovskými posuvnými dveřmi - a byl u cíle.

Řady kontrolních panelů a voličových mechanismů se zdály být bez konce, ale Peyton odolával nutkání seskočit ze svého nic netušícího oře, dokud se neobjevily hlavní ovládací pulty. Poté z přepravníku sestoupil a sledoval, jak mizí v jakémsi odlehklém koutě města.

Napadlo ho, jak asi dlouho superautomatům potrvá, než opraví A-5. Sabotáž provedl velice důkladně a měl dojem, že robot nejspíš skončí ve šrotu. Poté s pocitem vyhladovělého člověka, který se ocitl na hostině, zahájil prohlídku divů města.

Během následujících pěti hodin udělal jen jedinou přestávku, aby poslal smluvený signál svým přátelům. Byl by jim rád pověděl o svém úspěchu, ale riziko bylo příliš velké. Poté, co pronikl do tajů sledovacích obvodů, odhalil funkce hlavních agregátů a začal zkoumat některá pomocná zařízení.

Bylo to přesně tak, jak očekával. Analyzátoři a promítači myšlenek byly umístěny o poschodí výše a daly se ovládat z tohoto ústředního velína. Neměl představu o tom, jak pracují: k odhalení všech jejich tajemství by potřeboval měsíce. Ale dokázal je identifikovat a domníval se, že v případě potřeby je bude schopen vyřadit z provozu.

O něco později objevil detektor myšlenek. Byl to nevelký přístroj, tak trochu připomínající starodávnou manuální tele-

fonní ústřednu, jen mnohem složitější. Křeslo operátora tvořilo součást podivné konstrukce izolované od podlahy a zastřešené sítí vodičů a křišťálových tyčí. Byl to první přístroj, určený zjevně pro přímou lidskou obsluhu, který dosud objevil. Vyrobili jej zřejmě první inženýři, když v rané fázi existence města instalovali jeho zařízení.

Peyton by se detektor myšlenek neodvážil vyzkoušet, kdyby na jeho ovládací desce neobjevil podrobné instrukce. Když si přístroj trochu osahal, napojil se na jeden z okruhů a zvolna počal zvyšovat výkon, ale dbal na to, aby ukazatel intenzity zůstal hluboko pod červenou značkou signalizující nebezpečí.

Udělal dobře, protože zážitek byl zdrcující. Stále si zachovával svou původní osobnost, ale na jeho vlastní myšlenky se začaly vrstvit ideje a představy, jež mu byly naprosto cizí. Okny, jež před ním rozevírala cizí mysl, pohlížel na naprosto jiný svět.

Bylo to jako kdyby se jeho tělo nacházelo současně na dvou místech, i když pocity jeho druhého já byly mnohem méně živé než ty, jež zakoušel skutečný Richard Peyton IQ. Teď už chápal smysl výstražné čáry. Kdyby nastavil ovladač myšlenkové intenzity příliš vysoko, zcela jistě by si přivodil šílenství.

Peyton přístroj vypnul, aby mohl nerušené přemýšlet. Už věděl, jak si má vysvětlit robotova slova, že ostatní obyvatelé města spí. V Comarre byli další lidé, ale leželi v bezvědomí pod projektory myšlenek.

V duchu se vrátil zpět do dlouhé chodby se stovkami kovových dveří. Po cestě dolů projel mnoha takovými galeriemi a bylo jasné, že větší část města není ničím jiným než nesmírným bludištěm místností, v nichž mohou tisíce lidí prosnit celý svůj život.

Jeden po druhém prověřil obvody rozvaděče. Z velké většiny byly hluché, ale asi padesát jich ještě zůstávalo v činnosti. A každý z nich přenášel veškeré myšlenky, tužby a city lidské mysli.

Teď, když byl plně při vědomí, dokázal Peyton pochopit, jak se stal obětí klamu, ale toto poznání mu přinášelo jen chabou útěchu. Prohlédl hlavní slabiny syntetických světů, zaznamenal ochromení všech kritických schopností mysli, zaplavované nekonečným proudem prostých, avšak barvitých emocí.

Ano, teď to vše vypadalo velmi jednoduše. To však nic neměnilo na skutečnosti, že pro pozorovatele tento umělý svět vypadal naprosto opravdově - tak opravdově, že bolest z jeho ztráty mu dosud spalovala nitro.

Téměř hodinu Peyton zkoumal světy padesátí spících myslí. Bylo to strhující, třebaže odpuzující pátrání. Za tu hodinu se o lidském mozku a jeho skrytých pochodech dověděl věci, o jakých se mu ani nesnilo. Když skončil, zůstal tiše sedět u ovládacího pultu přístroje a rozebíral získané poznatky. Ve vědění pokročil o mnoho let a jeho mládí se najednou zdálo být velmi daleko.

Poprvé se mohl bezprostředně přesvědčit o tom, že zlé a zvrácené choutky, které někdy rozčeřily hladinu jeho mysli, sdílejí všechny lidské bytosti. Pro stavitele Comarre dobro ani zlo nic neznamenaly - a stroje byly jen jejich věrnými služebníky.

Vědomí, že jeho teorie byly správné, Peytona potěšilo. Teprve teď pochopil, jak těsně vyvážl. Kdyby v těchto zdech znovu usnul, už by se nikdy nemusel probudit. Jednou jej zachránila náhoda, ale trvale na ni spoléhat nemohl.

Vysíláče myšlenek je třeba vyřadit z provozu, a to tak důkladně, aby je roboti víckrát nedokázali opravit. I když se

dovedli vypořádat s běžnými poruchami, nikdy nemohli zvládnout záměrnou sabotáž takového rozsahu, o jaké Peyton uvažoval. Až bude hotov, Comarre už víc nikoho neohrozí. Už nikdy nepolapí jeho mysl ani myslí příštích návštěvníků, kteří by sem mohli zabloudit.

Nejprve bude muset najít spáče a oživit je. To byl úkol, který se mohl protáhnout, ale naštěstí technické podlaží bylo vybaveno běžným monovizním vyhledávacím zařízením. S jeho pomocí mohl vidět a vylechnout všechno, co se ve městě odehrávalo. Stačilo jen zaostřit nosné paprsky na požadované místo. V případě potřeby mohl dokonce přenášet svůj hlas, ale ne obraz. Model, který to umožnil, se běžně začal používat až v době po dokončení Comarre.

Chvilí mu trvalo, než se naučil zacházet s ovládacími prvky přístroje a paprsek zprvu nevypočitatelně bloudil po celém městě. Peyton shledal, že nahlíží do spousty nečekaných zákoutí a jednou dokonce zahlédl les - i když jen nohama vzhůru. Napadlo ho, zda je Leo dosud poblízku, a s určitými potížemi zaměřil vchod.

Ano, byl tam, kde ho předešlého dne opustil. Věrný Leo ležel několik metrů dál s hlavou obrácenou k městu a měl vyloženě ustaraný výraz. Peytona to docela dojalo. Začal uvažovat o tom, zda by nemohl lva dostat do Comarre. Ocenil by trochu morální podpory, protože po zkušenostech minulé noci mu začínala čím dál víc chybět společnost.

Metodicky prozkoumal stěny města a značně se mu ulevilo, když v přízemí objevil několik skrytých průlezů. Lámal si totiž hlavu tun, jak odejít. I kdyby dokázal přepnout přenašeč hmoty na zpětný chod, tento způsob cestování jej příliš nelákal. Dával přednost zastaralému fyzikálnímu pohybu v prostoru.

Všechny vstupní otvory byly uzavřeny a na okamžik si nevěděl rady. Pak ho napadlo vyhledat robota. Chvilí mu trvalo, než spatřil jedno z dvojčat zesnulého A-5, jak se ubírá bludištěm chodeb na jakési záhadné pochůzce. K jeho velké úlevě robot bez řečí uposlechl jeho rozkaz a dveře otevřel.

Peyton s paprskem znovu pronikl stěnami a zaostřil jej několik stop od lva. Potom tiše zavolal:

"Leo!"

Lev poplašeně vzhlédl.

"Hej, Leo, to jsem já, Peyton!"

Lev se rozpačitě zvedl a prošel se na místě dokolečka. Pak to vzdal a bezmocně si sedl.

Peytonovi to dalo hodně přesvědčování, než přilákal Lea ke vchodu. Lev poznal jeho hlas a byl ochotný jít za ním, ale nedokázal se ubránit zmatku a nervozitě. U vchodu na chvíli zaváhal. Nezamlouvaly se mu ani Comarre, ani tiše vyčkávající robot.

Peyton Leovi velice trpělivě vysvětloval, že má robota následovat. Opakoval svou výzvu různými slovy, dokud si nebyl jistý, že mu lev porozuměl. Pak promluvil přímo ke stroji a přikázal mu, aby lva zavedl do řídicího sálu. Chvilí nesourodou dvojici pozoroval, aby se ujistil, že je na cestě, a pak ji s několika povzbudivými slovy ponechal osudu.

Docela jej zklamalo, když zjistil, že nemůže nahlédnout do žádné ze zavřených místností označených symbolem máku. Buď byly před paprskem stměny, anebo byly ovladače monovize nastaveny tak, aby její slídivé oko do těchto prostor neproniklo.

Peyton se ale nedal odradit. Spáče bude muset probudit násilím, tak jak to zakusil na vlastní kůži. Poté, co nahlédl do jejich soukromých světů, necítil k nim valné sympatie a jen smysl pro povinnost mu přikazoval, aby je probudil znovu k životu. Nezasloužili si žádné ohledy.

Náhle jej přepadla děsivá myšlenka. Čím asi projektory, reagující na jeho tužby, plnily jeho vlastní mysl při oné zapomenuté idyle, z níž se tak nerad vrátil zpět? Byly jeho skryté myšlenky stejně hanebné jako myšlenky ostatních snů?

Bylo to nepřijemné pomýšlení, ale odsunul podobné úvahy stranou a znovu se posadil k ústřednímu rozvaděči. Nejprve odpojí obvody a poté provede sabotáž projektorů tak, aby je již více nebylo možno použít. Kouzlo, kterým Comarre poutalo takové množství myslí, bude navždy zlomeno.

Peyton se naklonil dopředu, aby přehodil vícenásobné spínače, ale pohyb již nedokončil. Zezadu jej jemně, ale velice pevně sevřely čtyři kovové paže. Bez ohledu na to, že kopal a zápasil, jej vyzvedly od rozvodné desky a přenesly doprostřed místnosti. Tam se znovu ocitl na zemi a kovové paže jej propustily.

Více dopálený než vylekaný se Peyton prudce otočil k útočníkovi. Ze vzdálenosti několika metrů jej tiše sledoval ten nejsložitější robot, jakého kdy viděl. Jeho tělo, dlouhé bezmála sedm stop, spočívalo na tučtu tlustých balonových pneumatik.

Z různých částí jeho kovového podvozku do všech stran vyčnívaly paže, tyče, chapadla a různá obtížněji popsatelná ústrojí. Na dvou místech shluky mechanických údů pilně rozebíraly a opravovaly části zařízení. V Peytonovi provinile hrklo, když poznal jejich totožnost.

Peyton mlčky odhadoval svého protivníka. Byl to zjevně robot toho nejvyššího řádu. Ale použil proti němu fyzické násilí - a to si ke člověku žádný robot nesměl dovolit, nanejvýš mohl odmítnout plnit jeho rozkazy. Tak mohl robot jednat jedině pokud jej porno ovládala vůle jiného člověka. Někde ve městě tedy musel být život, plný vědomí a s nepřátelskými úmysly.

"Kdo jste?" zvolal Peyton, po chvíli, obraceje se nikoli k robotovi, ale k tomu, kdo jej ovládal.

Stroj odpověděl bez znatelné odmlky a jeho korektní mechanický hlas nezněl tak docela jako reprodukováná řeč lidské bytosti.

"Jsem Inženýr."

"Tak vyjděte ven, chci vás vidět."

"Právě na mne hledíte."

Tato slova spolu s nelidským zabarvením hlasu způsobila, že se Peytonův hněv v okamžiku vypařil a vystřídal jej pocit nevěříčího úžasu.

Tento jstroj neřídila žádná lidská bytost. Byl stejně automatický jako ostatní roboti ve městě - ale na rozdíl od nich a od všech dalších robotů, které kdy svět poznal, měl vlastní vůli a vědomí.

VI. Zlý sen

Peyton hleděl vytřeštěnýma očima na stroj, který měl před sebou, a cítil, jak se mu ježí vlasy, ale ne hrůzou, nýbrž vzrušením. Jeho pátrání poneslo plody - o něčem podobném lidé snili bezmála tisíc let.

Před dávnými časy stroje získaly omezenou inteligenci. Nyní konečně dosáhly vědomí. To bylo tajemství, jež Thodarsen chtěl předat světu - tajemství, které se Rada snažila potlačit ze strachu před možnými následky.

Neosobní hlas znovu promluvil.

"Jsem rád, že jste pochopil pravdu. Usnadní to situaci."

"Dokážeš číst mé myšlenky?" zalapal po dechu Peyton.

"Přirozeně. Už od chvíle, kdy jste sem vstoupil."

"Ano, to jsem si domyslel," přitakal Peyton chmurně. "A co se mnou chceš udělat teď?"

"Musím vám zabránit v poškození Comarre."

To znělo rozumně, usoudil Peyton.

"Co kdybych teď odešel? To by ti vyhovovalo?"

"Ano, to by bylo výborné."

Peyton se nemohl ubránit smíchu. Inženýr byl přes své téměř lidské vlastnosti přece jen robot. Nebyl schopný podvádět a to člověku možná poskytovalo výhodu. Musí ho nějak lstí dohnat k tomu, aby prozradil svá tajemství. Robot však opět přečetl jeho myšlenky.

"To nedovolím. Už jste se toho dověděl až příliš mnoho. Musíte ihned odejít. Když to bude nutné, použiji násilí."

Peyton se rozhodl bojovat o čas. Přinejmenším mohl zjistit míru inteligence toho úžasného stroje.

"Řekni mi něco, než odejdu. Proč se jmenuješ Inženýr?"

Robot odpověděl docela ochotně.

"Když se objeví vážné poruchy, které roboti nedovedou odstranit, přijde řada na mne. Kdyby to bylo nezbytné, dokázal bych znovu postavit celé Comarre. Normálně, když všechno pracuje jak má, zůstávám ve stavu klidu."

Jak cizí je lidské mysli představa "klidového stavu", pomyslel si Peyton. Neubránil se úsměvu nad způsobem, jakým Inženýr zdůraznil odlišnost mezi sebou a "roboty". Pak mu položil přirozenou otázku.

"A pokud se něco stane s tebou?"

"Jsme tady dva. Ten druhý je teď v klidu. Umíme opravit jeden druhého. Zatím to bylo třeba jen jednou, před třemi sty lety."

Byl to bezchybný systém. Comarre bylo zabezpečeno před nehodou na miliony let. Stavitelé města určili tyto věčné strážce, aby nad nimi bděli, zatímco se sami odebrali za svými sny. Není divu, že dlouho poté, co tvůrci zemřeli, Comarre stále plní své neobvyklé poslání.

Je to tragédie, pomyslel si Peyton, že tak geniální nadání zde přišlo nazmar! Tajemství Inženýra by mohla způsobit revoluci v robotice, mohla by vyvolat v život nový svět. Teď, když se podařilo postavit první stroje obdařené vědomím, jaké jsou vlastně hranice budoucího vývoje?

"Žádné," odpověděl Inženýr nečekaně. "Thodarsen mi rekt, že roboti budou jednoho dne inteligentnější než lidé."

Bylo zvláštní slyšet stroj, jak vyslovuje jméno svého tvůrce. To tedy byl Thodarsenův šen! Ještě ho nedokázal v plném rozsahu pochopit. Třebaže na to byl částečně připravený, nebylo snadné domyslet všechny důsledky. Konec konců, mezi myslí robota a člověka zela obrovská propast.

"Ne větší než mezi člověkem a živočichy, z nichž kdysi povstal, prohlásil jednou Thodarsen. Člověk není nic víc než velice složitý robot. Já jsem jednodušší, ale mnohem výkonnější. To je všechno."

Peyton se nad jeho tvrzením vážně zamyslel. Pokud je člověk opravdu jen složitý robot - stroj složený z živých buněk namísto obvodů a elektronek - jednoho dne se podaří sestavit ještě složitější roboty. Až k tomu dojde, lidská nadřazenost bude u konce. Stroje možná stále budou ve službách člověka, ale budou inteligentnější než jejich pán.

Ve velké místnosti lemované řadami analyzátorů a reléových panelů zavládlo ticho. Inženýr Peytona soustředěně sledoval, ale jeho chápavé údy ani na okamžik nepřerušily práci na opravě poškozeného zařízení.

Peyton začínal propadat zoufalství. Jak pro něj bylo příznačné, odpor jen posiloval jeho odhodlání. Musí nějak vypátrat, jak je Inženýr zkonstruovaný. Jinak by celý život promarnil tím, že by se měnil s Thodarsenovým géniem.

Nebylo to k ničemu. Robot si před ním neustále udržoval náskok.

"Nesnažte se proti mně strojit plány. Při pokusu o útěk tam těmi dveřmi vám hodím na nohy toto hnací ústrojí. Možná odchylka na tu vzdálenost tvoří méně než třetinu palce."

Před analyzátory myšlenek nebylo úniku. V Peytonově hlavě ještě ani nestačil uzrát plán a Inženýr o němuž věděl.

Následující vývoj událostí Peytona i Inženýra zcela zaskočil. Náhle se objevil zlatohnědý záblesk a půl tuny kostí a šlach, putujících rychlostí čtyřiceti mil za hodinu, zasáhlo robota uprostřed trupu.

Chvilí bylo vidět jen změt šlehajících chapadel. Pak zazněl rachot, jako by měl nastat konec světa, a Inženýr ležel roztažený na podlaze. Nad povaleným strojem se krčil Leo a zamýšleně si olizoval tlapy.

Bylo těžké vyznat se v tom lesklém tvorovi, který ohrožoval jeho pána. Měl tu nejtvrďší kůži, s jakou se kdy setkal od svého velmi neuváženého nedorozumění s nosorožcem před mnoha lety.

"Jsi chlapík!" vykřikl Peyton rozdořováně. "Drž ho při zemi!"

Některé z Inženýrových větších údů byly polámané a chapadla mel příliš slabá nato, aby způsobila jakoukoli škodu. Peytonovi se podařilo, aby způsobila jakoukoli škodu. Když skončil, nebyl Inženýr bezpečně schopný pohybu, i když jeho neutrální obvody Peyton ponechal nedotčené. To by se tak nějak příliš podobalo vraždě.

"Teď už můžeš ustoupit, Leo," řekl, když byl hotov. Lev jen neochotně poslechl.

"Mrzí mě, že jsem to musel udělat," prohlásil Peyton pokrytecky, "ale rád bych, aby ses na celou věc podíval i z mého hlediska. Můžeš ještě mluvit?"

"Ano," odpověděl Inženýr. "Co teď máte v úmyslu?"

Peyton se usmál. Před pěti minutami sám kladl stejnou otázku. Jak dlouho to asi Inženýrovi dvojčeti potrvá, než se objeví na scéně? Kdyby došlo k měření sil, dokáže Leo zvládnout situaci, ale druhý robot již byl varován a může jim vážně znepříjemnit život. Mohl by například vypnout osvětlení.

Zářivky zhasly a všude zavládla tma. Leo úlekem truchlivě zaskučel. Peyton rozmrzele vytáhl baterku a rozsvítil ji. -

"Mně je to úplně jedno," poznamenal. "Klidně můžeš zase rozsvítit."

Inženýr neodpověděl, ale výbojky se opět rozzářily.

Jak, pomyslel si Peyton, může člověk bojovat s nepřitelem, který dokáže číst jeho myšlenky a dokonce jej sleduje, když si připravuje obranu? Musí si dát pozor, aby ho nenapadla žádná myšlenka, která by vyzněla v jeho neprospěch, třeba jako... Právě včas se zarazil. Na chvíli zablokoval své myšlenky tím, že se pokusil integrovat Armstrongovu funkci omega. Tak dostal svou mysl opět pod kontrolu.

"Poslyš," řekl nakonec, "uzavřu s tebou obchod."

"Co to je? To slovo neznám."

"Toho si nevšiměj," chvatně odpověděl Peyton. "Mám tento návrh. Necháš mě vzbudit lidi, kteří jsou zde uvězněni, předáš mi schémata svých základních obvodů a já odejdu, aniž bych se zde čehokoli dotkl. Tak dodržíš příkazy svých tvůrců a nic zlého se nestane."

Príslušník lidského rodu by se možná snažil něco namíchat, robot však nikoli. Jeho mysl dokázala snad za tisícinu sekundy zvážit jakoukoli situaci, ať byla sebespletitější.

"Dobrá. Čtu ve vaši mysl, že hodláte dohodu doržet. Co ale znamená slovo 'vydírání'?"

Peyton se začervenal.

"Na tom nezáleží," vyhrkl. "To je jen běžný lidský výraz. Neměl by tvůj - ehm - kolega tady každou chvíli být?"

"Nějaký čas už čeká venku," odpověděl robot. "Udržíte svého psa pod kontrolou?"

Peyton se rozesmál. Bylo by to asi příliš očekávat od robota, že se vyzná v zoologii.

"Tak tedy lva," opravil se robot, který stále četl jeho myšlenky.

Peyton k Leovi chvíli promlouval a aby se dvojnásobně pojistil, ovinul si lví hřívou kolem prstů. Než jeho rty stačily vyslovit pozvání, druhý robot tiše vjel do místnosti. Leo zavrčel a snažil se vytrhnout, ale Peyton ho uklidnil.

Inženýr II byl v každém ohledu kopií svého kolegy. Už když se k Peytonovi blížil, zapátral v jeho mysli oním znepokojivým způsobem, na jaký si nikdy nedokáže přivyknout.

"Vidím, že si přejete navštívit spáče," řekl. "Pojďte za mnou."

Peytona už omrzelo nechat se sekýrovat. Proč roboti nikdy neřekají "prosím"?

"Pojďte za mnou, prosím," opakoval stroj s nejjemnějším možným důrazem.

Peyton ho následoval.

Znovu se ocitl v chodbě se stovkami dveří zdobených reliéfním vyobrazením máku - anebo v jiné podobné. Robot jej zavedl ke dveřím, nerozeznatelným od ostatních a zastavil se před nimi.

Kovová deska se tiše odsunula a Peyton, jehož náhle přepadly pochyby, vstoupil do zatemněného pokoje.

Na pohovce ležel velice starý muž. Na první pohled se zdálo, že nežije. Jeho dech se rozhodně zpomalil do té míry, že téměř ustával. Peyton jej chvíli pozoroval. Pak oslovil robota.

"Probud' ho."

Kdesi v hlubinách města se zastavil proud impulsů přenášených projektorem myšlenek. Vesmír, který nikdy neexistoval, se rozpadl v trosky.

Z lehátka na Peytona zaplál pár žhoucích očí prosvětlených jasným světlem. Hleděly skrz něj kamsi do dálky a z tenkých rtů se řinul proud zmatených slov, jež Peyton stěží dokázal rozpoznat. Stařec znovu a znovu vykřikoval jména, jež musela patřit osobám či místům ze snového světa, odkud byl právě vytržen. Bylo to děsivé a žalostné zároveň.

"Přestaňte!" zvolal Peyton. "Teď jste se vrátil zpět do reality."

Zdálo se, že jej planoucí oči poprvé zaznamenaly. Stařec se s nesmírným úsilím napřímil.

"Kdo jste?" zaskřehotal. A než Peyton stačil odpovědět, přeskakujícím hlasem pokračoval. "To musí být zlý sen - jděte pryč, jděte pryč. Chci se probudit!"

Peyton přemohl odpor a položil mu ruku na vyzábělé rameno.

"Žádný strach - jste vzhůru. Nevzpomínáte si?"

Stařec jako by ho neslyšel.

"Ano, je to noční můra - musí to tak být! Proč se ale nedokážete probudit? Kde je Nyran a Cressidor? Nemohu vás najít!"

Peyton to snášel tak dlouho, jak jen mohl, ale ať dělal cokoli, nedokázal již znovu upoutat starcovu pozornost. Se smutkem v duši se obrátil na robota.

"Pošli ho zpět."

VII. Třetí renesance

Blouznění zvolna ustávalo. Zesláblé tělo kleslo zpátky na pohovku a vráscitá tvář se znovu proměnila v nevýraznou masku.

"Jsou všichni takto šílení?" zeptal se posléze Peyton.

"On ale není šílený."

"Jak to myslíš? Ovšemže je!"

"Je takto omámený po mnoho let. Představte si, že byste odjel do vzdálené země, zcela změnil svůj způsob života a zapomněl všechno, co jste kdy věděl o své předchozí existenci. Nakonec byste si z ní dokázal vybavit jen asi tolik, co si pamatujete o svém raném dětství."

Kdybyste se pak nějakým zázrakem náhle přenesl v čase zpět, choval byste se právě tak. Uvědomte si, že jeho snový život je pro něj naprosto skutečný a že ho žije už mnoho let."

Inženýr měl pravdu. Ale kde se u něj vzala taková jasnoznavost? Užaslý Peyton se k němu obrátil, ale otázku jako obvykle nemusel formulovat.

"Vysvětlil mi to nedávno Thodarsen, když jsme ještě budovali Comarre. Už tehdy byli někteří ze snílku v poblouznění dvacet let"

"Kdy nedávno?"

"Asi tak před pěti sty lety, jak vy říkáte."

Při těch slovech si Peyton v duchu vybavil zvláštní obraz. Představoval si osamělého génia, jak zde pracuje se svými roboty v době, kdy mu nezbyval snad žádný lidský společník. Všichni ostatní už dávno odešli za svými sny.

Ale Thodarsen zůstal, připoutaný ke světu touhou po tvorbě, aby pokračoval v práci. Jeho úsilí úspěšně završila tato dvojice Inženýrů, mistrovské dílo a snad největší počín na poli elektroniky, jaký svět kdy zaznamenal.

Peytona zkrušila lítost nad zmaněným nadáním a více než kdy jindy si předsevzal, že práce zatrpklého génia, jenž zde promrhal život, nesmí zaniknout, musí patřit světu.

"Vypadají všichni snílci takto?"

"Všichni až na ty nejnovější. Ti si mohou dosud pamatovat své původní životy."

"Zaved' mě k jednomu z nich."

Místnost, do níž teď vstoupili, byla stejná jako ta předchozí, ale tělo ležící na pohovce patřilo muži, který ještě nepřekročil čtyřicítka.

"Jak dlouho je tady?" otázal se Peyton.

"Přišel jen před několika týdny - byl to po mnoha letech první návštěvník před vašim příchodem."

"Probuď ho, prosím."

Oči se zvolna otevřely. Nezračilo se v nich šílenství, jen údiv a smutek. Pak se dostavil záblesk paměti a muž se napůl posadil. Jeho první slova zněla naprosto rozumně.

"Proč jste mě zavola zpět? Kdo jste?"

"Právě jsem vyvázl z dosahu projektorů myšlenek," vysvětloval Peyton. "Chci osvobodit všechny, které je možno zachránit."

Muž se trpce zasmál.

"Zachránit! Před čím? Trvalo mi čtyřicet let, než jsem unikl světu a vy mě teď do něj chcete znovu zatáhnout? Jděte pryč a nechtě mě na pokoji!"

Peyton se tak snadno nevzdával.

"Myslíte si, že tento váš imaginární svět je lepší než skutečnost? Opravdu z něj nechcete uniknout?"

Muž se znovu zasmál a v jeho smíchu nebyl sebemenší náznak veselí.

"Comarre je pro mne skutečností. Svět mi nikdy nic nedal, tak proč bych se do něj měl chtít vracet? Tady jsem našel klid a to je všechno, co potřebuji."

Peyton se prudce otočil na podpatku a odcházel. Zaslechl, jak spáček za jeho zády se spokojeným povzdechem znovu uleh. Věděl, kdy musí přiznat porážku. A také si náhle uvědomil, proč vlastně chtěl ostatní přivést k vědomí.

Nebylo to z nějakého pocitu povinnosti, ale z vlastních sobeckých pohnutek. Přál si přesvědčit sám sebe, že Comarre je ztělesněním zla. Teď už věděl, že není. Vždy, dokonce i v Utopii, se najdou lidé, jimž svět nemá co nabídnout, kromě žalu a rozčarování.

S postupem doby jich bude stále méně a méně. V době temna před tisíci lety tvořili většinu lidstva svého druhu ztracenci, kteří se nedokázali přizpůsobit. Ať je budoucnost světa sebeskvělejší, stále bude docházet k tragédiím - a proč odsuzovat Comarre za to, že nabízel jedinou naději na mír?

Už nebude zkoušet *žádné* experimenty. Jeho víra a přesvědčení byly vážně ořeseny. A od spáčů v Comarre se dílců nedočká.

Znovu se obrátil k Inženýrovi. Během posledních několika minut v něm prudce zesílila touha město opustit, ale tu nejdůležitější práci měl ještě před sebou. Robot jej jako obyčejně předešel.

"Mám to, co potřebujete," řekl. "Pojďte, prosím, za mnou."

Nevrátili se, jak Peyton napůl očekával, do technických podlaží zaplněných změtí řídicích zařízení. Když jejich cesta skončila, ocitli se mnohem výš než se Peyton kdy dostal, v malé kruhové místnosti, která, jak odhadoval, mohla být na samém vrcholu města. Místnost neměla okna, pokud se ovšem podivné desky zasazené do stěn nedaly nějakým záhadným způsobem zprůhlednit.

Byla to pracovna a Peyton na ni pohlížel s nábožnou úctou, když si uvědomil, kdo zde před mnoha staletími pracoval. Stěny lemovaly letité učebnice, jimiž nikdo nehybal plných pět set let. Na rýsovacím prkně u stěny byl dokonce připíchnutý nedokončený výkres jakéhosi obvodu.

"Téměř to vypadá, jako by ho něco vyrušilo," napůl pro sebe poznamenal Peyton.

"Máte pravdu," odpověděl robot.

"Jak tomu mám rozumět? Copak se nepřipojil k ostatním když vás dokončil?"

Nebylo snadné uvěřit, že se za odpovědí neskrývají naprosto *žádné* emoce, ale Inženýrova slova měla stejně nevzrušené zabarvení jako všechno ostatní, co kdy pronesl.

"Poté, co nás dokončil, nebyl Thodarsen stále ještě spokojený. Byl jiný než ostatní. Často nám říkal, že štěstí našel v budování Comarre. Neustále znovu opakoval, že se připojí k ostatním, ale vždy se našlo nějaké poslední zlepšení, které chtěl provést. A tak to pokračovalo, až jsme ho tady jednoho dne našli ležícího na zemi. Prostě se zastavil. Pro výraz 'smrt', který nacházím ve vaší myslí, mi chybí odpovídající představa."

Peyton mlčel. Napadlo ho, že velký badatel se přece jen dočkal důstojného konce. Zatrpklost, jež kalila jeho život, se nakonec rozptýlila. Poznal radost z tvoření. Byl největším ze všech umělců, kteří kdy přišli do Comarre. A teď jeho práce nepřijde nazmar.

Robot se neslyšně přiblížil k ocelovému psacímu stolu a jedno z jeho chapadel zmizelo v zásuvce. Když je znovu vysunul, svíral v něm tlustý svazek vyztužený kovovými deskami. Beze slova knihu podal Peytonovi, jenž ji roztřesenými rukama otevřel. Obsahovala mnoho tisíc stran z tenkého, velice pevného materiálu.

Na titulní straně byla výrazným, pevným rukopisem napsána následující slova:

*Rolf Thodarsen Poznámky o
subelektronice Započaty: 2. dne, 13.
měsíce, 2598*

Pod tím byl další psaný text, zjevně naškrábaný v horečném chvatu, který se dal jen obtížně rozluštit. Peyton jej zkoušel číst, až mu konečně svítilo, jako když se na rovníku náhle rozbřesne nový den.

Čtenáři těchto řádek:

Já, Rolf Thodarsen, jenž se ve své době nesetkal s porozuměním, posílám toto poselství do budoucnosti. Pokud dosud existuje Comarre, spatřil jste mé duo a musel jste uniknout léčkám, jez, jsem nastražil pro lidi omezeného rozhledu. Proto jste způsobilý k tomu, abyste přinesl světu toto vědění. Předajte je vědcům a sdělte jim, aby je užívali rozumně.

Zbořil jsem překradu mezi člověkem a strojem. Nyní oba musí rovnocenně sdílet budoucnost.

Peyton si zprávu přečetl několikrát a v srdci pocítil ke svému dávno zemřelému předkovi vřelou náklonnost. Byl to báječný plán. Thodarsen zvolil snad jediný možný způsob, jak bezpečně světit příštím věkům své poselství a přitom vědět, že se dostane jen do těch pravých rukou. Peyton zauvažoval o tom, zda měl Thodarsen něco takového v úmyslu už když se poprvé připojil k Dekadentům, anebo tento záměr pojal až později. To už se nikdy nedoví.

Znovu pohlédl na Inženýra a představil si, jaký bude svět, až všichni roboti získají vědomí. Pokusil se nahlédnout ještě dál, za závoj ukrývající budoucnost.

Robot nebude muset mít žádné lidské nedostatky, ubohé lidské slabosti. Nedovolí, aby vášně zatemnily logiku jeho uvazování, nenechá se ovládat osobními zájmy a ctižádostí. Stane se doplňkem člověka.

Peyton si vybavil Thodarsenova slova: "Nyní oba musí rovnocenně sdílet budoucnost."

Peyton přestal snít. Tohle všechno, pokud k tomu vůbec "dojde, ještě může trvat celá století. Obrátil se k Inženýrovi.

"Jsem připravený k odchodu. Jednoho dne se ale vrátím,"

Robot od něj zvolna ustoupil.

"Stůjte naprosto klidně," rozkázal.

Peyton na Inženýra vrhl nechápavý pohled. Pak se rychle podíval na strop. Byla tam opět ta záhadná vypouklina, pod níž se ocitl, když před celým věkem poprvé vstoupil do města.

"Hej!" zavolal. "Nechci."

Bylo však pozdě. Za sebou měl temnou zástěnu, černější než sama noc. Před ním ležela mýtiny, po okraji vroubená lesem. Byl večer a slunce se téměř dotýkalo vrcholů stromů.

Náhle se za ním ozval kňouravý zvuk: na les nevěřícíma očima hleděl velice vydešený lev. Nezdálo se, že by Leo měl z přenosu valný požitek.

"Už je to všechno za námi, kámo," uklidňoval ho Peyton.

"Nemůžeš jim mít za zlé, že se nás chtěli zbavit tak rychle, jak to jen bylo možné. Konec konců, trochu jsme jim to tam spolu zničili. Tak pojď - nechci zůstat v lese přes noc."

Na druhém konci světa se rozcházela skupinka vědců, kteří dosud neznali plný rozsah svého triumfu a stěží přemáhali netrpělivost. V Centrální věži se Richard Peyton U právě dozvěděl, že jeho syn nestrávil uplynulá dva dny se svými bratřenci v Jižní Americe, a připravoval si pro něj uvítací řeč.

Vysoko nad Zemí Světová rada připravovala plány, jež měl záhy smést příchod Třetí renesance. Ale ten, jenž byl příčinou všech těchto potíží, o nich nic nevěděl a v dané chvíli by jej ani nezajímaly.

Peyton zvolna sestupoval po mramorových schodech od onoho záhadného vchodu, jehož tajemství dosud nedokázal odhalit. Leo se držel o několik kroků zpět, tu a tam se ohlédl a tiše zavřel.

Společně se vraceli po vy stěrko váné cestě lemované zakřslými stromy. Peyton byl rád, že slunce ještě nezapadlo. V noci bude vozovka zářit vnitřní radioaktivitou a na obrysy pokroucených stromů na pozadí hvězd nebude zrovna příjemný pohled.

V ohbí cesty se na chvíli zastavil a zadíval se zpět na zakřivenou kovovou stěnu s jediným temným vtvorem, jehož vzhled se ukázal být tak ošidný. Jeho vítězoslavný pocit jako by se náhle vytratil. Věděl, že dokud bude žít, nikdy nepomene na to, co se skrývá za těmi strmícími stěnami - konejšívý příslib klidu a naprostého uspokojení.

Hluboko v srdci pociťoval strach, že každá radost, každý úspěch, jež může poskytnout vnější svět, mu budou připadat prázdné oproti bezpracné blaženosti, již nabízí Comarre. Na okamžik měl přízračnou vizi sebe samotného, jak se starý a zlomený vrací po této cestě, aby zde hledal zapomenutí. Pak ale pokrčil rameny a podobné myšlenky zapudil.

Jakmile vyšel z lesa na planinu, rychle se mu zvedla nálada. Znovu otevřel drahocennou knihu a listoval si stránkami zaplněnými imkrotiskem, opojený příslibem, který obsahovaly. Před staletími tudy putovaly pomalé karavany vezoucí zlato a slonovinu moudrému Šalamounovi. Všechny jejich poklady však nebyly ničím ve srovnání s tímto jediným svazkem a ani veškerá Šalamounova moudrost by nedokázala popsat novou civilizaci, jejímž zárodkem se měla stát tato kniha.

Po chvíli se Peyton dal do zpěvu, což dělal velmi zřídka a velice špatně. Byla to velmi stará píseň, pocházející z doby před příchodem jaderné energie, meziplanetárních letů a dokonce létání. Pojednávala o jakémsi kadeřníkovi v Seville, ať už Sevilla znamenala cokoli.

Leo to snášel tak dlouho, jak jen mohl. Potom se také připojil. Duet nedopadl příliš úspěšně.

Když se snesla noc, les se všemi svými tajemstvími zmizel za horizontem. S obličejem obráceným ke hvězdám a po boku s Leem, jenž mu držel stráž, Peyton spokojeně usnul.

Tentokrát nesnil vůbec o ničem.

**přeložil Jan Filipický
ilustroval Alois Křesala**

Copyright © by Arthur C. Clarke.

Published by permission of David Higham Associates.

Konrád T. Lewandowski

NOTEKA 2015

Den začal záhy a pochmurně jako v nějakém románu. Z postele mě vytáhl zvonek. Za dveřmi stáli tři smutní pánové.

Ne však docela. Dva se při pohledu na mě usmáli, jeden z nich zešíroka. Toto zanedbání úřední vážnosti bylo pochopitelné. Neoholené tváře, šilhající oči a rozčuchané vlasy ze mě nepochybně udělaly mrzutého jezevce.

"Radoslav Tomaszewski, externí spolupracovník týdeníku Sensace?" zeptal se nejsmutnější z nich.

Zamračil jsem se.

"Ano, to jsem já."

Vytáhli legitimace, přičemž dbali, abych si nemyslel, že to jsou revolvery.

"Ministerstvo obrany," pronesli sborem.

"To bude nějaký omyl..."

"Můžeme dál?"

Šlo samozřejmě o rétorickou otázku. Když se protáhli dovnitř a zavřeli za sebou dveře, ten nejvešlejší oznámil:

"Přicházíme kvůli vašim článkům týkajícím se našeho resortu..."

"Ale já jsem si to všechno vymyslel!" Nebyl jsem si jist, jestli je to v této situaci rozumný argument, ale v podstatě jsem neměl na omluvu nic.

"To 'víme,' odvětil ten umírněně veselý. "Právě proto jsme přišli."

"Vlast vás potřebuje," dodal nejsmutnější.

Zatočila se mi hlava.

Všechno začalo tím, že se před třemi měsíci v Sensacích změnil šéfredaktor.

Existovalo několik pravidel řídících proces výměny zadků na šefovské židli. Za prvé: krátká období následovala vždy po dlouhých, podle principu čárka - tečka - čárka - tečka, jako v morseovce. Za druhé: každý šéf typu "tečka" začal důkladnou reformou časopisu s cílem zvýšení jeho prodeje. Lidsky řečeno: zaváděl nové, podle svého přesvědčení geniální nápady na čtení pro pologramotné. Tyto pokusy rychle vedly k poklesu nákladu, takže vydavatel novátora vyhodil a nahradil ho rozumnějším člověkem, který záhy přivedl náklad na předchozí úroveň. Následovalo období typu "čárka". Po nějaké době však vydavatel znovu začal kombinovat, jak časopis "ztržnit"¹, takže začal následující cyklus. Nebylo by na tom nic špatného, nebýt toho, že při každé reformě Sensací docházelo k pogromu externích spolupracovníků.

Tentokrát byla na řadě čárka, tedy pokrok. Nový šéf úvodem prohlásil, že od tohoto okamžiku nedáme žádným plátkem, ale účtyhodným bulvárním

časopisem. Mezi autory blábolu vypukla panika. Jeden chmátl po počítači a začal předělávat venkovana, který zamordoval ženu motykou, na monackého hraběte Luise, který nechal uškrtit milenkou živou krajtou. Několik lidí se prozíravě šlo porozhlédnout po práci někde jinde. Mě napadla bláznivá myšlenka a hned jsem se dal ohlásit u šéfredaktora.

"Co jste dělal dosud?" zeptal se za půl hodiny a pronikavě na mě pohlédl.

Uvedl jsem názvy několika svých blábolu. Podle očekávání se šéfredaktor přezíravě ušklíbl.

"Rozhodli jsme se, že skončíme s výmysly," oznámil, "Odtěd' budeme tisknout víc reportáží. Také začneme s dalším dílem Pana Tadeáše. Ale ne třináctým!" ihned dodal při pohledu na radostný záblesk v mých očích. "Jeden mladý, velice nadaný básník se rozhodl prodloužit jeho děj až k Lednovému povstání."

"Aha..." Tušil jsem, o kterého básníka jde. Nepochybně o toho, který se nedávno musel spěšně oženit s dcerou náměstka ředitele vydavatelství. "Také bych rád navrhl něco docela nového," oznámil jsem.

"Copak?" Jeho výraz vyjadřoval, že pro něj neexistuje nic nového.

"Napadlo mě, že by Sensace mohly publikovat několik supertajných dokumentů našeho generálního štábu."

"A kde je vezmete?" mímě se zakuckal a pro získání rovnováhy pokrčil rameny.

"Vymyslím si je."

Nedělalo mi žádné potíže přečíst hieroglyfy, které vytvořily vrásky na jeho čele. Z jedné strany jsem mu kazil novou koncepci časopisu, ale z druhé, kdyby se mi podařilo udělat větší rozruch... nějaká ta interpelace v parlamentu... To by nebyla pro Sensace špatná reklama!

"Nu což..." zasténal. "Myslím, že kromě plánovaných změn se na předposlední straně najde trochu místa. Tak vymýšlejte..." dokončil znechuceně.

Vrátil jsem se domů docela spokojen sám se sebou. Nejenže jsem umluvil šéfa, ale poprvé ve své kariéře v Sensacích jsem mohl psát něco, co vyžadovalo zapojení více než tří šedých buněk. Vrhla jsem se do práce. A byla čirá náhoda, že za šest týdnů prezident rozpustil parlament a prohlásil se Vůdcem státu...

V autě se ten umírněně veselý představil jako plukovník Moraszczyk, načež vytáhl mou složku u vojenské správy.

"Prodělal jste základní vojenskou službu?" zeptal se při rozvazování tkanic.

"Zjistili u mě alergii na kočičí srst."

Iritované zašustil papíry. Když našel lékařskou zprávu, tvář se mu protáhla.

"Opravdu," vzdychl. "Alergie na kočky, a taky na prach a trávu."

"Čili na kasárny a cvičiště," přikývl jsem a čekal, kdy konečně přejdou k věci.

"Doufám, že nejste pacifista," prohlásil ten, který se dosud usmíval nejvíc.

"Ne, ale zato znám hodně vtipů o cvičkách."¹¹

Provokace zapůsobila. Všichni tři zřetelně zneklidněli. Nabyl jsem dojmu, že nevědí, jak se mnou mluvit. Nastalo rozpačité mlčení. Právě jsme minuli Západní nádraží a odbočili k Jeruzalémským Alejím. V tom okamžiku pacifisticky naladěný holub pokálel přední sklo. Příznivá věštba, napadlo mě.

"Pochopte, že nám *záleží* na vaší spolupráci," ozval se posléze Moraszczuk. "Nejsme vaši nepřátelé."

"A čím?"

Nejsmutnější muž ulehčené vydechl a na chvíli se otočil od volantu.

"Brigádní generál Richard Jankowski," podal mi ruku.

"Já jsem také generál, jenže divizní," představil se nejveselejší. "Emil Stebnowski."

"A co máme udělat?"¹ pokusil jsem se skryt překvapení.

"Připravit obranu země podle taktiky vašeho nápadu,"¹¹ oznámil Moraszczuk.

"Mohli bychom to udělat sami, ale uznali jsme, že budete hodnotným konzultantem," dodal Stebnowski.

"Neuvěřitelné!"

Vjeli jsme do brány naproti obchodního domu IKEA.

"Už jsme zkonstruovali širokopásmový zaměřovač, o kterém jste se zmínil ve svých článcích," pokračoval Stebnowski. "Právě se montují první dva tisíce kusů. Kromě toho jsme dnes ráno zahájili rozčleňování tankových vojsk."

Oněměle jsem poslouchal. Poprvé od školky jsem ztratil řeč. Auto se zastavilo na vnitřním dvoře.

"Napsal jste tři články?" zeptal se Jankowski.

"Ne, čtyři," vydechl jsem. "Všechny jsem odevzdal do redakce Senzací."

"K čertu! Říkal jsem, že šéfredaktor něco zatají!" zneklidněl Moraszczuk. "Zdá se, že váš šéf ze strachu zničil poslední text o strategii chaosu."

"To by mu bylo podobné," broukl jsem a intenzivně uvažoval, k čemu směřují. "Máme připravit nějaké manévry?"

Všichni tři na mě pohlédli jako na mimozemšťana.

¹¹ Jsme tajná konzultační skupina Vůdce státu,¹¹ oznámil chladně Stebnowski. "Naším úkolem je zorganizovat obrannou válku, která vypukne nejpozději za devadesát šest hodin. Směrnice, které vypracujeme, budou neprodleně předávány generálnímu štábu a odtud v podobě rozkazů přímo na frontu!"

Úder obuškem do hlavy by na mě neúčinkoval víc.

"Má..." polkl jsem. "Má to znamenat, že Američané neblufují?"

Parlamentní aféra začala docela nenápadně. Jednoho dne se v jistých novinách objevil článek

solidně podložený fakty o spojení jednoho z poslanců s ruskou mafií. Tento poslanec patřil k malé opoziční straničce, která neměla naději vstoupit do jakékoli vlády. A důkazy byly tak nenapadnutelné, že parlament skoro jednohlasně schválil zrušení imunity a vyloučil černou ovci ze svého středu. Tím vznikl precedens.

Za týden, kdy už všichni začali na tento případ zapomínat, jiné noviny, s předchozími nijak nespojené, publikovaly kompromitující materiály o dalších třech poslancích, tentokrát jednom z vládní koalice a dvou z hlavní opoziční strany. Jako předtím byly důkazy nevyvratitelné. Dokumenty i snímky jednoznačně dokazovaly, že poslanci brali od ruských mafiánů pěkné prachy za mačkání patřičných tlačítek. V parlamentu to vřelo jako v kráteru činné sopky. Aféru by nepochybně smetli se stolu, nebýt čerstvého precedentu, který nyní působil jako osina v zadku. Vládní většina nakonec usoudila, že po celé záležitosti bude mít o jeden hlas víc, a navzdory kňučení opozice trojici viníků politicky zlikvidovala.

A tu se pohnula lavina. Stále nové noviny, soukromé televizní i rádiové stanice začaly soupeřit v publikování spojení dalších poslanců s ruskou mafií. Tentokrát šlo hlavně o poslance vládní koalice. Novináři se změnili v lovce lebek prahnoucí po vraždě. Noviny se začaly trumfovat počtem zkompromitovaných poslanců.

Parlament nejprve úžasem zpitoměl a potom začal předstírat mrtvého brouka.

Mezitím vyšlo najevo, že v první polovině devadesátých let minulého století uzavřela polská policie s "byznysmany za Bugem" jistou neformální dohodu. Výměnou za nedotknutelnost Poláků dostali ruští mafiáni volnou ruku pokud šlo o jejich rodáky na území Polska. Mohli je věšet, upalovat, popravovat, a naši strážci zákonů na to měli hledět skrz prsty, pod podmínkou, že mezi oběťmi nebudou polští poplatníci. Obě strany tuto úmluvu pečlivě dodržovaly, až se nakonec nepozorovaně během posledních čtvrtstoletí dvě třetiny polských poslanců ocitly na tajných výplatních listinách soukromých společností s převahou ruského kapitálu.

Tyto události mě moc nezajímaly. V době, kdy parlament připomínal hořící sklad výbušnin, jsem pracoval na sérii článků, jejichž zásluhou jsem hodlal přechkat období dalšího šéfredaktora Senzací. Armáda, zvláštní shodou politických okolností řízená dvěma ministry obrany současně (protože parlamentní většina při jmenování nového nedokázala odvolat dosavadního), nevypadala nijak hrozivě. Formu a styl dokumentů generálního štábu jsem převzal z veřejně dostupných historických a dobrodružných knih.

Mým cílem byla nevinná intelektuální zábava. Chtěl jsem nalézt odpověď na otázku, jak účinně bojovat s protivníkem, který má velkou technickou převahu. Když je nad bitevním polem nepřátelský satelit, pod ním průzkumné letouny, pod nimi strategické bombardéry, stíhací, bitevní letouny, helikoptéry, a pod celým tímto deštníkem tanková a motorizovaná vojska, jak potom rozbít tuto pyramidu bez obdobné struktury vlastních vojsk?

Odpověď na tuto otázku poskytovala teorie chaosu a teorie přívalů. Je třeba se vyhnout soustředění vlastních vojsk před útokem. Pokud shromáždíme na jednom místě tanková vojska k zahájení ofenzívy, protivník disponující dobrým elektronickým průzkumem a převahou ve vzduchu to okamžitě zjistí a za pár minut z nich nadělá hromadu šrotu se špetkou kečupu. A to dávno před tím, než se na obzoru objeví nepřítelovy tanky. Naše vojska se tedy musí spojovat jen v okamžiku útoku, ne předtím, protože jinak se vystaví nebezpečí zničení ze vzduchu.

V přírodě existuje jistý úkaz, který přesně odpovídá těmto požadavkům. Je jím blesk. Před atmosférickým výbojem se elektrické náboje totiž nesoustředí v jednom místě mraku, ale v okamžiku úderu blesku splynou z jeho celého objemu. Jak tedy zajistit, aby se tanky chovaly jako elektrizované částice deště a ledu, a "tankový blesk" udeřil přesně tam, kde je třeba?

Blesk "řídí" rozdíl potenciálů mezi oblohou a zemí. V případě tanků to může být zdroj rádiového šumu, jakým je nepochybně kolona nepřátelských tanků a obrněných vozidel. Postačí tedy tanky rozptýlené ve velkém prostoru vybavit zaměřovači a potom jim rádiem vydat rozkaz k útoku. Sřetenutí tohoto typu se nedá na štábní mapě vyznačit jednou šipkou, spíše půjde o keř pnpomínající klikatinu blesku, ale s jistotou, že tento "blesk" udeří přesně tam, kam má. Pokud se navíc velitelům tanků vydá rozkaz vyhybat se vzájemným kontaktům před útokem s nepřítelem (v případě náhodného setkání se naši musí od sebe okamžitě vzdálit), bude celá operace podobná tzv. přívalu. A poněvadž pro něj ještě nebyla nalezena matematická teorie, pohyby našich vojsk budou pro nepřítele naprosto nepředvídatelné.

S využitím tohoto nápadu jsem vypotil čtyři podrobné texty napodobující tajné štábní dokumenty. Šéfredaktor se trochu ošíval a brblal, že psát pro povzbuzení vlastenectví je trochu zastaralé, ale materiál koupil. Stačily vyjít tři části.

Mezitím politické zemětřesení dosáhlo vrcholu. V okamžiku, kdy se do hry na odhalování spolupracovníků ruské mafie zapojila veřejnoprávní televize, parlament, přesněji řečeno vládní koalice, zjistil, že celou akci připravila a spustila vojenská rozvědka. Bez vědomí premiéra, ale zato s plným, třebaže tichým souhlasem prezidenta. V době, kdy se Horní sněmovna dohadovala, na které lucerně před místodržitelským palácem má viset hlava státu, v celém Polsku začala štvance na ruské "byznysmany"¹¹. Chycené strčili do nákladních vagónů a vyvezli za Bug. Několik nejodpornějších figur ve všeobecném zmatku "uteklo do Číny". Premiér pochopitelně zase o ničem nevěděl.

Koalici zachvátil zákonodárný amok. Nepochybně by schválila strašlivé věci, nebýt pravicových poslanců, které, jak na stránkách tisku prohlásil jistý ruský mafián, "nestálo za to kupovat". Přinejmenším nyní polská pravice, vyzbrojená nohama židlí utržených v parlamentní jídelně, prokázala svou převahu v jednacím sálu. V kuloárech se utvořila pravicově-radikální vlastenecká strana "Samosier[^]a", jejíž poslanci na chodbě napadli, smetli a rozprášili čtyři

kordony Parlamentní stráže. Početnější, ale hůře vyzbrojení členové koalice byli v sálu přitlačeni k levé stěně. Takže předseda MirsM, o kterého přerazili hůl, po vyhrabání zpod trosek předsednické tribuny, na které přistála i láhev benzínu, mohl udělat jen jedno. Zavolat policii a požárníky, což také učinil. Tak skončilo poslední zasedání parlamentu patnáctého volebního období.

Celkem bylo co číst, protože tisk pracoval celou tuto dobu naplno, ale když jsem se druhého dne objevil v redakci Senzací, zastavil mě domovník. Strčil mi honorář a oznámil, že jsem tu nikdy nebyl, nikdo mě nezná, dokonce o mně ani neslyšel - příkaz šéfredaktora a bašta. Nebylo obtížné se domyslet, že šéf při pohledu na to, jak armáda nabývá vrchu, se strachy podělal.

Zůstal jsem bez práce a mohl jsem věnovat víc času četbě novin. Mezinárodní reakce na události v Polsku byly překvapivé. Němci stěží skrývali uspokojení. Tím, že jsme přerušili mafiánské pašerácké trasy, jsme koneckonců za ně udělali kus dobré práce. Podobný názor měli Češi. Polská hráz zkrátka obnovila činnost! Slovinci šli s nadšením v našich stopách, < kdežto Maďaři dospěli k názoru, že by chtěli, ale bojí se. Ukrajina přesně naopak. Bělorusko a Litva předstíraly, že neexistují. Rusko zaslalo ostrou protestní notu, ale současně prezident Valanov, jehož pravomoci mafiánské rodiny omezily na reprezentační funkce, se z radosti ožral do němoty. Evropské společenství pohrozilo dalším odložením diskuse na téma polského členství, ale nejhysteričtější byla reakce Spojených států.

Demokratický prezident Nancy pronesl v Kongresu plamenný projev, ve kterém s odvoláním na svůj demokratický původ a demokratické tradice Ameriky žádal návrat demokracie v Polsku. Prohlásil, že v té záležitosti neustoupí před ničím a použije všechny dostupné prostředky. Potom začala čistka v CIA, která se o událostech v Polsku dozvěděla z televize. Přesněji řečeno, příslušná hlášení existovala, ale uvázla v hromadách podobných dokumentů. Několik úředníků položilo spisy na nesprávnou stranu stolu a dopadlo to jako s Nostradamovými předpověďmi, jejichž správnost se potvrdí vždy až po faktu. Výsledkem bylo, že několik dní po prezidentově vystoupení vynášeli z centrály CIA koše hlav dosavadního vedení.

"Američané neblufují," odpověděl vážně Stebnowski. "Naše rozvědka také propásla jednu příšerně důležitou věc."

"Jakou?"

"Tajnou dohodu o kontrole ruských atomových zbraní. Protože oficiální vláda v Moskvě nebyla schopna v této záležitosti cokoli garantovat, Američané se dohodli s představiteli hlavních ruských mafiánských rodin. Ti slíbili, že dohlédnou, aby se žádná hlavice nedostala ctó[^]rukou muslimů, ale výměnou požádali o Polsko. Měli jsme být vyňati z ochrany Interpolu, ruské mafiánské investice neměly v Polsku narazit na americkou konkurenci a CIA měla předávat údaje o činnosti naší policie. Vláda

USA s těmi podmínkami bez váhání souhlasila. Předali Polsko k předělání na základnu ruské mafie. Taková maličká Jalta."

"Čeká nás tedy válka s Ruskem?" zachraptěl jsem.

"Ne, s Ruskem ne," odvětil Jankowski. "Ruské mafiánské klany si rozdělily vliv v armádě tak, že na každý z nich připadla jedna nebo dvě divize. Teď je tam rovnováha a každé rodině, která pošle do Polska vlastní divizi, hrozí, že klany, které to neučiní, využijí nabídnutou převahu k rozšíření svého vlivu. Každý kmotr chce mít své tanky po ruce a nehodlá nastavovat krk za jiné. Kaštany z ohně mají tedy vytáhnout Američané. Mají lepší záminku, protože budou bojovat za návrat demokracie a dají si záležet, protože právě dnes ráno několik mafiánských šéfu prohlásilo, že ztráty v Polsku si vynahradí prodejem plutonia na Střední Východ. Nancy na to prohlášení reagoval jako na osinu v zadku."

Poslouchal jsem se zaťatými pěstmi.

"Dobrá," procedil jsem, když generál Jankowski domluvil. "Dáme se do práce."

Když jsem se načetl novin dosyta, nastal čas, abych si vybral jedny z nich a nabídl jim své služby. Nevím proč, ale nějak se mi nechtělo psát do dalšího plátku. Myšlení je zvláštní, lidi, kteří mu nepřivykli, bolí, ostatní také, protože nemohou přestat. Po psaní o taktice chaosu jsem byl nadřžený a navzdory veškeré logice jsem chtěl napsat ještě něco chytrého. Tu mi padla do oka reklama časopisu Odvážná myšlenka. Vypadala slibně, poznamenal jsem si tedy adresu redakce a vyrazil do ulic.

Po rozeznání parlamentu monarchisté usoudili, že "teď" nebo nikdy¹¹ a vsadili všechno na jednu kartu. Deset kroků od domu jsem se stal členem mohutné manifestace, která falešně, ale o to hlasitěji zpívala "Bohorodičku". O dvě ulice dál se ukázalo, že na stejný nápad přišli anarchisté, jen píseň měli jinou. Obě manifestace se naprosto přezíraly. Asi tak tri tramvajové stanice kráčely oba davy vedle sebe, každý po své polovině ulice, takže zablokovaly veškerou dopravu. Co bylo dál, nevím, protože jsem odbočil. Minul jsem náměstí, kde nějaký levičák nadával levicovým poslancům, že se před očima celého Polska nechali vyšplouchnout. O návrat demokracie se nikdo moc nedral. Právě naopak. Bylo znát všeobecnou úlevu, že nás konečně přestali cpát do evropské krabice. Polieie klidně usměřňovala manifestaci, která požadovala spoustu věcí, s výjimkou demokracie. Zdálo se, že konečně máme své oblíbené zřízení - diktaturu bez teroru.

Šéfredaktor Odvážné myšlenky na mě pohlížel kriticky.

"Dokážete uspokojit intelektuální aspirace našich čtenářů?" zeptal se pochybovačně.

"Myslím, že ano," odvětil jsem rozhodně. "Chci nabídnout seriál populárněvědeckých článků systematizujících naše znalosti o světě. Nejprve tedy astronomii, potom fyziku elementárních částic až po vlnovou teorii, dále gravitační teorii, která úzce souvisí se stavem současné filosofie. Od filosofie přejdu k psychologii, sociologii a historii," zarecitoval jsem jedním dechem a čekal na výsledek.

"V tom všem se vyznáte?"¹¹

"Ano. Mám také několik nápadů, jak přístupně vysvětlit složité vědecké problémy."

Chvilé ticha. Šéfredaktor na mě dále pohlížel s podezřením.

"Tak pište," řekl konečně.

Lidi! Málem jsem se rozplakal radostí. Konečně jsem měl důkaz, že nepatřím k vymírajícímu druhu myslících bytostí. Posud jsem tomu mohl jen věřit. S rozevlátými vlasy jsem běžel domů, přičemž jsem cestou smetl manifestaci Matky Polska s antifeministickými hesly či naopak. Ze dna zásuvky jsem vytáhl své nejtajnější poznámky. O hodinu později zaplavily celou místnost i mě otevřené knihy. Měl jsem vědět hned, že je to příliš krásné, než aby to mohla být pravda.

O dva týdny později jsem v redakci uslyšel:

"Víte, museli jsme odložit tisk vašeho textu o jedno číslo, protože korektorka nerozuměla slovu blazer."¹¹

"Cože?" zvedl jsem se. "Vždyť jsem jasně napsal, že je to proud hmoty emitující velice silné záření gama, směřované přímo k Zemi. Takový proud hmoty při pozorování zboku nazýváme výtrysk, a jeho zdrojem je rotující černá díra s akrečním diskem!"

"Tak vidíte, ten akreční disk..."

"K čertu! Odstavec předtím jsem napsal, že takovou formu získává hmota přitahovaná černou dírou, což připomíná Saturnovy prstence!"

"Víte, to vše je takové složité... Proč se tím mají prodírat právě naši čtenáři?"

"Protože ve vesmíru takové věci probíhají a inteligentní člověk by to měl vědět!"

"Ale ten váš článek je třeba číst moc pozorně... Stačí přehlédnout jednu větu a člověk přestává rozumět."

"To je výčitka?"

Něfekl ano ani ne. Jeho tvář vyjadřovala obojí.

"Napsal jsem tento článek logicky, gramaticky správně a co nejjednodušeji!" procedil jsem. "Astronomové, s nimiž jsem to konzultoval, mi vyčítali, že trivializuji, protože jsem nanapsal, že akreční disk se utváří proto, že hmota padající do černé díry si zachovává moment hybnosti..."

"Víte, naši čtenáři sice mají aspirace, ale..."

"Když mají aspirace, tak ať aspirují!"

"Víte co, třeba budou s vaším dalším článkem menší problémy. Pište dál. O čem bude?"

"O stavbě atomu," odvětil jsem zachmuřeně. "Úvod do vlnové teorie."

"Dobře, tedy na shledanou za týden."¹¹

Pracoval jsem naplněn nejhoršími předtuchami. A správně, protože to, co se stalo potom, by bylo směšné, nebýt to pravda:

"Bohužel váš text nemůžeme otisknout. Je příliš nesrozumitelný."

"Nesrozumitelný?"

"Užíváte termíny jako například foton a nevysvětlujete, co to je."

"Žertujete! Vždyť to každý ví. Můžeme si to ověřit. Prosím!" zvolal jsem na celou redakci. "Kdo ví, co je to foton?"

Pohlédlo na mě několik nechápavých očí. Nakonec kdosi řekl:

"Fotografický ateliér v naší čtvrti."

Zřítíl jsem se do křesla. Jen zázrakem se nerozpadlo.

"Vždyť jde o fyziku z první třídy střední školy!" zavyl jsem.

"Naši čtenáři jsou humanisté, kteří neměli ve škole rádi fyziku a matematiku. Často nám ta v dopisech připomínají. Nechcete napsat něco o parapsychologii nebo mimosmyslovém vnímání?"

"Říkáte, že humanisté?" vzdychl jsem ztěžka. "Měl jste mi říct hned, že se jedná o polointeligenty."

"Myslím, že už nemáme o čem hovořit. Naši čtenáři si kupují Odvážnou myšlenku proto, že jim tento časopis poskytuje pocit sounáležitosti s elitou. Nehodláme tento stav narušovat nepatřičnými texty. Místo vás dáme sexuální poradnu."

"Správně!" broukl jsem. "Jakmile se sejdou dva nebo tři lidé, hned je přivolán sexuolog."

"Neurávejte! Odejděte!!!"

Šel jsem pryč. Potom jsem začal uvažovat, kde sídlí redakce nějakého sprostého, ale řádného plátku. A potom jsem se opil. Druhého dne mě z postele vytáhl zvonek u dveří.

"Ne, to nemohou být izolované tanky!" prohlásil rozhodně Jankowski. "Jeden tank je příliš malá síla. Je třeba nejméně tanková četa."

"To není v rozporu s mou teorií," odpověděl jsem po úvaze. "Jen se ty čtyři nesmějí spojovat před útokem do větších skupin."

"To jde zařídit," odpověděl Jankowski.

"Přidal bych k takové skupině ještě transportér s pěchotou," ozval se Stebnowski.

"Tedy dohromady pět velkých vozidel," zavrtěl jsem hlavou. "Moc."

"Dáme tedy o tank méně," navrhl Stebnowski.

"Nesmíme se vzdát podpory pěchoty..."

"Správně," přiznal Jankowski a oba pohlédli na mě.

"Myslím, že je to dobrý nápad," odpověděl jsem. Tu se otevřely dveře a dovnitř vpadl plukovník Moraszczyk.

"Dánové přenechali Američanům Bornholm jako základnu pro útok!" oznámil. "Právě tam přistávají letadla s námořní pěchotou, a výsadkové lodě míjejí Kodaň."

"A letadlové lodě?" zeptal se Stebnowski.

"Tři v Severním moři, dvě v Jaderském."

"Naše loďstvo?"

"Podle plánu se soustřeďuje v Pomořanském a Gdaňském zálivu. Odkryli jsme střední pobřeží."

"Odkryli?" užasl jsem.

"Proti takové technické převaze nejsme schopni bránit celé pobřeží, proto jsme se soustředili na ty jeho části, kde máme příznivé terénní podmínky."

"Necháte je tedy vylodit."

"Hodláme vydat Kolobřeh bez boje," odvětil Stebnowski. "Přijmeme boj v hloubi země a zbytek závisí na vaší teorii."

"Raději se vraťme k našim tankům," ozval se Jankowski. "Musíme ještě projednat záležitosti spojení a zásobování."

"Žádné spojení nebude," odpověděl jsem. "Postačí možnost předávat rozkaz k útoku jednotlivým skupinám. Dá se to zajistit i při rušení?"¹¹

Moraszczyk opět vyšel z pokoje a Jankowski přikývl.

"Všechny frekvence se nedají přehlušit, není to tedy problém. Ale bylo by dobré mít trvalý zdroj informací z bojiště."

"Tak tam pošleme novináře," řekl jsem. "Co nejvíc televizních štábů z neutrálních zemí. Dát jim všechny potřebné propustky."

"To je nápad," přiznal Stebnowski a vstal. "Zařídím to." A také vyšel z pokoje.

Prekvapeně jsem pohlédl na Jankowského. "Kam šli?"

"Informovat generální štáb," odvětil generál. "Jistě prominete, že jsme vás nepustili do centrály. Někteří naši konzervativní kolegové by mohli dostat mrtvici. Pak je tu ještě záležitost profesionality. Vaše nápady je třeba přeložit do hermetického jazyka rozkazů a u toho nechceme mít civilistu, mimo jiné s ohledem na vojenské tajemství. Ostatně by tam bylo příliš těsno."

"Těsno?"

"Nejsme jediná konzultační skupina," oznámil Jankowski. "Oddělení elektronického boje zlávalo maniaka přes počítačové viry a velitelství letectva několik hošanů z... Nejde o to z jakých novin. Doufám, že se neurazíte."

"Kdepak, je to docela zajímavé."

V tom okamžiku se vrátil Moraszczyk.

"Už máme strategické plány Američanů," sdělil krátce a hned vysvětlil: "V rámci posledních kádrových změn povýšil náš člověk ve Washingtonu."

"Co jsem říkal..." broukl Jankowski.

"Nehodlají dobýt celé Polsko, ale pokořit a zesměšnit naši armádu," pokračoval Moraszczyk. "Vycházejí z předpokladu, že když nám dají ukázkovou facu, plus propaganda, plus hospodářské sankce, Vůdce státu podá demisi a vypíše svobodné volby. Jejich masmédia už vytrubují o pouťové střelnici a lovu na polský režim."

"Takže použijí všechna zařízení nejnovější generace?" zeptal jsem se.

"Souhlasí," odpověděl Moraszczyk.

"A jak na tom jsme my?"

"V průměru o jednu generaci pozadu," odpověděl Jankowski. "Něco máme na světové úrovni, ale to můžeme použít až v rozhodující chvíli. Zbytek se hodí jen k obraně a asi jedna pětina pouze jako pohyblivé terče."

"Čili dodržujeme staré dobré tradice zářijové kampaně," shrnul jsem zachmuřeně.

Jankowski se otočil k Moraszczykovi.

"Kudy půjdou?"

Plukovník rozložil na stole štábní mapu severního Polska.

"Přistanou někde na východ od Kolobřehu, ale určitě pod jezerem Jamno," ukázal. "Přesné místo

výsadku ještě neurčili. Potom se oficiálně vypraví na Varšavu, ale fakticky nechtějí dál než do Bydhoště. Myslí si, že do té doby realizují všechny politické cíle."

"Polsko je velké," broukl jsem. "Vrazit sem takový klín je pro ně riskantní."

"Právě proto využijí veškerou technickou převahu," odpověděl Moraszczyk. "Postarají se, aby se k nim na dostřel nedostala ani myš..." Ustal, protože se otevřely dveře a dovnitř se vcepal Stebnowski s vozíkem, na kterém bylo šest televizorů.

"Tohle všechno je potřeba zapojit a nastavit na různé kanály."

"Neměli bychom to svěřit technikům?" zeptal jsem se.

"Vojenské tajemství," odpověděl generál. "Čím méně Udí vás uvidí, tím líp."

Za čtvrt hodiny začala televizní mozaika v koutě pokoje fungovat, prozatím s vypnutým zvukem. Všichni čtyři jsme se sklonili nad mapou.

"Hlavní síly našich tankových vojsk jsme rozmístili v Noteckém a Bydhošťském pralese a Tucholských Borech," oznámil Stebnowski.

"Hlavní pancéřová bitva tedy proběhne v Krajenském Pojezeří," usoudil jsem.

"Víceméně," souhlasil Jankowski. "Do té doby povedeme minovou válku a obranu malými pohyblivými oddíly v terénních automobilech. Soustředili jsme je v lesních komplexech u Bialogardu."

"Co můžeme doopravdy dělat?" otázal jsem se.

"Doopravdy?" odvětil Stebnowski. "Svést jednu vítěznou bitvu a maximálně ji politicky využít. V boji s tak silným protivníkem nemůže naše armáda vzdorovat déle než měsíc. Dlouhodobá válka s USA nepřichází v úvahu, na to máme příliš slabý hospodářský potenciál."

"Zkrátka musíme prolézt uchem jehly a přitom ani nevíme, jestli jsme velbloudi," shrnul jsem.

"Souhlasí," řekl Jankowski, "a proto počítáme s tím, že nám v tom pomůže vaše teorie."

"Co si myslíte o rozmístění tankových čet v lesích podél řek Brdy a Gwdy?" zeptal se věcně Stebnowski. Pohlédl jsem pozorně na mapu.

"Souhlasím," přikývl jsem. "V Krajenském Pojezeří je málo lesů, Američané se tedy nebudou bát tam vlézt."

"Zbývá ještě problém zásobování," připomenul Jankowski.

"Když jde o jednu bitvu, postačí, když každý tank vyrazí do boje s plnou polní," odpověděl jsem. "Lze doplňovat palivo v místech soustředění?"

"Ano, ale to nestačí. Musíme najít ještě nějaký jiný způsob," prohlásil rozhodně Stebnowski. "Vaše teorie vylučuje průběžné zásobování bojujících vojsk."

"Vůbec ne! To bylo ve čtvrtém článku, který nestačil vyjít. Stačí rozvézt sud benzinu a několik nábojů do jednotlivých zemědělských usedlostí. Naše tanky budou doplňovat palivo při průjezdu každou vesnicí. Snad můžeme počítat s vlastenectvím?"

Stebnowski sraštil obočí.

"Je třeba hned začít," oznámil a spolu s Jankowským vstáli.

"Jsou zaměřovače rádiového šumu už namontovány na všechny tanky?" zeptal jsem se.

"O to jsme se postarali v první řadě," řekl Stebnowski.

"Také je *nezbytné* zachovávat rádiový klid až do okamžiku přímého styku s nepřítelem. Naši mají lokalizovat protivníka a čekat na rozkaz k útoku. Čety budou mezi sebou udržovat kontakt zrakem."

"To zajistíme," ujistil Jankowski.

"A ještě něco. Letecká podpora. Co je s ní?"

"Tanková vojska ji obdrží až na začátku střetnutí. Do té doby ponecháme Američanům naprostou převahu ve vzduchu," řekl Stebnowski.

"Nejlepší letadla jsme ukryli stejně dobře jako tanky," dodal Jankowski.

Oba generálové spěšně vyšli z místnosti. Zůstal jsem sám s Moraszczym, který vytáhl krabičku s praporky na špendlících a začal jimi zdobit mapu.

"Stará metoda, ^ale spolehlivější než nejlepší počítač," usmál se. Potom si zajistil přímé telefonní spojení s generálním štábem, nasadil si sluchátka a přestal reagovat.

Čas míjel. Hleděl jsem, jak praporky na mapě začínají vykreslovat jakýsi pytel obklopující Krajenské Pojezerí z jihu, východu a západu.

O dvě hodiny později náhle zhaslo světlo.

"Už to začalo," řekl Moraszczyk do tmy. Chvilí mlčel a potom dodal: "Právě bombardovali elektrárny Turow, Kozienice a rafinerii v Plocku. Hned zapojí havarijní napájení."

Měco takového jsem sice očekával, ale přesto se mi sevřelo hrdlo. Za minutu se opravdu rozsvítilo a televizory začaly fungovat. Moraszczyk ztuhl se sluchátky přitisknutými k uším.

"Nancy právě vydal ultimatum," řekl po chvíli. "Poskytuje nám čtyřicet osm hodin. Útok na elektrárny měl zdůraznit závažnost tohoto prohlášení..."

Oba jsme se otočili k televizorům. Dvě západní stanice ukazovaly hořící Plock, jedna zničené generátory elektrárny Turow, na zbývajících obrazovkách trůnila otcovsky ustaraná tvář prezidenta Nancyho.

"Tlačí na Němce, aby se připojili k hospodářským sankcím a zpřístupnili Američanům Rujanu," hlásil Moraszczyk. "Kancléř Halentz otálí a vymlouvá se na historické reminiscence."

"Američané nastavují krk za Rusko a my za Němce. Prima guláš!" souhlasil jsem.

Celý příští den nedošlo k novému útoku. Televizní stanice ukazovaly oddíly americké pěchoty soustředující se na Bornholmu, nakládání výsadkových člunů a vlastenecké manifestace v polských městech. Komentáře hovořily o hlubokém zmanipulování naší společnosti, občas se ukázal polský tank zamaskovaný v křoví. Američtí vojenští experti demonstrovali v televizi nejnovější zbraňové systémy a vysvětlovali, proč se žádnému americkému vojákovi v Polsku nic nestane.

Jankowski ani Stebnowski nepřišli ani jednou. Seděl jsem sám s Moraszczym, který zaujat svými vlnajčkami byl jako partner pro diskusi nepoužitelný. Ukázalo se, že k našemu pokoji přiléhá velice dobře vybavené apartmá. To byl veškerý prostor, ve kterém

jsem se směl pohybovat. Podnosy s jídlem přinášeli v určenou dobu ke dveřím a Moraszczyk je odtud vyzvedával. Na rozdíl ode mě byl můj ochránce či lépe hlídač neustále vzhůru. Občas polykal nějaké tabletky.

Dvanáct hodin před uplynutím termínu ultimata nám Američané zlikvidovali televizní vysílače ve všech větších městech a rádiový stožár v Gabině.

"Nu což..." vzdychl těžce Moraszczyk.

Krátce potom se vrátil Jankowski.

"Zdá se, že budeme připraveni včas," oznámil.

"Udělalí jsme všechno, co jsme mohli. Zbytek je v rukou Boha a Chaosu."

Chaos nastal přesně v době příslibené prezidentem Nancym. Najednou zmlklo skoro celé rádiové spojení, činné radary byly zničeny. Neví se, kolik amerických letadel se objevilo nad Polskem, ale rozhodně jich bylo dost k tomu, aby naše protiletadlová obrana zaznamenala několik úspěšných sestřelů. To vyvolalo úžas amerických masmédií, protože letadla byla neviditelná...

"Jakým zázrakem to dokázali? Stříleli naslepo?" zeptal jsem se Jankowského.

Generál se usmál.

"Myslím, že můžu prozradit vojenské tajemství. Ono totiž letadlo neviditelné pro radary a infračervené detektory lze vyhledat pohledem ze střežy. Několik amerických velitelů na to při plánování náletů zřejmě zapomnělo."

Aby oplatili toto nemilé překvapení, Američané perfektně odstřelili pomník varšavské Syrenky, načež začali systematicky ničit vojenské objekty na území západního Pomořanska. Nesmírně utrpělo tisíce maket z překližek a plátna, s grilem jako zdrojem infračerveně. Potom protivník použil inteligentnější municí, která z neznámých důvodů *začala* v první řadě likvidovat smuteční vrby.

"Bod pro chlapce z rozvědky a oddělení elektronického boje!" oznámil Jankowski, když se přestal smát.

"To je jejich dílo?" zeptal jsem se.

"Ano. Podařilo se jim propašovat do počítačového katalogu cílů podpis 'standartního maskování polského tanku'..."

Ještě větší legrace nastala, když po rutinním bombardování pláží mezi Kolobřehem a Sianožetami se začala vyloďovat neohrožená námořní pěchota. Greenpeace okamžitě vydala seznam endemických druhů rostlin a zvířat ohrožených americkým bombardováním a zahájila celosvětovou protestní akci pod heslem ochrany zdejších botanických rarit.

První vojenská překážka čekala na Američany teprve na trase Kolobřeh - Koszalin. Šťastnou náhodou byla na místě právě výprava švýcarské televize. Na pravé horní obrazovce v našem pokoji se objevil nejnovější model tanku typu Abrams. Vozidlo se obratně vypořádalo s terénními překážkami a právě přijíždělo k dálnici, když tu z příkopu vylezl jakýsi přerostlý pavouk. V průměru měl půl metru, stejnou výšku a trup připomínající šálek snad s deseti mnohačlannými nohama.

Neobyčejně obratně přiběhl k tanku, vyskočil na pancíř, přitiskl se k němu a explodoval. O zlomek

vteřiny později výbuch paliva a munice změnil Abramse v planoucí skořápku.

Nevěřil jsem vlastním očím. Mezitím se v zorném poli objevily další tanky a současně začaly z podzemí i krovín vylézat další samochodné miny. Na obrazovce se rozpoutalo peklo. Po několika náhlých skocích a zvláštním znehybnění obrazu švýcarští novináři odhodili kamery a utekli.

"Pavoučci si vedou docela slušně," řekl něžně Jankowski.

Chvilíčku jsem ze sebe nedokázal vydat zvuk.

"To jsou opravdu naši?" vydechl jsem konečně.

"Myslíte, že musíme být ve všech oborech třetím světem?" odvětil generál dotčeně.

"Ale kde jsme vzali tuto úroveň elektroniky?! O problémech krácejících robotů něco vím. K dosažení takové plynulosti pohybů a obratnosti je třeba procesor s nesmírnou integrací... zejména při takových rozměrech... Výroba procesorů nám nikdy moc nešla..." uvažoval jsem nahlas. "Od koho máme tu licenci?"

"Skutečně," přiznal Jankowski. "Párat se s křemíkem není naší silnou stránkou. Proto také pavoučky neovládá elektronika. Alespoň ne výlučně."

"Co tedy?"

"Vypreparovaný nervový systém pavouka sklípka na s roční zásobou výživy. Pokud se nemýlím, byl využit i drzávy instinkt tohoto živočicha."

Oněměl jsem a potom mě zaplavila národní hrdost. Pekelně prima pocit.

% Přestal být prima po spotřebování všech pavoučků, protože byla zatím vyrobena jen ověřovací série, takže americká armáda dorazila do Bialogardu. Tady se jí postavily naše obranné oddíly vybavené lehce pancéřovanými tarpany. Každý terénní automobil měl univerzální rampu protipancéřových a protiletectvých raket a pět vojáků. To bylo příliš málo k zastavení kolony nejnovější mutace Abramsů a obrněných transportérů. Naši chlapci ze sebe vydali všechno, z čehož americká televize ukazovala hlavně střeva. Zřejmě proto, aby si vynahradili předchozí neúspěchy, Američané detailně servírovali hořící a rozmaširovaná těla polských vojáků. A měli z čeho vybírat. Bez vzdušné podpory byly dvě třetiny tarpanů zničeny dříve, než přijely dost blízko, aby zahlédli protivníka. Americké F-210 obrněné helikoptéry Patton postupně louskaly naše terénní automobily. Naštěstí ne docela beztestně. Kdosi za velkou vodou při pohledu na sestřeleny vrtulník si prošel dějiny Polska, protože v komentářích se objevily první pochybovačné hlasy o bleskovém úspěchu operace Volání demokracie. Prozatím však byly izolované, Americky úder rozdrtil naše oddíly a vyčistil si trasu až do Štětína. Jenom jedna věc se jim nepodařila, totiž zesměšnit polskou armádu.

Nastal čas aplikovat mou teorii. Byl jsem už pátý den ve společnosti plukovníka Moraszczyka a jeho praporek na špendlících. Od televize mi třeštila hlava. Americké velení si dobře uvědomovalo, že v Krajenském Pojezeří leze do pytle utkaného z našich tanků, ale právě o to jim šlo. Hodlali přimnout bitvu za našich podmínek a ukázat nám, že

stojí americké hodnoty a protipancéřové střely. K posílení vzdušné obrany svých vojsk povolali na Severní moře ještě jednu letadlovou loď a posílili letadla na Bomholmu. Potom v klidu obsadili Czarne, Debrzno a pomalu se vydali dvěma kolonami k řece Noteči.

Naše tanky rozmístěné v lesích kolem břehů Gwdy a Brdy nevypadaly nebezpečně. Americká letadla se je zpočátku pokoušela vyhledávat a ničit, ale na strozech sedící odstřelovači s ručními protiletadlovými bazukami jim ten nápad vytloukly z hlavy. Američané se tedy rozhodli zaminovat z ovzduší všechny cesty vycházející z lesů a nechali nás být. Vyšli z předpokladu, že Poláci budou muset nakonec vylézt z křoví a soustředit se, načež oni budou světu demonstrovat nové krásné *polish jokes*. Jen tak mimochodem, všechny americké zábavní programy se už několik dní bavily vtipy o opilých poláčcích a jejich rezavých tančících. Velice populární byla soutěž na téma "Co dělá polsky diktátor v křoví u Noteče?" Vyslovovali to "noteka".

Zdálo se, že američtí štábní důstojníci zřejmě nečetli *Senzace*. Bohudíky! Když praporky s bílými hvězdami dorazily k Sepolnu, vrátil se Stebnowski. On i Jankowski na mě vyčkávací hleděli.

"Co je s minami?" zeptal jsem se.

"Ženisté jich část odstranili," odvětil Stebnowski. "Doufejme, že většina našich vozidel nebude jezdit po cestách."

"Začneme?" pronesl jsem cizím hlasem.

Oba generálové vyběhli z místnosti.

Za čtvrt hodiny se nad Krajenským Pojezeřem objevily polské stíhací bombardéry. Místo bomb začaly shazovat stovky podivných balíků velikostí tlumoku. Každý z nich se po dopadu automaticky nafoukl do tvaru tanku. Malý elektricky motorek zajistil, že se maketa okamžitě rozjela, přičemž infrazvuk a generátor magnetického pole předstíraly, že má spalovací motor a pancíř.

, "To je nápad těch hošanů z velitelství letectva," sdělil Moraszczyk.

Za tři minuty zakryla oblohu americká letadla. Přiletěly další polské eskadry. Ze země to vypadalo trochu jako ohňostroj. Najednou se na jednom televizoru objevilo tvrdé porno. Teprve po chvíli ke mně pronikl hlas moderátora vysvětlující, že z neznámých důvodů už několik minut právě tento obraz vysílá americký špionážní satelit nad bitevním polem.

"Další bod pro chlapce z elektroniky," konstatoval Moraszczyk. "Určitě největší úspěch od doby rozluštění japonského kódu! Navíc je nač koukat..."

Při pohledu na slečnu prožívající každou půlminutu orgasmus jsem si řekl, že teď musíme uspět!

Potom přišel Jankowski se zprávou, že brzy odstartují na bojiště naše nejlepší letadla - Skorpiony první a druhé generace.

"Copak nám zůstala ještě nějaká letiště?" otázal jsem se udiveně.

"Většina," odpověděl klidně generál. "Pro tuto příležitost jsme měli připravené plovoucí startovní pásy ukryté dočasně pod vodou některých jezer."

Minutu poté CNN oznámila, že američtí informatici konečně rozlouskli případ s vrbami a odstranili

vadný soubor z katalogu cílů, Největší problémy jim dělala skutečnost, že tento soubor měl určité vlastnosti počítačového víru. V každém případě už bylo po všem a myslící střely nabyly účinností.

Vlajčky označující čtyři našich tanků se přemísťovaly naprosto chaoticky. Moraszczuk nespouštěl pohled z televizorů. Jedním uchem poslouchal komentáře, druhým zprávy hlavního štábu. Vrátil se Stebnowski. Řekl, že všechny rozkazy byly už vydány a zbývá jen čekat. Usedli jsme a pohlíželi na mapu.

Zdálo se, že jsem všechno zvorál. Zatímco vlajčky s bflými hvězdičkami se zformovaly do obranných řad, naše kolem nich kmitaly jako pyl pana Browna. Avšak najednou se v tom chaosu začal rýsovat řád. Červenobílé vlajčky se složily do podoby prstence obklopujícího americké pozice. A potom se ten prstenec přeměnil v nejkrásnější fraktál světa! Pokud to Moraszczuk stačil zaznamenat na mapě, jednalo se o klasický větevnatý fraktál. Od jiných fraktálů se Ušil jen tím, že se formoval naopak, od okrajů do středu. A středem krystalizace byly americké obrněné kolony!

Komuniké začala hovořit o "rostoucí sfle a přesnosti polských útoků". Moraszczuk zoufale hledal v tabulkách názvy městeček a terénních orientačních bodů. Polské tanky po vstupu do bojového prostoru přerušily rádiový klid, což zvýšilo šum v éteru a tam urychlilo i růst pancéřového fraktálu. Vynechání etapy koncentrace vojsk vedlo k prodloužení doby reakce na odkrytí a zničení cfle v americkém systému velení. Satelit ládující do štábních počítačů porno ten čas ještě prodlužoval. Mezitím se lavinově rozvíjel fraktálový nápor. Americké centrum řízení, svou podstatou vyvolávající největší rádiový hluk, bylo napadeno náraz ze všedí stran. Volné skupiny polských tanků, zdánlivě nestojící za řeč, se nějakým zázrakem přímo před nosem Američanů spojovaly v pancéřové pěsti. Tedy, zázrak to byl pro ně. Několik komentářů použilo dokonce slovo "magie". Pak se začalo vyskytovat pořád častěji... Ve štábu na Bornholmu na magii nevěřili. Proto víc než polovina amerických letadel účastnících se bitvy hledala prostor soustředění polských tankových vojsk.

Tři hodiny po zahájení protiútoků to v trojúhelníku Wiecbork - Wysoka - Naklo nad Notečí vřelo jako v kotli čarodějnice. Na mapě polský fraktál systematicky požíral americké pozice. Námořní pěchota se bila s profesionalismem sobě vlastním, ale nedokázala si poradit s tím, že pokaždé, když se nějaký oddíl začal rádiem dožadovat podpory, nejčastěji místo posíl přijely polské tanky a to z nejméně očekávaného směru.

Přesto se tvrdě bránili a jejich převaha ve vzduchu byla stále citelnější. Naše Skorpiony odpadly úděsně rychle a víc jsme jich neměli. Své také dělal rozdíl úrovně válečné techniky. Boj se protáhl do soumraku a pokračoval i v noci. Když se už zdálo, že si prese všechno rozbijeme hlavu o zeď, ta se náhle zhroutila. Ve dvě v noci americké centrum velení přestalo vysílat. Bitva se začala přesunovat na sever. Ustupovali!

Na úsvitu vstoupily do boje zbytky našich vojsk od Bialogardu. Byly příliš slabé k uzavření prstence

obklíčení, ale Američané se svým dezintegrovaným způsobem velení a děravým spojením se nedokázali přeskupit. Jejich rozbité oddíly, unikající z notečského kotle, se při setkání s odporem cestou k moři zastavily a začaly se dožadovat letecké evakuace. A opět se místo dopravních helikoptér často objevily polské tanky. U Czeluchova naše T-85 a jejich vrtulníky dorazily současně. Vedlo to k celé řadě pohoršujících scén podobných evakuaci Saigonu před čtyřiceti lety. Miloučkový pohled na Američany, jak odhazují vyzbroj a mizí ověšení na helikoptérech jako hrozny.

Tam, kam pomoc nedorazila včas, se američtí vojáci začali vzdávat. Jejich první dotaz po složení zbraní zněl: "Jak jste to udělali?" Někteří v šoku opakovali dokola, že je nemožné, aby americká technika selhala. Pro ty bylo třeba rychle zajistit psychoterapeutickou pomoc.

Kolem desáté ráno ustal vzdušný boj a začalo zemětřesení ve Washingtonu. Dopolední informační servisy ukazovaly bez přestání hořící Abramsy a kolony amerických zajatců. Redakce zaplavily telefonáty diváků dožadujících se přerušení tohoto katastrofického filmu a skutečných zpráv z Polska. V Kongresu se probudili republikáni a jeden z nich připomněl, že Kosciuszko měl také titul Vůdce státu. Prezident Nancy údajně dostal těžkou chřipku.

V Evropě Rada starších z Bruselu schválila rezoluci konstatující, že porážka Američanů byla nanejvýš nespravedlivá. Britský ministr zahraničních věcí vyrušený novináři od ranního čaje blábolil o polsko-americké mírové hranici na Noteči. Hned potom BBC ohlásila senzační přenos z polského velitelského centra, které použilo alternativní metody řízení vojsk...

Na obrazovce se objevila štábní místnost s mapou Krajenského Pojezeří rozloženou na stole, nad kterou se sklánělo několik ztřeštěnců s proutky a kyvadélky, kteří se tvářili moudře. V koutě seděl černě oblečený chlapík s očima vytřeštěnými jako při chronické zácpě a postupně zapichoval dlouhé špendlíky do voskového modelu nejnovějšího typu Abramse. U zdi poskakoval šaman v chlupech oděvu a rytmičky bušil chřestítkem do vlastní hlavy. Kolem tohoto pannotika kroužilo několik generálů. Když jim některý "expert" začal něco vysvětlovat, vážně příkyvovali.

"Co je to, k čertu?" nevydržel jsem.

"Snad si nemyslíte, že jim opravdu povíme, jak jsme to udělali?" odvětil Stebnowski. "Jen si pomyslete," usmál se, "kolik specialistů New Age bude nyní muset zaměstnat Pentagon? To je lepší než bombardování..."

"No tohle!"

"Samozřejmě spoléháme na vaši naprostou diskrétnost," dodal Jankowski. "Tohle v Senzacích nemůžete popsat."

"Samozřejmě. Mohu už domů?"

"Ještě není konec," řekl Stebnowski.

Skutečně, ještě nebyl konec. V šestnáct hodin pět minut vypovědělo Polsko válku Dánsku za účast při agresii. Za čtvrt hodiny tři naše stíhací bombardéry

zaútočily na Kodaň. Dva přesně zasáhly centrálu řízení pouličního osvětlení. Třetí bombardoval pivovar Tuborg. Bohatá pěna vytékající z oken hořícího pivovaru podle komentářů udělala na domorodce nemenší dojem než atomový hřib. Supermoderní centrála řízení pouličního osvětlení, založená na logických procesorech, zasažená čtyřmi raketami, dostala naprostou schizofrenii. Pouliční ruch v Kodani i na celém Zélandu byl ochromen. Přesným a svědomitým Dánům se zhroutil svět.

Aby se polská letadla vyhnula střetu s americkými, na zpáteční cestě se ukryla v německém vzdušném prostoru nad Uznamem a Rujánou. Němci reagovali na ten incident diplomatickou notou napsané tónem mírné domluvy.

"Jo, jo, jen aby to bylo naposledy..." napodobil Stebnowski perfektně pivní baryton kancléře Halentze.

Dánská protiletadlová obrana byla zaskočena, protože v šestnáct hodin obsluha radarů skončila práci a šla domů. Americký satelit dál vysílal třicetivteřinové porno a přiváděl zámořské elektronické specialisty na sebevražedné myšlenky.

Je třeba poctivě přiznat, že jsme se přepočítali, pokud jde o dánskou královnu. Důstojná stařenka osobně převzala velení armády a za několik hodin udělala z města bláznů, jakým se stala Kodaň, opět hlavní město. Zmobilizovala všechno, co bylo po ruce, a obrátila se o pomoc na spojence z NATO. Bohužel to dopadlo tak, že tím, čím mohla královna disponovat, byly dvě homosexuální výsadekové brigády, lesbická a gayovská. Ta druhá šest hodin po vyhlášení poplachu měla už šedesátiprocentní úbytek funkčních míst v důsledku dezercí. Lesbická brigáda se dostavila kompletní, ale hodlala vyrazit do boje jen pod podmínkou, že bude vybavena atomovými bombami a prvním cílem bude Varšava. Mezitím Němci mlčeli, kdežto Francouzi reagovali masovými demonstracemi pod heslem "Nechceme umírat za Kodaň". Ruská mafie splnila své hrozby a prodala plutonium do Pákistánu, takže Američané se okamžitě přestali zabývat problémem demokracie v Polsku. Když vyšlo najevo, v zájmu koho ve skutečnosti američtí chlapci nastavovali krk u Noteče, Kongres pod nátlakem veřejného mínění zakázal Nancymu jakoukoli bojovou činnost v Evropě. Vyšplouchnutí Dánové zůstali sami a začali intenzivně uvažovat, kdo a proč je vlastně zapsal do NATO? Nakonec souhlasili s německým zprostředkováním urovnání konfliktu s Polskem.

"Neudělali jsme to nejhůř," mrkl jsem na Stebnowského. "Američané dostali po pazourech, celé NATO nestojí za řeč, a jediným státem, který má Evropě co říct, jsou Němci. O to nám šlo?"

"Nemá cenu plakat na rozlitém mlékem," odpověděl generál. "Musíme si zvyknout. Snad si nemyslíte, pane Tomaszewski, že to, co bylo doted, potrvá věčně? Historie nikdy nekončí."

Varšava, leden 1995

**přeložil Pavel Weigel
ilustroval Jan Štěpánek**

Martin Tůma

Smrt obchodního cestujícího

Tu noc byl úplněk a můj přítel se ze svých toulek vracel až pozdě k ránu. Ostatně i mne zastihlo svítání unaveného po probdělé noci, kdy jsem usilovně a mamě zkoušel vyvolat jednoho z démonů. Nyní jsem se jen kochal východem slunce nad zubatými městskými hradbami s koblihou v ruce a pozoroval svého přítele, jak přichází urousaný Pekařskou uličkou od Východní brány. Přes časnou ranní hodinu na něho již někdo dole u vrat našeho domu čekal. Postupující úsvit odhalil ve stínu arkády postavu v černém plášti. Na slunci se náhle zableskl její úsměv, doslova od ucha k uchu, což bylo dosti obtížné, uvážíme-li, že ten dole žádné uši neměl. Ostatně neměl ani žádné maso, jak jsem se mohl přesvědčit, když neznámý odhodlil plášť a vrhl se na mého přítele. Byla to doslova holá kostra, kostlivec. Ani mi nebylo dáno výkřikem Gerlocka varovat, jak rychlý to byl útok. Naštěstí ho nezastihl nepřipraveného. Můj přítel plynule uhnul do strany před snášející se sekerou a poté zaútočil. Dva seký stříbrného meče a z kostlivce je zase jen hromádka prachu.

Zakrátko vstoupil Gerlock do pokoje.

"Dobré ráno."

"Dobré," odpověděl mi se zívnutím a odložil svůj stříbrný i druhý, ocelový meč do stojánku nad krbem, což považoval za nejčestnější místo v celém pokoji. Přes únavu se neopomněl mečům poklonit.

"Co to bylo, ten kostlivec dole?" zeptal jsem se.

"Asi pozdrav od šileného nekromanta z mokřin, měl jsem tam poblíž malou zakázku." Zřejmě se v noci nenudil, vždyť byl také úplněk.

Pohledem jsem propátral jeho urousaný oděv. Černou koženou kazajku měl samý cár, ale kromě pár škrábanců nebylo vidět žádné vážnější zranění.

"Snad nejsou ty škrábance od ghúlů," lekl jsem se.

Přítel na mne upřel své kočičí oči. Pod tím pohledem vždy znejistím. Nikdo, ani já, z nich nedokáže vyčíst, co si Gerlock myslí. Člověk se v takových chvílích bojí, kdy v těch důvěrně známých očích vyčte něco cizího, víte, co mám na mysli.

"Příteli, cožpak nevíš, že my zaklínači máme proti ghúlům něco více než imunitu?" V hlase je cítit únava. Asi z něj vytékaly elixíry a teď je na chvíli unavený.

Naše posluhovačka nám přinesla další koláčky a horký čaj pro Gerlocka.

"Budete si přát ještě něco, pane?"

Chová se k němu uctivěji, přece jenom je to Gerlock, kdo platí nájem.

"Bylo by možné, aby mi někdo vyspravil mé oblečení?"

"Ano, pane, má dcera by to určitě dokázala, ale víte..."

"Spravil by to stříbrník?" otázal se můj přítel prakticky.

"Jako by se stalo, kazajka bude večer hotová."

"Děkuji."

Gerlock se labužnický rozvalil v křesle a natáhl nohy ke krbu.

"No tak, Octíku, nenech se prosit, k ránu mi ta vlhkost vlezla až do kostí, zapal oheň. Dík."

Sehnul jsem se ke krbu a rozdělal oheň. Pravda, mohl jsem to udělat podstatně efektněji kouzlem, ale jediný, kdo by to

ocenil, by byl Gerlock. Jenže ten usnul ještě dříve, než se stačily plameny roztančit nad borovými poleny.

Nebylo mu však toho dne souzeno si odpočinout. Ani ne po půl hodině jej probralo bušení na dveře a hubování naší posluhovačky.

"Koho to sem čerti nesou, aby je lepra sežrala, takového rámu hned po ránu."

Čilá babizna vlastní zřejmě kromě dcery i akcie místního leprosária, neboť takto vítá skoro každou návštěvu. Tentokrát jsou tou návštěvou dva biřicové městské strážce. Jejich zablácené boty stanuly před Gerlockovým křeslem, aby se jejich majitelé mohli se zavráním pohupovat vpřed a vzad, neb můj přítel se budil jen velmi neochotně. Oba byli typickou ukázkou nadbytečné svaloviny a nedostatečného množství mozkové hmoty. A tak tu stáli, v červených kabátcích a v korysech a jejich boty dělaly vrrrz, a zase vrrrz, až se Gerlock konečně odhodlal otevřít oči.

"Co se děje." Zívnu.

"Pane, došlo k záhadné vraždě. Před hradbami byl dnes ráno nalezen mrtvý elf."

"Tak pověste jeho kumpány z hospody a mne s tím neotravujte." Gerlock se nehodlal nechat probudit.

"Když my nevíme, jak se jmenoval ani kde bydlel. Dokonce nikdo nemůže přijít na to, jak vlastně zemřel."

"Tak ho zahrabejte za hradbami a nechte mne spát," a zavrtal se do křesla.

Biřicové si vyměnili udivené pohledy. Musel jsem se kousnout do rtu, abych při pohledu na ně nevyprsknul smíchy.

"Ale, pane, posílá nás Lastrad, prý je to záhadná vražda a je velice nutné ji vyšetřit," dodali si nakonec odvahy.

"No dobrá, půjdu s vámi, ale stejně by mne zajímalo, jak jste přišli na tu vraždu a co tam vlastně Lastrad dělá."

Můj přítel byl znechucenost sama. Avšak takové pozvání opravdu nelze odmítnout, i biřicové si viditelně oddechli. Lastrad je totiž králův rádce pro bezpečnost říše a jeho přítomnost u obyčejné vraždy je více než neobvyklá. Nechci ani domyslet, co by se bincům stalo, kdyby Gerlocka nepřivedli.

Mezitím se můj přítel již oblékl a za pas si vetknul ocelový meč. Tomu, kdo jej ještě neviděl, by mohl připadat dosti nepraktický, protože je na obouruční meč dosti krátký. Mírné prohnutí po celé délce čepele jen s jedním ostřím a neobvykle malá, prazvláštně tepaná kruhová zástita to jen umocňují. Kdo však viděl někdy Gerlocka s touto zbraní bojovat, nebo jen cvičit, rychle si rozmyslí něco namítat. Kromě toho vždy nosí ještě jeden, buďto stříbrný zaklínačský, jenž je úplně stejný jako ten ocelový, nebo kratší ocelový meč stejného provedení.

"Nuže, pojďme."

Lastrad nás čekal s hloučkem biřiců, kteří odháněli zvědavce, u Brány Kouzelníků. Mezi urostlými těly ozbro-

jenců se poněkud ztrácela jeho drobná postava v koženém loveckém úboru a černém plášti. Jeho tvář, jemných rysů s ostrým nosem a protáhlými boltci do špičky, se pod hřívou tmavých vlasů tvářila velmi ustaraně. Tmavohnědé oči těkaly v zamyšlení sem tam a chvilku mu trvalo, než zaregistroval naši přítomnost.

"Konečně jste tady." Uchopil nás každého za paži a odvedl dál od biřiců.

"Gerlocku, příteli, ani nevíš, jak rád tě vidím. Ten elf byl viditelně zabit kouzlem a teď jsme mezi dvěma ohni. Král si nemůže dovolit zneptáčet kouzelníky a mágy pátráním v jejich řadách. My však tu vraždu musíme nezbytně objasnit, vztahy mezi námi a Erianským královstvím elfů jsou již tak velmi napjaté. Čert aby spral tu občanskou iniciativu *Elfové do rezervace*," odplivl si. "Teď nám okolo hranice pochodují jednotky lučištníků a čekají na záminku. A k tomu tohle... Pokud to nevyřešíš ty, tak jsme ve válce. Místní ambasador totiž o této vraždě ví a požaduje hlavu vraha,"

"Milý Lastrade, žádná kase se nejl tak horká, jak se uvaří. Nemohu ti nic slíbit, ale vynasnažím se."

"Pokud se ti podaří tento případ vyřešit, buď si jist královou vděčností. Nemusím ti doufám připomínat, že třeba největší diskrétností."

Ani se Lastradově ustaratosti nedivím. Jestliže na nás záutočí elfové, mohlo by se mu kvůli jeho vzhledu něco stát, něco velmi nepěkného. Je ostatně veřejným tajemstvím, že již delší dobu si drží své postavení u krále jen vypětím všech sil.

"Dobře, ale nyní se pojďme podívat na tu mrtvolu."

Biřicové se roztoustili a my uviděli příčinu jeho starostí. Tělo, jež patřilo urostlému elfovi, leželo na zádech v měkké hlíně u vodního příkopu. Mrtvý měl v tváři vepsanu bolest a oči nehnutě zíraly do modré oblohy. Křečí zkroucené prsty, stejně jako i další svaly, spolu se zježenými vlasy svědčily pro Lastradovu domněnku o zásahu bleskem, to jsem poznal i já. Gerlock mezitím začal blíže ohledávat mrtvé tělo.

"Jak předpokládám, zajisté jste zde s ničím nehýbali."

"Ano."

"V pořádku, tak se na něj podíváme."

Poklekl k mrtvole.

"Mrtvý byl elf, cizinec, ženatý a přicestoval teprve včera. Večeřel U modré štiky a v noci měl s někým schůzku," ohromil nás Gerlock po chvíli.

"Jak jste to poznal, příteli?"

"To je přece jednoduché," otočil se k nám. "Že je elf, je vidět z jeho vzezření, že je to cizinec, je vidět z toho, že nosí tolik prstenů a zlatý řetěz v našem městě. To, že přijel teprve včera, usuzuji z toho, že mu to ještě nikdo nestihl ukrást. Na to, kolik má na sobě zlata, má v měšci jen málo peněz a měsíc samotný, což je patrné při bližším pohledu, je celý popraskaný přes poměrně novou kůži, z níž je vyroben. Přesně tak by vypadal i můj měšec, kdybych ho pravidelně obracel naruby, což je typické pro ženaté muže."

Gerlock se znovu otočil k mrtvému. Zaujaly jej jeho oči.

"Všimněte si bělma. Je jasně namodralé, což je u elfů způsobeno mírnou otravou z ryby zvané fugu. Vzhledem k tomu, že ve městě jsou pouze dva hostince, kde tyto ryby podávají, a také k tomu, že pouze U modré štiky je kuchář takový moudrý, že přiotráví hosta, je jasné, že večeřel tam. Bude zde patrně i ubytován. Což je ostatně další bod pro to, že je to cizinec, protože nikdo z našeho města by si U modré štiky fugu nedal. No a o tom, že měl v noci schůzku, svědčí uzel na kapesníku, jež si jistě udělal, aby na ni nezapomněl."

Zaklínač povstal a oťel si ruce.

"Tak vidíte, Lastrade, jak se to krásně zjednodušuje. Když vyslechneme hostinského, tak se při troše štěstí i dozvíme, s kým si tu schůzku sjednal, a odsud je jen malý krok k objasnění vraždy."

Avšak něco je mi divné. Jestliže jej zabil kouzelník, proč se s jeho mrtvolou táhnul až sem. Nebo proč nepočkal ještě jednu noc. Vzhledem k tomu, že mrtvola není okousána od ghúlů a jiné havěti, dokonce ani oloupena, musela sem být dopravena teprve nad ránem."

Gerlock se rozhlédl po okolí.

"Podívejte," vykřikl.

"Vidíte tyto dvě rýhy? Ty udělalo mrtvé tělo, když je někdo, možná vrah, táhl od vodního příkopu. A ty stopy jsou jistě vrahovy."

Gerlock se zamyslel:

"Takže si to celé shrňme. Neznámý pocestoval včera do města. Pojedl U modré štiky, kde si domluvil schůzku. Odešel na ni a byl zabit bleskem. Jeho vrah naloží tělo do lodky, všimněte si, že mrtvola je suchá, a pohodí je za hradbami. Myslím, že je na vás, Lastrade, abyste prověřil všechny majitele loděk. My s Octíkem si půjdeme promluvit s hostinským U modré štiky. A mohu vás potěšit. Myslím, že kouzelníci v této vraždě zapleteni nejsou. Spíše bych řekl, že to na ně chce někdo shodit."

Pokynul Lastradovi, prodral se mezi biřici a mně nezbylo, než spěchat za ním. Jediný případ, kdy projev nějaké emoce, je potěšení z lovu a tehdy je mu jedno, jakou kořist štve. Mne však jeho vývody dokonale zmátly. Pokud si myslí, že vraždu nespáchal nikdo z kouzelníků, tak další, kdo by byl schopen stejným způsobem zabít, jsou alchymisté. Ale ti v našem městě nejsou. Po posledním požáru, který začal po výbuchu dílny jednoho pyrofora, a jemuž padla za oběť dobře polovina zdejších domů, zakázal král alchymistům vstup do města pod trestem smrti upálením. Dospěl totiž k názoru, že veškerá alchymistova činnost k tomuto konci stejně směřuje, a tudíž mu, než jej raději dopřeje na státní útraty, než aby zase obnovoval celé město.

Hostinec U modré štiky má velice výhodnou polohu. Leží totiž v půli cesty mezi Rybím trhem a Uličkou zlatníků, na jejímž konci je komplex královského paláce. Je to luxusní podnik a skýtá rozmanitou nabídku jídel z mořských živočichů. Majitel, který si nechává říkat mistr Rybář, je patrně jediným hobitem v našem městě. Přes svoji ojedinelost nezatrpká a je pořád přátelský a pohostinný, jak se na hobita sluší. Jeho hlas nás vítá, hned jak vstoupíme do dveří.

"A, mistře Zaklínači, jsem velice rád, že vás opět vidím, stejně jako vás, mistře magického umění. Budete si jistě přát stůl pro dva, je zrovna čas na chutnou snídani," hned vybízí posunkem číšníka, aby nás uvedl ke stolu.

"Ne, díky, mistře Rybáři, nepřišli jsme kvůli jídlu," řekne Gerlock, "ale když vidím to skvělé suší, co máte na pultu, neodolám."

"Ale prosím, nabídněte si, je z čerstvých ryb."

Usadíme se s Gerlockem na stoličkách u barového pultu, za nímž vládne půlčl. Může nás obsluhovat jen proto, že si nechal za pultem zvýšit podlahu.

"Co vás tedy přivádí, když ne touha nasytit se?"

"Víte, mistře, řeknu vám to bez okolků. Jedná se o jednoho elfa, který přijel včera do města a patrně u vás povečeřel."

"Včera u nás večeřelo povíce lidí této rasy, máte na mysli někoho určitého?"

"Ten o koho se zajímáme byl vysoký, dost vysoký i na elfa, zámožného vzezření a k večeři měl fugu."

Při zmínce o *fugu* se mistr Rybář zachmuřil.

"Ach, to nešťastné fugu, hosté je vyžadují a já nemohu najít kuchaře, jež by ho uměl dobře připravit. Ale abych neodbočoval, vás zajímá ten elf. Jeden takový sem opravdu včera přicestoval. Hned si u mne najmul pokoj v podkroví. K večeri měl skutečně fugu. Ale teď tu není, odešel včera před půlnocí a ještě se nevrátil."

"Mistře Rybáři, nevšiml jste si, jestli měl na plášti tuto sponu?"

Gerlockovi se na dlani blýská zlatá spona ve tvaru malornového listu, na němž leží stočený had. Tu sponu měla u sebe mrtvola za hradbami a ani já, přestože jsem svého přítele pečlivě sledoval, jsem nepostřehl, jak se octla u něj v kapse. Přece jenom bude něco na jeho tvrzení, že ne vždy se mu dařilo tak dobře jako nyní a že musel shánět obživu všelijakým způsobem.

"Co je to za sponu?" zeptal jsem se, neboť mi připadala velmi neobvyklá.

"To je znamení elfích svobodných větevnicků, to je něco jako u lidí svobodní zednáři. Na tom však nezáleží. Mistře Rybáři, je to jeho spona?"

"Ano, ta spona mu patří. Ztratil ji snad?"

Gerlock se naklonil blíže k hobitovi.

"Obávám se, mistře Rybáři," ztlumil hlas, "že jste přišel o hosta. Je to zatím velmi důvěrná zpráva, ale toho elfa našli dnes ráno za hradbami mrtvého. Někdo ho v noci zabil. Byl bych vám zavázán, kdybyste mi mohl sdělit vše, co o tom elfovi víte. Hlavně mne zajímá, jestli se tu včera s někým nesešel."

Hobit zalpal po dechu.

"To je dnes doba, jeden si nemůže být nikdy jistý životem. A tohle byl zrovna velice dobrý zákazník. Jmenoval se, počkejte, podívám se do knihy hostů... á, tady to je, Einar, a podle knihy tu nebyl poprvé. Ostatně já sám si na něj vzpomínám, v našem městě se zastaví vždy po čtvrt roce. Podle toho, co povídal, prodává potřeby pro mágy a alchymisty."

"A nevšiml jste si, zda měl včera s někým schůzku?"

"Bohužel, Gerlocku, včera tu bylo hodně plno. Ale mám dojem, že seděl celý večer u stolu číslo osm a to by ho obsluhoval Jerek. Malý moment. Jereku, pojď sem na chvíli."

Na toto zavolání se z kuchyně vynořil jeden z číšníků.

"Jereku, ty jsi včera obsluhoval toho elfa na osmičce?"

"Ano, mistře Rybáři."

"A nevíš, zda strávil celý večer sám, nebo měl s někým schůzku?"

Jerek se zatvářil poněkud udiveně nad půlčíkovou otázkou.

"Ne, pane. Seděl celý večer sám."

"A nepřipadal vám poněkud netrpělivý, jako by na někoho čekal?," zeptal se Gerlock.

"Hm, zpočátku ne, ale později ano. Před půlnocí se náhle zvedl, zaplatil a odešel."

"A potom?"

"Nevím, pane, včera bylo plno, už jsem si ničeho dalšího nevšimnul, ani nevím, jestli se už vrátil."

"Díky, Jereku."

Číšník se podíval na hobita.

"Potřebujete ještě něco, mistře Rybáři?"

"Ne, díky, vrať se do kuchyně."

"Nu, mistře Rybáři, nám zbývá jediné. Nemohl byste nás laskavě doprovodit do Einarova pokoje?"

"Prosím, jen si vezmu klíče."

Hobit vyklouzl *zpoza* pultu do kuchyně, odkud se vzápětí vynořil s ohromujícím svazkem klíčů.

Pohostinské pokoje se nacházejí v podkroví podniku. Ze spodního sálu se vychází nahoru po schodišti naproti baro-

vému pultu. V podkroví je balustráda, jež obkružuje celé patro a na níž se nalézají vchody do všech pokojů. Einarův byl čtvrtý po levé straně.

"Tak tady to je," odemknul nám mistr Rybář.

Otevřel se nám pohled na klasicky zařízení hostinský pokoj s postelí nalevo od okna, se stolečkem s porcelánovým umyvadlem na druhé straně. Vedle stolečku, napravo od dveří, stála pootevřená skříň.

"Tak se na to podíváme," pustil se Gerlock do prohlídky pokoje.

"Dnes v ní nikdo nespál," prohlásil poté, co zkontroloval postel. "Jak tak koukám do skříně," rozevřel dveře a vytáhl z ní objemné zavazadlo, "tak si nestihnul ani pořádně vybalit."

Gerlock se prohraboval v brašně, až objevil okovanou truhličku se zámek. Trochu se nad ní naklonil, takže jsme viděli jen jeho záda. Potom se ozvalo zašramocení, cvaknutí a Gerlock nám nabízel otevřenou truhličku. Její vnitřek byl vyložen modrým sametem a v něm ležely dva zvláštní flakónky, místo třetího bylo jen prázdné místo. Každý z nich obsahoval zvláštní černofialový prášek, jež se sám od sebe přeskupoval a měnil barvu.

"Co to je," vydechl překvapený Zaklínač. Rukou podvědomě sevřel talisman na prsou.

"Myslím, zeje to Darienský prášek. Tyto dvě lahvičky představují celé jmění, je to totiž alchymistická surovina, nezbytná pro výrobu Kamene mudrců a pro transmutaci kovů. Ale k tomu, aby to fungovalo, jsou potřeba tři lahvičky, dvě nestačí, alespoň tak se to píše," nedal jsem si ujít možnost pochlubit se svými znalostmi, byť by to byl tak obskurní obor jako alchymie.

"Takže jedna lahvička chybí," zamyslel se Gerlock.

"Mistře Rybáři, dovedl byste toto zavazadlo skrýt tak, aby ho nikdo nenašel, dokonce ani nikdo z vašich lidí?"

"Samozřejmě."

"Tedy vás o to prosím. Snažte se, aby vás při tom nikdo neviděl. Potom ihned zavolejte biřice a rozhlase, že byl tento pokoj vyloupen. Tuto truhličku si prozatím vezmu do opatrování. Prosím, uposlechněte mých pokynů, důvěřujte mi, v sázce je bezpečnost království."

Poslední věta zastavila jakékoliv půlčíkovy námitky. Jen přikývl a odešel i se zavazadlem.

"Je na čase jít. Myslím, že Lastrad už nás netrpělivě očekává."

Cestou dolů jsme potkali mistra Rybáře, zabraného v rozhovoru se dvěma biřici. Ať už byl Gerlockův plán jakýkoliv, zatím vycházel.

Lastrada jsme nezastihli v úřadě, tak jsme mu pouze zanechali vzkaz, aby nás neprodleně vyhledal u nás doma, v Karberské ulici. Před naším domem stála naše posluhovačka v živém rozhovoru se sousedkou. Byly do něj tak zabráný, že si nás nevšimly, takže jsme mimoděk vyslechli nové drby.

"A to jste slyšela, paní, že každý, kdo vlastní loďku, je alchymista?"

"Neříkejte, opravdu?"

Gerlockovi to v koutcích úst trochu zacukalo.

"Ano, už od rána procházejí biřicové město a každého, kdo má loďku, zatknou. A prý je to kvůli tomu mrtvému elfovi, co ho našli za hradbama."

"Nepovídejte?"

"Je to tak. Ale velitel biřiců už má vraha. Toho elfa prý otrávil kuchař od Modré štiky."

Můj přítel se skvěle bavil.

"Tak proč zatýkají lidi, co vlastní loďku?"

"No to je přece jasné. Někdo z těch alchymistů si toho kuchaře přece najal. Proč, to zatím nikdo neví, ale on už se při výsledku na mučidlech někdo přizná."

To už bylo na mého přítele příliš. Uchopil mne za ruku a vtáhl do domu.

"Tady vidíš, Octíku, jak funguje městská zpravodajská síť," poznamenal, když jsme stoupali po schodech k jeho bytu. "A my ji nyní využijeme, ale nejdříve musíme počkat na Lastrada. Ostatně, myslím si, že je pravý čas na snídani, pravda poněkud pozdní, ale o to vydatnější." S těmito slovy zmizel ve spíži. Zakrátko na stůl servíroval sýr, čerstvý chléb, máslo a mléko.

Byli jsme teprve u druhých krajců, když přišel Lastrad. Nutno říci, nevypadal o nic veseleji než ráno.

"Příteli, nechal jsem pro věřit všechny majitele loděk, ale bohužel to k ničemu nevedlo, nikdo nic neviděl, nikdo nic neslyšel," řekl a sedl si do křesla proti nám. Gerlock mu nabídl chléb se sýrem. Lastrad však neměl na jídlo ani pomyšlení. "Abych se vám přiznal, jsem poněkud bezradný. Snad kdybyste vy, příteli, mohl nyní pohovořit o vašem pátrání."

"Mohu vás utěšit, pane královský rádce, podařilo se nám učinit významný pokrok. Tak za prvé, mrtvý se jmenuje Einar, skutečně přicestoval do našeho města včera a ubytoval se u modré štiky. Podle toho, co nám o něm prozradil mistr Rybář, se zabýval obchodem s magickými potřebami. Kupodivu tentokrát dovezl, podle Octíkova tvrzení, takzvaný Darienský prášek."

Lastrad se zatvářil poněkud nechápavě, takže jsem mu na Gerlockovo pokynutí poskytl vysvětlení: "Darienský prášek je čistě alchymistická pomůcka, substance, z níž lze vytvořit Kámen mudrců a pomocí něj transmutovat obyčejné kovy na zlato. Na výrobu kamene jsou potřeba tři dávky, my jsme však v Einarových zavazadlech našli pouze dvě."

"Správně, Octíku, našli jsme pouze dvě."

Gerlock se znovu zakousl do chleba. Zatímco vítězoslavně kousal, Lastrad nervózně klepal prsty do desky stolu.

"Podle toho, co mi řekli u modré štiky, Einar na někoho čekal. Když nepřišel do půlnoci, odešel jej vyhledat sám. Já se domnívám, že třetí lahvičku s Darienským práškem měl u sebe jako obchodní vzorek pro zákazníka. I když se trochu divím, že zbylé dvě lahvičky ponechal jen tak v pokoji, je faktem, že o tu třetí přišel, protože jsme ji u něho nenalezli. Vzhledem k ceně tohoto prášku se domnívám, že zákazník prostě neměl na zaplacení a rozhodl se situaci vyřešit vraždou. Nemohl ovšem počítat s tím, že Einar bude u sebe mít jen část potřebného množství prášku. Teď stojí před problémem, jak získat zbytek."

"A teď vstoupíme do hry my," triumfoval můj přítel. "Mám u sebe totiž zbylou část toho prášku. Jak jste si jistě všiml, dal jsem po městě rozšířit zprávu o loupeži u Modré štiky. Když navíc rozšíříme zprávu o tom, že mám na prodej jakýsi záhadný prášek a přidáme k tomu popis té esence, předpokládám, že si pro něj vrah přijde. Pravda, určitě přijde i pár kouzelníků, ti jsou zvědaví na každou kuriozitu, ale brzy poznají, že pro ně Darienský prášek nemá nejmenší cenu, je to tak, Octíku?"

"Ano, ta substance v sobě nemá ani špetku many," přikývl jsem.

"Takže jediný, kdo o něj projeví opravdu zájem, je pravděpodobně náš muž. Navíc je třeba zvážit ještě jednu věc," zakousl se znovu Gerlock do chleba. "Alchymista ke své činnosti potřebuje nezbytně dílnu se skoro neustále kouřícím komínem. A u koho neustále kouřící komín nebude nápadný? U kovářů, platnérů, ale také třeba u zlatníků. Proto bych se

vůbec nedivil, kdyby vrah byl právě z tohoto cechu. Jen si to vemte, transmutovat olovo na zlato a to rovnou zpracovávat do šperků, dokonce se vyhne i placení daní."

Lastrad přikývl. Ťukat ale nepřestal.

"Ale abych neodbočoval," pokračoval Gerlock. "Nyní je třeba, abyste poslal část binců vyšetřovat krádež u modré štiky. Je potřeba okolo té věci udělat co nejvíce rozruch. My se s Octíkem postaráme o druhou část plánu. A určitě by nebylo na škodu, kdybyste zjistil, kolik zlatníků, kovářů či řemeslníků podobných cechů má dům u hradeb a vlastní loďku a ty dal znovu vyslechnout. Třeba se některý neopatrně prozradí."

"To je skutečně skvělý nápad, zařídím se podle vaší rady, příteli," rozjasnila se Lastradova tvář. "Co však chcete učinit v případě, že se vám podaří vraha vypátrat?"

"Jednoduše mu prodám prášek a Octílc ho označí, takže nebude nejmenší problém vypátrat ho obyčejným vyhledávacím kouzlem. Pokud u něj odhalíme tajnou alchymistickou dílnu, budete mít možnost vyslýchat jej právem útrpným a to by bylo, aby se nepřiznal."

Lastrad se pousmál: "Máte pravdu, to by bylo. Takže dojednáno. Pokud něco zjistíte, pošlete mi zprávu po nejbližším binci. Ale raději písemně, aby to ti svalovci nepopletli." Lastrad měl vlastní názor na inteligenci svých podřízených.

Tím byla věc dojednána a králův rádce nás opustil. O chvíli později se i Gerlock vydal do města.

Vrátil se až k večeru, jeho příchod mne vzbudil. Vypadal opravdu unaveně a navíc zasmušile.

"Sítě jsou rozhozeny, zbývá jen čekat, až v nich uvízne ta pravá ryba. Obávám se však, že se situace poněkud komplikuje," odhodil svůj vak na stůl. "Nyní mne, prosím, omluv, jsem opravdu unaven. Je možné, že k nám už v průběhu noci někdo přijde. V tom případě mne vzbud'. Přeji ti dobrou noc."

Odložil s mírnou úklonou meč, zul si boty a sotva se natáhl na lůžko, usnul. Seděl jsem vedle něj, poslouchal jeho pravidelné oddechování, sem tam přiložil do krbu a přemítal o jeho slovech. Venku se pomalu stmívalo.

První zákazník přišel hodinu po setmění, ale byl to jen kouzelník, který, když zjistil, oč se jedná, s omluvou odešel. Stejně to bylo u dalších dvou návštěv. Potom jsem usnul i já, v křesle v Gerlockově pokoji.

Hodinu nebo dvě po půlnoci nás probudilo bušení na dveře a hlas naší posluhovačky. Přes její huderbání se návštěvník rychle propracovával po schodech nahoru. Zakrátko zaklepal na dveře pokoje.

"Dále," ještě zívln Gerlock, ale oči se mu rychle prjasňovaly.

Ve dveřích stál muž střední postavy, s bříškem. Na sobě měl plášť z drahé látky, jenž jej halil celého včetně obličeje.

"Přišel jsem ohledně toho prášku. Víte, jsem sběratel a zajímá mě každá taková kuriozita, jakou prý máte v držení," spustil bez okolků. Hlas měl sytý, hluboký a celkem příjemný. Poodstoupil od dveří, kde jej osvětlovaly plameny z krbu, do většího stínu. "Mohl bych tu věc vidět?"

"Ale samozřejmě. Nestůjte u dveří, posaďte se, prosím," nabídl mu Gerlock místo v křesle lí krbu. Zároveň trochu prohrábl žhavé uhlíky a přiložil.

"Ne, díky, nezdržím se dlouho, jen bych chtěl vidět tu věc."

"Jistě, jak myslíte. Octíku, byl bys tak laskav."

Gerlock je napjatý, jasně to cítím. Beru skříňku s práškem z police a trochu se mi třesou ruce. V hlavě formuluji zaklínadlo označovacího kouzla.

"Prosím, tady to je."

Když návštěvník otevře truhličku, rozklepou se ruce i jemu. Nyní cítím také jeho vzrušení. Gerlock vedle mne je jako šelma před skokem na kořist. Přesto má naprosto klidnou tvář a sedí v křesle uvolněně, jako by se ho ta věc netýkala. Nikdo bez zvláštních schopností nedokáže poznat pravý stav jeho mysli.

"Hm, zajímavé, ale nevím, jestli to vůbec má nějakou cenu. Přesto mne to *zajímá*. Kolik byste za to chtěli?"

"Sto zlatých."

Muž si zpod kápě prohlíží Gerlocka. Ten zachovává kamennou tvář. "To je příliš mnoho. Dal bych tak deset zlatých, větší cenu to nemá."

"Měl jsem s tou věcí určité náklady, musím požadovat sto zlatých."

"To je opravdu příliš mnoho, nabízím dvacet."

Přítel si zamyšleně promne prsty, což je smluvené znamení, to by mohl být on.

"Bohužel musím trvat na stovce, jinak bych prodělal."

Muž u dveří se kroutí jako had na rozpálené plotně.

"Padesát, moje poslední nabídka."

"Ne."

"Dobře zvažte, co vše dnes pořídíte za padesát zlatých."

"Už se stalo, proto chci sto."

"Jste nechutný vyndnduch. Dobře, máte je mít."

Gerlock to kvitoval pokývnutím. Na stůl dopadl měšec zlatáků.

"Sto zlatých za jednu lahvičku," rýpnul si.

Muž zalapal po dechu.

"Mýlil jsem se, vy jste odporný, hnusný a teprve potom nechutný vyndnduch."

I to Gerlock kvitoval pokývnutím. Nicméně vedle prvního měšce dopadl druhý. Teď mi opravdu vyschlo v krku. Takovou sumu jsem si nikdy ani nedokázal představit a teď ležela přede mnou na stole. Gerlock rozvázal oba měšce a vysypal mince na stůl. Poté předal návštěvníkovi skříňku.

"Je vaše."

V tom okamžiku jsem na něj seslal označovací kouzlo. Už předem jsem si ověřil, že není magicky chráněn, takže to bylo bez problémů. Vzápětí za sebou vztekla praskl dveřmi a odešel. Můj přítel ihned ožil. Shrábl zlatáky do zásuvky, zamknul ji a začal se obouvat.

"Jdeme za ním, Octíku, teď se ukáže, jak kvalitní je tvé kouzlo."

Já jsem mezitím také vstal a ustrojil se. Z kapsy jsem vytáhl magickou střelku, Gerlock si vzal meč, přes rameno hodil vak, načež jsme vyrazili.

Před domem nás čekalo překvapení. Pět lapků se totiž snažilo dostat dovnitř, když jsme do toho vpadli my. Do rozpaků však neupadli.

"To jsou oni," prohlásil jejich velitel. "Zabte je," dodal lakonicky.

Tasili meče a vrhli se na nás. Gerlock stál naprosto nevzrušeně. Jen v očích se mu zablsklo.

"Kiai!" vyletí z Gerlocka ochromující výkřik. Ocelový lesk meče zkosí dva lapky. Švih, třetí smeknul hlavu až na zem. Vedle něj leží čtvrtý s rozpáraným břichem. Vše v jediném pohybu, jako by tančil. Teprve v břiše velitele lupičů se meč zastaví. Sklepnutí krve s čepele a meč zajede na své místo v pochvě. Noc i Gerlockovy oči opět pohasnou, jen k zemi se snáší malý hedvábný šátek potřísněný krví. Nebýt toho a sténajících těl okolo, myslel bych si, že se mi to jenom zdalo. Gerlock tu stojí stejně nevzrušený jako předtím, vyzařuje z něj soustředění a klid.

"Mám dojem, že jsem našeho protihráče poněkud podcenil. Zřejmě se nehodlal vzdát svých peněz natrvalo."

Pak se shýbl k nejlépe oděnému lupiči, aby z jeho západní vytahl podivný medailon, malé špičaté ucho na řetízku.

"Možná že těch protihráčů bude vícero."

Přikývl jsem, ačkoliv jsem plně nechápal význam jeho sdělení a v uších mi ještě zvonilo po tom výkřiku.

"Tak se vzhop, Octíku," poklepal mi po rameni, "jdeme dál. Tyhle necháme bincům."

Sevřel jsem v roztřesených nikách magickou střelku. Ukazovala ulicí nahoru a my jsme se vydali tím směrem.

Po čase nás dovedla do Uličky zlatníků. Cestou jsme přibrali dva biřice. Vzhledem k tomu, jak ochotně s námi spolupracovali, je musel Lastrad opravdu důkladně instruovat. Když střelka začala zarputile ukazovat na dveře jednoho domu, poslal Gerlock biřice pro Lastrada.

Než přišel, krátili jsme si čas obhlídkou okolí. Dům stál v uličce, jeho přízemí tvořil krámek, v patře se bydlelo. Co dělalo Gerlockovi starosti, bylo sklepení pod domem. Báł se, aby mu jeho kořist neutekla. Ze jsme na správném místě, dokazoval hustý a štiplavý kouř, neustále se valící z komína.

Lastrad se dostavil velmi záhy.

"Máme ho."

"Jste o tom přesvědčen, příteli? V tomto domě bydlí jeden z prominentních královských zlatníků, jenž má své přátele v opravdu vysokých kruzích. K němu nemůžeme jen tak v noci vtrhnout. A navíc nebydlí u hradeb."

"Poslouchejte mne, Lastrade. Ten muž si u nás koupil ten prášek za dvě stě zlatých a vzápětí na nás někdo poslal mordýře. Když už to není vrah, tak je to jistě alchymista."

Jeden z biřiců při vyslovení té sumy uznale hvízdal. Prásk! Ránu, již mu Lastrad uštědřil, bych od elfa nikdy nečekal. Všichni jsme se stáhli do stínu. V prvním patře se otevřelo okno. Bohužel, bylo to zrovna v domě, jenž nás zajímal.

"Je tam někdo?"

Gerlock se opile vypotácel na světlo.

"No to si piš, že je, ale co je ti do toho! Já si můžu být kde chci," a začal si opile prozpěvovat.

"Ožralo ožrala, jdi spát," zazněla slova, doprovázená vědrem splášků, načež se okno zavřelo.

Nebezpečí odhalení bylo zažehnáno.

"To bylo duchapřítomné," pochválil ho Lastrad.

"Myslím, že bych věděl o jednom řešení," Gerlock pokračoval nevzrušeně v přerušném rozhovoru, ale cítil jsem jeho touhu tomu biřicovi nakopat. Ostatně můj nos toho cítil také víc, než by mu bylo libo. "Prostě se do domu vloupáme. Pokud tam objevím tajnou alchymistickou dílnu, dám vám signál. Když ne, tak odsud zmizím a začneme znovu. Když mne chytí, tak smůla, ale vy v tom nebudete zapleteni, příteli. Ostatně, já jsem si více než jist, že jsme tu správně."

Lastrad zvažněl.

"Příteli, pokud vás ale chytí, budu vás nucen zatknout a víte, že lupiče v tomto městě věšíme."

"To budeme řešit, až mne chytí. V sázce je bezpečnost království. Zatím mi přejte štěstí."

Aniž by čekal na odpověď, Gerlock přeběhl uličku a začal se zabývat zámkem u dveří. Asi za pět minut se mu ho podařilo otevřít. Poté, co zmizel v dome, nastala pro mne asi nejdelší čtvrt hodina mého života. Za tu dobu jsem si snad stokrát představil svého přítele, jak jej vedou v okovech na šibenici, zničeného výsledkem na mučidlech.

Naštěstí se po chvíli znovu otevřely dveře. Pojd'te dál, říkalo Gerlockovo gesto. S Lastradem jsme na nic nečekali a přispěchali za ním.

"Psst! Je dole ve sklepě, má tam tu dílnu, jak jsem předpokládal. Pojd'te opatrně za mnou. "

V chodbě je naprostá tma, takže s Lastradem jen opatrně tápeme tam, kde zaklínač poměrně dobře vidí.

"Pozor, vlevo jsou schody dolů," špitne.

Sestupujeme do sklepa. Tma se rozjasňuje. Schody končí, stojíme před masivními dveřmi, skrz jejichž škvíry prosvítá světlo.

"Prosím, příteli," pošeptá Gerlock, "můžeš se sám přesvědčit."

Lastrad nakoukne do klíčové dírky a pokývne. Nahlédnu tam také. Za dveřmi jersklepení, vidím část stolu s knvulemi a čísi záda. Jakýsi povědomý hlas uvnitř předřikává nesrozumitelné formulky. Ano, ten hlas znám, je to hlas našeho nočního návštěvníka.

"Musím jej zatknout. "

"Rád vás v tom podpořím, ostatně ten uvnitř je dosti neopatrný, nechal dveře nezamčené."

"Tak do toho."

Lastrad jako rameno zákona kopne do dveří. Zaklínač za ním.

"Jménem zákona, jste žat..."

Gerlock do něj vrazí, takže Lastrad zcela nedůstojně vletí dovnitř pod stůl. Vzápětí do dveří praskne blesk. Hned poté vpadne dovnitř svou pověstnou rychlostí zaklínač. Následují ho. To, co jsem uviděl, mne zcela ohromilo. Gerlock stojí opřen o zeď a směje se. Lastrad se hrabe zpod stolu a kleje. Alchymista stojí v koutě a zuřivě leští liščím ohonem jakousi tyč. Vtom ji namířil na Gerlocka, ale kromě slabého zapraskání se nic nestalo. Zahodil tedy jak tyč, tak ocas a zkusil se prosmýknout z místnosti. Zastavil jej náraz o Gerlockovu pěst.

"Jste zatčen," dokončil to konečně Lastrad.

Zatímco biřicové odváděli zlatníka pryč, Gerlock prohledával laboratoř. Výsledkem jeho pátrání byly dvě lahvičky Darienského prášku. Přitom se důsledně vyvaroval toho, aby je uchopil do ruky.

"Vsadím se s Vámi, Lastrade, že ať zde budete hledat jak chcete, třetí lahvičku nenajdete. "

"Proč? Myslíte, že ji už použil?"

"Ne, je totiž tady," řekl a vylovil ze svého vaku kožený pytlík. Na stůl z něj vy třepal třetí dozičku s alchymistickým práskem.

"Našel ji jeden žebrák dnes ráno u Tkalcovské branky," vysvětlil na naše udivené pohledy. "A přísahal mi, že se jí nedotkl rukou. Octíku, moc toho o magii nevím, ale myslím si, že dokážeš něco říci o majiteli, když dostaneš věc, jenž mu patří. Obzvlášť, když se jedná o tohle," ukázal na stůl.

"Hni, to máš pravdu, ale..." horečně jsem lovil v paměti, "...o Darienském prášku se tvrdí ještě něco. Dovolíš?" odšrouboval jsem víčko jedné ze zlatníkových lahviček a opatrněji vložil do vodní lázně. Prásek se záhy proměnil v tekutinu.

"Tak se podívejte."

Na stříbřité hladině se skvěl zlatníkův obličej jako v zrcadle. Gerlock s Lastradem ani neskrývali ohromení.

"To je jedna z vlastností prášku, vždy skrývá podobu toho, kdo jej poslední držel v ruce."

"Jestli je to tak, vyzkoušej moji lahvičku, Octíku."

"Hned to bude."

Zanedlouho se na hladině objevila tvář zahalená do pláště. Zpod něj vyvěraly, jinak se to pojmenovat nedá, prameny hustých šedivých vousů. Kromě nich z kapuce vykukovala

jen špička nosu, oblá a mohutná. A ještě oči, tmavorudé oči svítily z patrné kapuce.

"Nešlo by to nějak zvětšit?"

"Šlo."

Vylil jsem obsah lahvičky do ploché misky.

"Trpaslík," vydechli naráz. Laštrad byl opravdu překvapen, v Gerlockově hlase zazněl nádech zadostiučinění.

"Tady máte vraha," prohlásil. "Je to trpasličí čaroděj. Dobře si zapamatujte jeho podobu, věnhi, že ho biřicové brzy najdou."

"Ale co ten zlatník," namítl Laštrad.

"To je jenom alchymista, nikoliv vrah, vlastně se k celému případu přimota! jen náhodou. Zabiti Einara však zřejmě mělo politické motivy, což jsem zpočátku nepředpokládal. Na správnou stopu mne přivedla ta třetí lahvička. Nezapomeňte, prosím, že pro kouzelníka nemá vůbec žádnou cenu, a pak toto," ukázal Gerlock přívěsek.

Laštrad se pronikavě zahleděl na špičaté stříbrné ucho, blyštící se odlesky světla. "To je přece odznak důstojníků z hnutí *Elfové do rezervace*! Kde jste ho vzal?"

"Mám ho od těch lapků, kteří nás přepadli před domem. Zřejmě někdo chtěl, aby se ta vražda nevyřešila."

"Myslíte, že nás chce to hnutí zatáhnout do války s elfy?"

Lastrada toto pomyšlení velmi zneklidnilo.

"Přesně, a zbývá si jen domyslet, z jakých peněz je to financováno."

Nastalo ticho, v němž se ti dva na sebe vědoucně podívali.

"Altmořští trpaslíci," vyhrkl jsem.

Oba se na mě otočili s naprosto vážnými výrazy v obličejích.

"Tohle vše musí zůstat jen mezi námi," uzavřel Laštrad. "V sázce je bezpečnost království."

Bylo už po obědě, když Gerlock přišel, ještě celý užívaný, do jídelny.

"Dobré ráno."

"Dobré poledne," opravil jsem ho.

Můj přítel si sedl ke stolu naproti mně. Naše posluhovačka přinesla v nezvykle krátké době talíř s kouřící polévkou. "Jen si dejte, pane. Slyšela jsem, jak jste odhalil toho alchymistu. Při tom vám muselo vytrávit," a zase odešla, ponechávajíc nás v údivu nad svojí logikou.

"Nějaké vzkazy?" zeptal se Gerlock pn jídle.

"Ráno se tu stavil Laštrad. Ten zlatník se ke všemu přiznal, vyšlo také najevo, že vlastní další dům, u hradeb. Kromě toho mám ještě jinou verzi. Ten trpaslík se jmenuje Oře, bydlel v domě u hradního příkopu a je to skutečně čaroděj. Bohužel, strážé ho viděly, jak včera brzy ráno opouští město Tkalcovskou brankou."

"Takže skutečný vrah trestu unikl," poznamenal můj přítel hořce. "Veřejnost má svou pravdu a s ní i elfí -konzul, jenom my známe tu skutečnou, aneb vlk se nažral a koza zůstala celá."

"Tou kozou myslíš naše království?"

Gerlock se usmál.

"Trefné. A možná je to tak lepší, těžko předvídat reakci trpaslíků, kdybychom tady pověsili některého z nich. Stejně jako elfové čekají na záminku, aby se na nás vrhli. Čert ví, jak dlouho vydržíme balancovat na ostří nože mezi elfy a trpaslíky."

Pokrčil jsem rameny: "Politice moc nerozumím."

/To buď rád, alespoň si nepřipadáš tak pošpiněn jako já."

Zasmušile vyhlédl z okna. Když jeho tvář polaskaly zlaté sluneční paprsky, přejel šiji dlaněmi, jako by se umýval.

"Abych nezapomněl, příteli," přece jen se z jeho hlasu začala hořkost vytrácet, "chtěl jsem se zeptat, co to měl ten alchymista za zvláštní hůlku, s níž na nás zaútočil. Nevypadalo to jako obyčejná magická hůlka."

"No, abych pravdu řekl, nevím. On sám tvrdí, že v tom magie byla, ale jakási nová, jak jen to říkal, že se to jmenuje... ach ano - fyzika. Ale prý Je velmi nespolehlivá a navíc popírá základní přírodní zákony. Představ si, příteli, že prý, když třeš ebonitovou tyč liščím ohonem," tato představa mne rozesmála, "rozumíš, obyčejnou ebonitovou tyč obyčejným liščím ohonem, tak pomocí fyziky z ní vykouzlíš blesk."

Gerlock nad polévkou jen nevěřičně zakroutil hlavou.

"Při výslechu nejdříve tvrdil, že toho elfa udeřil bleskem. Potom na skřipci ale přiznal, že jej vzal také po hlavě tou tyčí, což vysvětluje celou věc. Navíc doznal, že si u něj ten prásek objednal."

"Městský kat zná své řemeslo," zachmuřeně prohlásil Gerlock.

Do pokoje opět vešla posluhovačka. Tentokrát přinesla kouřící mísu rýže s játry, která můj přítel zbožňuje, a to poněkud rozjasnilo jeho tvář.

"Milostivý pane, nerada vás ruším pn obědě, ale dole je moje dcera a má pro vás spravenou kazajku. Mám ji poslat nahoru?"

Gerlock souhlasně pokynul.

"Abych ještě nezapomněl, Laštrad vzkazuje, že se zastaví pro těch dvě stě zlatých, prý patří do královské pokladny. Ale chce ti vyplatit odměnu za zabití lupiče, která činí rovných padesát zlatých, víc prý nemůže."

Gerlock na to neřekl nic, ale myslel si své. Pak se ozvalo zaklepání a dovnitř vstoupila dívka zteplilé postavy s dlouhými kaštanovými vlasy. Její rozkošný obličej jen zářil radostí.

"Pane, přinesla jsem vám vaši kazajku."

A tak se ukázalo, že naše posluhovačka má kromě akcí místního leprosária i velice půvabnou dceru. Bohužel to byl Gerlock, na němž mohla nechat oči, takže jsem je nechal o samotě.

Události minulé noci ve mně zanechaly také hořkou pachut' porážky. Kéž bych to měl tak jednoduché jako naše posluhovačka, ta nemá ani ponětí o hrozbě ze strany elfu nebo trpaslíků, zato poslední velký požár města má v živé paměti.

Hořkost se doufám s časem ztratí, ale jedno je mi na tom všem divné. Do dveří udeřil blesk, to jsem jasně viděl. My jsme však v té alchymistově dílně nenašli vůbec žádnou kouzelnou hůlku. Ale co, nebudu si s tím lámat hlavu, pomyslel jsem si při pohledu na sloup hustého dýmu nad Popravčím vrškem, případ je přece tak jako tak uzavřen.

ilustroval Ivo Spasov

Stanislav Svachouček

"Tenhle se mi líbí," řekla Marta. Chytila se stolu a podívala se mi někam přes rameno. V duchu jsem poděkoval Bohu za cokoliv, čím na chvíli zastavil její útočný monolog. Zasněně se usmála, nejspíš na meteoroid, který se objevil za oknem. Zůstal jsem klidný. V tomto úseku dráhy jsme potkávali úlomky asteroidů dost často. Nebezpečí srážky našťastí nehrozilo. Naše stanice měla poměrně dobrý výstražný systém. Staniční počítač se věnoval své práci ve dne v noci a jeho program vyhlížel nejen meteoroidy, ale především neohlášené kosmické lodi. Díky silnému gravitačnímu generátoru a malé hmotnosti našeho asteroidu jsme měli i určité možnosti manévrování. Ať už Marta viděla za oknem cokoliv, neznamenalo to pro nás jistě žádnou vážnou hrozbu. Přesto jsem neodolal. Ohlédl jsem se také a srdce se mi na okamžik zastavilo.

Kus skály pomalu rotoval a leskl se v paprscích Slunce, jako by byl poset drahokamy. Nejspíš se odštípl z některého asteroidu. Na jeho povrchu zářily tisíce démantů. Nebyly to kameny, které by zaujaly klenotníka. Tak se blýskalo mnohem větší bohatství, než jakým by v Pásu byly brilianty.

Byl to čistý led! Ne obvyklá sedá kaše ze směsi vody a čpavku. Tenhle vypadal jinak. S troškou štěstí to mohl být led z pitné vody. V každém případě z vody, která by se dala snadno vyčistit. Kyslík nebo čistá voda, z níž se dal vyrobit, byl v Pásu mlčky uznávanou a ochotně směňovanou valutou. Obrovský kus ledu z čisté vody byl pro nás z Dálného mimozemí stejně fascinujícím pohledem jako hora z ryzího zlata pro Pizzarovy Španěly. Poklad, který mohl znamenat život pro mnoho lidí a pro pár z nich možná život v přepychu. V té chvíli mě vůbec nenapadlo, jak často pro takové bohatství teče krev. Tady v Pásu by bylo přesnější říct, jak často pro ně krev tuhne na kámen. Přestože jsem zvonivě zmrzlých mrtvol ve skafandrech roztržených "náhodou" nebo zcela primitivně rozpáraných plasmovým řezákem viděl už několik, před očima se mi vynořila vidina toho, co by se všechno dalo za takový kus vody získat. Položil jsem lžici na stůl a s očima přikovanými k nádhře za oknem, která oslňovala marnivými zálesky, jsem se začal zvedat.

"Teda fakt... to je kus!" vydechl jsem nábožně.

"Kam to zase zíráš?" houkla na mě sestra. Chytila mě za kombinézu a stáhla zpět na židli. Nevnímám jsem ji. Jistě, voda se dá téměř stoprocentně recyklovat. Na pití se jí nespotřebuje moc. Dá se z ní ovšem dělat kyslík a to je něco jiného. Velké planety a jejich měsíce mají na sobě spoustu vodíku, čpavku a podobných věcí, ale kyslík zůstává pořád problémem. I v nejlepších stanicích se někam ztrácí. Recyklace chemickou cestou nebo přes vodní řasy je poměrně účinná, ale *vzácný* plyn nejspíš uniká drobnými netěsnostmi nebo v prostorech kosmických stanic probíhají nějaké tajemné chemické reakce. Zeptáte se možná, proč se podobně neztrácí třeba dusík? Nikdo to neví. Koumáci v bílých pláštích tvrdí, že ho pohlcují hnilobné bakterie v půdě skleníků. Ale stejné problémy mají i stanice, kde jsou rostliny pěstovány v živném roztoku. Teorie zkrátka nesouhlasí s praxí. Kyslík mizí skoro stejně rychle jako mnohem řidší hélium. Je to svým způsobem záhada.

Meteoroid se provokativně předváděl, ale já ucítil, že mnou Marta netrpělivě cloumá. "Tenhle, říkám," opakovala udýchaně

a strkala mi do ruky fotografii. Vrazila přitom do stolu a plastikový tácek s jídlem trepotavě poskočil.

"Počkej přece," bránil jsem se. "Venku letí obrovský kus ledu. To je šance, kferou nesmím propást".

"A co s ním chceš dělat?" načepýlna se Marta. "Klidně sed' Lovit skály máme přece přísně zakázáno. Mohla by se změnit naše dráha. Chceš přijít o práci? Co tě to raflo? Navíc čekáme návštěvu."

"Jak to?" zeptal jsem se přihloupě. "Nikoho nečekáme, o tom bych musel něco vědět."

"Čekáme, už sem letí," usmála se Marta. "Dostala jsem odpověď na inzerát. Podívej se přece!"

"Tak ukaž," povzdechl jsem si, násilím odtrhl pohled od okna a vzal od ní lesklý snímek. Byl ještě teplý z faxu. Oběd jsem odsunul stranou, opřel se lokty o stůl a zběžně si muže na fotografii prohlédl. Byl to štíhlý opálený mladík. Sportovec, ideál. Takový byl alespoň první dojem. Bližší pohled ukázal nejen začínající kouty posunující hranice myslitelského čela, ale i pár vrásek kolem očí. Oblékal se elegantně, na oslnivě bílé viskóзовé košili se mu kroutil ručně vyšíváný rudý drak. Křiklavě zelené sametové sako a kalhoty z hadí kůže by se hodily spíš pro mladšího. Co mu scházelo na mládí, nahradil efektním ohozem. Kovové eloxované boty jistě stály celé jmění.

"Frajer," neodpustil jsem si poznámku.

"Je hezký," oponovala Marta. Nahnula se přes stůl a pro jistotu ukázala, co mám obdivovat. "Podívej, jaké má krásné vlasy!"

"Ano," souhlasil jsem jedovatě, "vsadím se, že chodí denně na trvalou."

"Aspoň pořád nesmrdí potem a petrolejem jako ty!" vyjela na mě sestřička a nadechla se k dalšímu výpadu.

"Klid, klid," pokusil jsem se o smír. Chtěl jsem ji vrátit do reality. "Uvědom si, že ti táhne na třicítku. Takový mechanik zvyklý žít na asteroidu, to by bylo terno. Hodil by se k tobě. Naproti tomu ten frajer..."

"Thomas Pellot," přerušila mě sestra a odmlčela se, protože generátor gravitace jednou vynechal a oběma se nám zhoupl žaludek.

"Krásné jméno," přisvědčil jsem ochotně a instinktivně jsem se přidržel stolu. Fotografie mi vyletěla ^ ruky, ale okamžitě jsem ji zase chytil. "Tak ten Pellot se sem nehodí. Zemáci nejsou zvyklí na podmínky v Pásu. Málokdo z nich dokáže tvrdě makat. Kdyby se měl starat sám o sebe, nepřežije ani pár dní. Podívej se na něj." Zamával jsem Martě fotografií před nosem. "Obléká se jako manekýn a dělá ze sebe mladíka. Nemá v hlavě nic než parádičky. Vypadá, že se nechává vydržovat od ženských." Zdvíženou dlaní jsem zarazil její protesty. "Na první pohled je to příživník. V nejlepším případě frajer zvyklý žít na vysoké noze, kterému došly prachy. Není to partner pro tebe."

"Co ty víš o tom, kdo je pro mě partner a kdo ne?" zaječela Marta a vytrhla mi snímek z ruky.

"To je otázka psychologie," řekl jsem vážně. "O tebe mu určitě nejde. V životě jsem už pár darebáků potkal. Poznám je na první pohled." Ohlédl jsem se na ledový zážrak převalující se za oknem a málem jsem se rozbrečel. Nesmíme lovit skály, to je fakt. Bezmocně jsem zaťal pěsti. Snad bych se alespoň mohl podívat

z většiny dalekohledem. Zrovna teď musela Marta přijít se svými problémy...

"Proč by mi podle tebe odpovídal na inzerát?" zeptala se zdánlivě logicky sestra.

Podíval jsem se na její nehezku dobromyslnou tvář lemovanou vlasy rovnými jako dráty a povzdechl jsem si. "Takový chlap nemusí odpovídat na inzeráty," řekl jsem laskavě. "Na toho se ženské lepí. Když se ozve na inzerát, který si dala holka z nějakého neznámého asteroidu, musí k tomu mít vážný důvod. Buď ho hledá policie, nebo si myslí, že jsi bohatá a chce tě pumpnout o prachy."

"Proč by si to myslel, nevíš?"

"Třeba vyčmúchal, co znamená značka -Přistěhuj se ke mně-. Dělá si zuby na Merkuron. Zajímá ho imperiální mincovna."

"Tobě už leze mincovna na mozek!" vypěnila sestra. "Všude vidíš jenom gangstery. Podle tebe každý druhý myslí na to, jak nás přepadnout a vykrást!"

Pomyslel jsem si, že určitě netuší, jak je blízko pravdy. "Všichni chlapi jsou na ženské, když je mají přímo před nosem. Když jim ale dopřeješ jenom chvilku, aby začali přemýšlet, myslí hlavně na peníze. Můžeš mi věřit, jsem přece taky chlap!"

"On není takový."

Přiznám se, že jistota v jejím hlase mi vyrazila dech.

"Proč by ti tedy odepisoval na inzerát, když tam ještě napíšeš, že by se musel k tobě přistěhovat někde na asteroid?" zeptal jsem se tupě.

Marta se zatvářila skromně a zasadila mi zdrcující ránu.

"Zamiloval se," řekla a začervenala se.

Pronesla to prostě, bez zbytečného vysvětlování. Pak se zvedla a odplula jako královna.

Mé výstrahy byly zbytečné, nevnímala je.

Sotva se za ní zabouchly dveře, odstrčil jsem oběd. Už mi nechutnal. Co teď s Martou a jejím objevem dělat? Nemohl jsem se soustředit. Zářící přízrak za oknem přitahoval můj zrak jako magnet. Přesto bylo jasné, že musí počkat. Stahovaly se nad námi mraky "mimořádné události", jak se takovému průšvihovi oficiálně říká. Nesměl jsem ztrácet čas, musel jsem věc ohlásit šéfovi.

Antal Peckinpah byl celkem fajn chlap, ale udržoval si odstup. Dokázal být nepřijemný. Uměl člověku dát pocítit, že on je tu pánem. Vždycky, kdy bylo třeba zařídit něco neobvyklého, nechal mě v tom létat. Sám jenom potřásl hlavou, obracel oči v sloup a křčil ramený. "Uč se," nkal a chodil mi v patách jako stín. Vím, že byl připraven zasáhnout, kdyby bylo opravdu zle, ale i tak jsem se cítil mizerně. S otcovským povzdechem mi pak vždycky vyjmenoval všechny chyby, které jsem stačil napáchat. Dával mi to sežrat. Když jsem mu jednou řekl, aby si to tedy dělal sám a lip, zakroutil hlavou a s úsměvem mi zase připomenul, že se musím ještě moc učit.

Rozloučil jsem se pohledem s ledovým snem, rezignovaně položil příbor na zbytky jídla, zabalil do cípů táčku, utáhl, přelepil samolepkou a hodil do odpadu. Pak jsem si odkašlal a řekl nahlas: "Jedničku!"

Počítač monitoroval veškerý provoz stanice, takže mě překvapilo, že mi hovor nepropojil okamžitě.

"Tak co s tím bude?" houkl jsem vztekle. "Chci jedničku!"

Můj naléhavý tón zřejmě vyvolal vyšší prioritu. Interkom zachrčel a odpověděl: "Tady Antal. Co se děje?" Kvalita přenosu byla mizerná, spolehlivý příznak, že počítač je přetížen.

"Chtěl bych s tebou mluvit, šéfe," řekl jsem rozhodně. "Ihned," dodal jsem ještě pro jistotu.

"Dobře. Jsem ve velíně," zaskuhral otráveně reproduktor, pak se ozvalo lupnutí a ztichl.

"Už jdu," zamumlal jsem zbytečně a zvedl se. Přitom mě napadlo, co se asi stalo. Proč je Antal ve velíně, když nemá

službu? Snad bych ještě mohl počkat... Ale ne, radši ne. Čím víc času budeme mít k dispozici, tím lip.

Jako každý občan mám povinnost chránit zákon a majetek Impéria. Ale především musím chránit mince. Svou práci, vlastně nejen svou, ale práci nás tří. Mince jsou smyslem naší existence.

Proč jsou tak důležité?

Celý osídlený vesmír používá k placení kreditní karty. Jsou velmi pohodlné, ale dovolují sledovat lidi. Na mnoha imperiálních planetách po vás už vůbec nechtějí jiné doklady. Při vstupu na betonovou plochu kosmodromu si pasový úředník jen zkontroluje, zdali máte na kartě kryté konto. To je nakonec pro každého nejdůležitější. Před počítačovou sítí stejně není úniku. Ušetří spoustu času policii i statistikům. Z jejích výhod ale netěží jen úřady. Každému šikovnému bourací, který má přístup k některému z terminálů a ví, jak obejít hesla, ochotně vypíše seznam všech plateb s přesnými časy. Můžete kohokoliv sledovat krok za krokem. Ze sjetiny vyčtete, co a kdy kupoval v samoobsluze, kdy a kam jel autobusem, kdy a komu telefonoval, kdy a kolik peněz od koho dostal, prostě všechno.

Existuje však výjimka. Vysocí úředníci a členové vlády Impéria místo kreditních karet používají mince.

Mince je počítač, který má ve své paměti uloženy údaje o zdrojích státních příjmů a sám náhodně obměňuje konta, z nichž se platba provádí. Je nenápadný. Má rozměry a barvu kreditní karty. Stejně jako kreditka se aktivuje otiskem pravé palce a čerpání bývá omezeno programem podle platu jeho nositele. V obchodě se tváří třeba jako karta Spojených oceláren a vedle v restauraci už platíte pod maskou kaktusáře z Marsu. Z počítačového výpisu byste pak mohli nanevšest zjistit, že odtud odjel autobusem jeden z dědiců dávno mrtvého spisovatele, jehož kniha se právě dočkala nového vydání.

Mince dává svobodu a anonymitu. Impérium jimi chrání své nejdůležitější lidi před teroristy, únosci a vyděrači, ale často

1 před zkorumpovanou policií. Mince, která nezanechává stopu a otevírá přístup do všech počítačů, má někdy cenu života.

Otevřel jsem dveře velína a v rytmu pulsací gravitačního generátoru jsem polkovým krokem vtančil dovnitř. Antal seděl u pultu počítače, jednou rukou bušil do klávesnice a očima visel na obrazovce. Hned jsem pochopil, kolik uhořelo. Náš staniční mozek nebyl žádná vykopávka, reagoval na hlas docela dobře, ale když někomu záleželo na rychlosti, byla klávesnice přece jen lepší. Například astronomické výpočty drah v Páse byly tak složité, že Antal pň nich zásadně blokoval hlasový vstup, aby se mozek nerozptyloval. Aspoň že nevypnul přerušení úplně, to bych se po interkomu nedovolal, napadlo mě. Na stanici, kde se jediným počítačem řídilo skoro všechno, to mohlo být dost nebezpečné.

"Tak o co jde?" zavrčel šéf, když mě zahlédl koutkem oka. "Nevidíš, že mám práci?"

"Je to důležité," omlouval jsem se, "ale dokonči si, co zrovna děláš..."

"Tohle je taky důležité," odsekl Antal a pozorně sledoval křivky na obrazovce. "Víš vůbec, že kolem nás právě letí fantasticky obrovský kus ledu? Že v něm musí být tak osm kubíků?"

"To je dost," připustil jsem. Osm krychlových kilometrů vody, to by bylo něco! Jenže teď jsem měl jiné starosti. "Taky jsem ho viděl. Aleje na nás moc velký, nezvládli bychom ho," krotl jsem Antalovo nadšení.

"Nemohli bychom ho přitáhnout k sobě, to je fakt," připustil. "Ale mohli bychom opatrně sednout na něj a nechat se nést."

"Nemohli," přerušil jsem ho. "Víš, že naše dráha lokálně osciluje v segmentu a je tedy svým způsobem výjimečná. Na Zemi by nám nikdy neprominuli, kdybychom ji změnili. Měli by starosti, že nebude stabilní."

"Máš pravdu. Tak si udělám výlet. Zakotvím tam radiomaják a kousek pro nás odštípnu, ne moc, jen tak dvě nebo tři tuny. Takový drobeček naší dráhu neovlivní. Stejně potřebujeme vzorek na rozbor kvůli registraci. A kdyby snad přece jen... kdyby se vyskytly odchylky, můžeme si ji nechat zkorigovat."

"Odchylky nebudou, protože nikam nepoletíš. Nezapomínej, že jsme státní zaměstnanci pod penzí. Zakázali nám výlety a chytání skal. A kromě toho budeme mít návštěvu."

"A sakra," reagoval okamžitě. "Nikoho přece nečekáme, vid'?"

"Teď jo. Někdo se sem pokouší proniknout přes seznamovací inzerát, který si dala Marta," ohlásil jsem a nahnul se k počítači.

Antal mi zadržel ruku. "Moment, musím si nechat vyjet výsledky. Jistota je jistota," vysvětlil a počkal, až mu do napřažené dlaně vypadla mikrodisketa. "Je to hrozná škoda. Zrovna včera jsem kontroloval zásobníky a řeknu ti, že trochu kyslíku by neškodilo," zamumlal.

Stiskl jsem ukončovací klávesu, aby počítačové řízení stanice zase začalo pracovat v normálním režimu. "Myslím, že ta návštěva má přednost," poznamenal jsem.

"Kdy tu bude?" zeptal se Antal věcně.

"Nevím, prý už letí," pokrčil jsem rameny, "zkus se zeptat Marty."

Šéf po mně zlostně blýskl očima a houkl: "Trojku!"

"Ano?" ozval se téměř okamžitě reproduktor Martiným hlasem v dokonalém hifi standardu počítačového přenosu. Spokojeně jsem kývl. Nemám rád, když počítač nemá dost kapacity na to, aby kvalitně plnil své povinnosti. Nikdy jsem si nebyl zcela jist, co všechno Antal při svých výpočtech vypíná, ale měl jsem podezření, že někdy blokuje i monitorování systémů umělé

gravitace a zásobování kyslíkem. O protimeteorickém výstražném systému jsem raději moc nepřemýšlel. Ze způsobu, jakým se Antal občas vyhýbal této otázce, jsem usoudil, že se spoléhá na zkušenosti z minulých let a v klidných úsecích dráhy stanice naše elektronické oči a uši vypíná také.

"Říkala jsi Petrovi, že čekáš návštěvu. Kdy tu asi bude?" zeptal se Antal.

"Psal, že přiletí, až najde nějakou loď, která sem má cestu. A dneska jsem dostala další dopis. Bude tu večer kolem osmé. Chtěl mě překvapit a povedlo se mu to. Ještě ani nevím, co si vezmu na sebe, mám tak málo času."

"My taky," přerušil jsem ji.

"Ovšem," navázal Antal. "Ty se hezky obleč. My tu zatím uklidíme a připravíme něco dobrého k večeři."

"Uklidit byste mohli," svolila blahosklonně Marta, "ale věčen udělám sama. Vy dovedete jenom ohřát párky, nanejvýš si dojdete do skladu pro pivo."

"Tak jsme domluveni. Ty uvaříš a my se postaráme o úklid," uzavřel šéf. Chvilku jsme čekali, zdali se z reproduktoru neozve ještě nějaká připomínka. Když slabé lupnutí potvrdilo, že počítač ukončil spojení, otočil jsem se k Antalovi.

"Máme jenom pár hodin. Bohužel ti nezbude čas na výlet," poznamenal jsem škodolibě.

"Stejně si vyjdu na chvilku ven," poznamenal Antal. "Hned potom se budeme věnovat přípravě uvítání," usmál se.

"Co chceš dělat? Na ten kus venku prostě nemáme, chápeš?"

"Dneska ne, ale jednou možná ano. Zatím si ho označuju. Nestihnu tam ukotvit pořádný maják, ale..." Sáh do přihrádky pultu pro karabinu. Jeho střelecké umění mě vždycky fasci-

novalo, býval prý kdysi policejním ostřelovačem. Pochopil jsem, co má v úmyslu. Kromě výbušných nábojů jsme měli i pár štenic pro odposlech upravených speciálně pro jeho karabinu. Antal se zřejmě rozhodl jednu z nich obětovat jako náhražku radio-majáku, aby mohl ledový přízrak snadno identifikovat i po letech. Třeba až bude v penzi a nebudou ho vázat služební předpisy mincovny.

Šel jsem za ním do přechodové komory. Oba jsme si oblékli skafandry a vyšli do černé noci, kde Slunce bylo největší z jasných hvězd, ale třikrát menší, než jak ho znají Zemáci. Zahákli jsme zajišťovací lanka do oka u vchodu a pak pohlédli jako na povel vzhůru. Nad námi majestátně rotoval ledový měsíc a oslňoval záblesky světla. Antal se sklonil, opatrně se převážil dozadu a padl na záda na skálu. V nízké gravitaci jeho tělo několikrát poskočilo, ale i potom ještě musel hodnou chvíli čekat, až se usadí zvířený prach. Pak nekonečně pomalu zvedl karabinu. Dobře jsem si všiml, jak pečlivě vytáhl ramenní opěrku na karabině až na doraz a zapřel přímo o skálu. Jinak by ho zpětný ráz roztočil a odmrštil stranou. Zemákovi by takové přfpravy připadaly nejspíš směšné, ale na našem asteroidu byly nutné. Reakce po výstřelu by dokázala střelce vymrštit do vesmíru a dát mu rychlost potřebnou k tomu, aby se sám stal planetkou ztracenou mezi ostatními. Antal natočil karabinu tak, aby se mu vyosená optika ocitla před průhledem helmy a pečlivě zamířil.

"Poznačím si ho," řekl. "Jenom se musím trefit do ledu a ne do kamene."

Ucítil jsem jemné zachvění podkladu a současně z hlavní karabiny prudce vyletěl bělavý obláček a zmizel někde nahoře ve tmě. Ani ne za půl minuty vystřelil Antal ještě jednou. Věděl jsem, že už první střela seděla, ale byl to jeho styl. Vždycky střílel dvě rány. Pro jistotu. Když jsme v přechodové komoře svlékali skafandry, zeptal se jakoby mimochodem: "Tak cos to říkal o návštěvě? Proč myslíš, že to smrdí?"

Stručně jsem mu vylíčil situaci. Zamračil se a zamířil zpět do už neměl

velínu. Naklonil se k počítači a zavelel: "Kopii posledního dopisu!" Z pultu vyklouzl kus papíru. Pellot oznamoval, že hned jak dostal psaní s koordinátami asteroidu, okamžitě vyrazil na cestu. Dnes odpoledne si vypůjčí jeden z lodních přistávacích modulů a bude tu večer kolem osmé.

"To se dalo čekat," povzdychl si Antal a přelétl očima rozmazanou kopií. Zastavil se u barevné fotky a zamračil se.

"Jako bych toho člověka odněkud znal," řekl zamyšleně.

"Odkud, prosím tě?" zasmál jsem se. "Jsi tu už víc než deset let, odkud bys ho mohl znát?"

Tenkrát ho probudilo zvonění těsně před půlnocí. Hlas v telefonu zněl nezvykle tlumeně, ale rozespalý Antal si to neuvědomil.

"Žlutá pohotovost. Neznámí teroristé. Rukojmí v autobusu před Hiltonem."

"Roger," potvrdil Antal. Rychle se oblékl, vzal kufřík s karabinou a vyrazil. Mávl na pozdrav strážnému v recepci a vyšel z domu. Málem se srazil s jakýmsi mladíkem, který se potácel po chodníku.

"Máš oheň?" zeptal se opilec nezřetelně a zachytil se ho za kabát. Z řady zaparkovaných aut na konci ulice vyjel vůz a světlo reflektorů dopadlo na mladíkův obličej. Jeho oči nebyly zamřené alkoholem, pozorně si policistu měřily a celá tvář v sobě měla něco liščího a potměšilého.

"Pusťte mě, človče," houkl Antal a pokusil se mu vytrhnout. Ale ten se držel jako pijavice. Antal ho rázně praštil přes prsty. Liščí tvář se místo bolestného šklebu kmitl záblesk škodolibého úsměvu, který se překvapenému Antalovi navždy vtiskl do pamě-

ti. Na okamžik zaváhal, ale pak se rozmáchl podruhé. V té chvíli do něj mladík prudce strčil. Policista zavrával. Náhle ho oslnily reflektory.

Chromovaná maska s trojicí hvězdou se oslepujivě zablýskla ve světle pouličních výbojek. Žhnoucí oči reflektorů vybuchly a pohltily celý svět. Následoval náraz, který mu přerazil obě nohy a vymrštil ho do výšky. Všechno zavínlo v záplavě bolesti. Tělo dopadlo na kapotu. Dalším nárazem se převálilo na střechu, pak ho vůz vyhodil znovu vzhůru jako splašený kůň a zmizel ve vlhké propasti noci. Antal zůstal ležet na ulici na zádech s nohama podivně vyvrácenými do strany. Na prsa tiskl kufřík s drahoucennou puškou, kterou instinktivně chránil vlastním tělem. Vypadal jako odhozená hadrová loutka. Nic ho nebolelo, měl přeraženou pátéř.

"Nevím, nemůžu si vzpomenout," opakoval dutě Antal a prohlížel si fotografii muže s liščím úsměvem. Ruka se mu zachvěla a zhluboka se nadechl. "Kdyby záleželo jenom na mně, zakázal bych mu přistání..." zabručel a v očích mu zlověstně zablýskalo. "Ale to nemůžu Martě udělat. Necháme ho přistát a pak..."

Tušil jsem, na co myslí. Nemohl se rozhodnout podle svého, trápil ho pocit viny.

Z drobných zmínek jsem pochopil, že vždycky byl vzorňák. Jednička. Poloviční superman. Marta se stala první černou kaňkou, která mu pošramotila sebevědomí. Nikdo kromě nás tří to sice nevěděl, ale Antalovi i tak její stín kazil každou radost. Byla to jediná skulina v pancíři jeho profesionální dokonalosti.

Kdysi přednášel na Zemi na univerzitě. Přitom závodně střílel. Když za ním jednou přišli nenápadní pánové od policie s žádostí o pomoc při ochraně důležitých osobností, neodmítl. Jednou se zmínil, že v různých akcích zabil celkem šest lidí. Věřil jsem mu to. Neměl ve zvyku se vytahovat. V zamčené přihrádce pod pultem velínu měl krátkou pušku, která na první pohled nevypadala příliš hroživě. Ale když na ni našrouboval hlaveň a vzal ji do náruče, zdálo se, jako by spolu srostli. Najednou z něj dýchl chlad smrti. Občas ji jen tak vytáhl, aby ji pohládl. Z láskyplných pohledů, kterými ji hýčkal, mi běhal mráz po zádech. Bez ní to ani nebyl on. Měl jsem pocit, že teprve s puškou v ruce se z něj stává celý člověk. V takové chvíli jsem si byl jist, že zářezy na pažbě mají svou ponuru historii. Byl fajn chlap, ale těch šest mrtvých jsem mu věřil na slovo.

Když jsem se ptal, jak se stal správcem mincovny, vysvětlil, že ho někdo pravděpodobně na objednávku srazil autem. Přžil jen zázrakem. Komplikované fraktury obou nohou, zlomenina páteře, přerušovaná mícha. I po operaci bylo jasné, že z něj bude mrzák. Jedinou nadějí pro muže s atrofujícími svalstvem nohou byl vesmír. Antal měl naštěstí spousty známých a se svou fantastickou kvalifikací měl všechny dveře otevřeny. Nastoupil v mincovně a nikdy toho nelitoval. Impérium pro něj udělalo alespoň to, že tehdejšího správce poslalo předčasně do penze. Antal si rychle zvykl. Byl vzdělaný, inteligentní a pracovitý. Uměla gravitace na stanici byla nízká. Chorobně vyzábělé nohy se brzy obalily tukem, takže jeho postava na první pohled vypadala normálně. Pokud na to člověk nemyslel, ani si nevšiml, že Antal při pohybu po chodbách používá jen ruku. Měl v nich sílu jako Herkules a byl by všechnu práci bez potíží zvládl sám. Kamarádi na něj ale nezapomněli ani potom. Když se jim podařilo sehnat schopného mladíka se starší vdavekchtivou sestrou, dohodili mu funkci jeho zástupce. Obstarali tedy kolegovi i nevěstu. Tak jsem se dostal do mincovny já s Martou. Jenže rodinná idylka se nekonala. Antalovi kamarádi si neuvědomili, že poškozená mícha není žádná psina a že ani ty nohy se pořádně neuzdravily. Bývalý kolega jim o svém zranění necekl všechno, to nejdůležitější zatajil. Rozumíte, že ano?

Když Marta pochopila situaci, řádila jako tajfím. Měla dojem, že ji úmyslně podvedli. Slibovala strašlivou pomstu Kosmické

komisi, Službě, Senátu i samotnému císaři. Uplynulo několik týdnů, než jí došlo, že jejím neštěstím je opravdu vinen jen Antal. Dokázala myslet pouze na to, že ztratí svá nejlepší léta uvězněná na asteroidu. Naprosto zbytečně a bez naděje na vykoupení. Antal jí zničil život Neudělal to úmyslně, ale výsledek byl stejný. Začala ho nenávidět a trvalo dlouho, než vůbec dokázala snést jeho společnost. A vyhýbat se někomu na tak malém asteroidu není žádná legrace.

Já si ho brzy začal vážit pro rychlá rozhodnutí, která se pak vždy ukázala jako správná, a pro jeho fantastickou vynalézavost. Poslední dobou se však změnil. Ztrácel švih. Jako státní invalida měl řadu výhod, takže mu scházely už jen dva roky do důchodu. Nečekal samozřejmě, že by se mohl vrátit na Zemi, jeho organismus by pobyt na rodné planetě po téměř deseti letech nízké gravitace nezvládl a nebylo to žádoucí ani z hlediska utajení mincovny, ale Impérium mělo za věrné služby i pro něj lákavou odměnu. Těšil se na svůj vlastní vesmír v Pásu. Žádnou hermetickou stanici na kousku skály, který bloudí mezi ostatními asteroidy po složité dráze ovlivňované vším, co letí okolo, ale skutečný soukromý vesmír. Tak se honosně říkalo stanicím s gravitačním generátorem dostatečně silným, aby udržel dýchatelnou atmosféru a umožnil i obratně manévrovat mezi ostatními planetkami. Antal se už viděl, jak sází na skálu před svou obytnou buňkou barevné mechy a lišejníky, a teď tohle!

"Měla si najít někoho dole, vdát se a zůstat tam. Nejlíp na Zemi," zavrčel.

"Dole neměla šanci, nebyla moc hezká ani v devatenácti a teď..." připomněl jsem mu deset let promarněných na stanici.

"Já vím," mávl rukou Antal a pod mým vyčítavým pohledem sklopil zrak. "Ale tady na asteroidech někoho určitě najde. V Pásu je ženských nedostatek, je to jen otázka času." Zamyslel se a po chvíli dodal: "Doufejme."

"Co budeme dělat?" zeptal jsem se. Ani mně nebylo jedno, že se nejspíš schyluje k další mimořádkce. Měl jsem po něm nastoupit jako správce a mou práci by převzal nováček ze Země. Pokud by došlo k maléru, odskákali bychom to všichni. Poslali by sem novou skupinu a změnili dráhu asteroidu. Nám by svěřili leda kydání hnoje někde na hranicích Soustavy a ještě by nám lístek na cestu strhli z platu.

"Co budeme dělat? Svou práci přece," ucedil, jako by se divil mé otázce. Narovnal se, pohládl pušku a najednou jako by omládl. "Bezpečnost mincovny k ní patří taky!"

Obešel jsem obytnou část i celý provoz. Občas jsem z dálky zaslechl, jak si Antal hvízdá. Tak dobrou náladu neměl už hezky dlouho. Zkontroloval jsem snímáče a jejich přívody. Otestoval jsem kamery a pro jistotu zapojil ještě jednu navíc. V příručním skladu těsně vedle nouzového východu na samém dně skříňky s náradím jsem schovával služební paprskovou pistoli. Já si nikdy na starostlivosti nepotrpěl. Nejsem dobrý střelec a v tak nízké gravitaci by klasická zbraň v mých rukou nebyla nikomu nebezpečná, znamenala by spíš riziko pro mě. Při únikové rychlosti, která se na našem asteroidu měřila v centimetrech za sekundu, bych mohl odstartovat do vesmíru, ani bych nevěděl jak. Zpětný ráz malého chemického laseru byl sice uveden v dokumentaci, ale dal se změřit jedině v laboratoři. Pres tlusté rukavice skafandru jsem ho nikdy nepocítil. Rozebral jsem pistoli, vyčistil optiku, nabil a do kapsy pouzdra uložil pásek s čerstvými samolepkami na ucpávání eventuálních průstřelů ve stěnách pro případ, že bych ji musel použít uvnitř stanice. Zálibně jsem pohládl dlouhou zapečetěnou bednu s nápisem "Vrtná souprava," která skrývala těžký chemický laser. Byl to kanón se zásobníkem na třicet ran. Dokázal by propálit přistávající loď naskrz a nechat v ní díru o průměru přes čtvrt metru. Věděl jsem, jak Antala přitahuje, jak by si z něho jednou rád vystřelil, ale současně pokládal pečetě na jeho pouzdře za výzvu pro svou kara-

binu. I když nic neřekl, vycítil jsem, že se rozhodl nikdy ho nepoužít a ukázat celému vesmíru, že skutečně dobrý ostrelovač nic tak hrubého nepotřebuje. Já osobně bych dal vždycky přednost větší palebné síle, ale jinak přehnaně pečlivý Antal chápal i střetnutí s gangstery jako sportovní podnik. Byl to střelec před Bohem a každý terc pro jeho karabinu, který se zatoulal na naši oběžnou dráhu, mu rozsvítil doutnající jiskry v očích. S povzdechem jsem zapečetěnou bednu zase zarovnal plastickými kontejnery s náhradními díly.

Uvědomoval jsem si, že v mincovně jsme pouze tři a z toho jen dva chlapi. Provoz byl téměř automatický. Přístroje potřebovaly hlavně vakuum a beztlisový stav. Od kódované objednávky až k odeslání hotové mince poštovní kapslí se jí nikdo z nás ani nedotkl. Posádka složená ze správce, údržbáře a uklízečky by se skutečnému gangsterovi těžko ubránila. Zdálo by se, že asteroid ztracený uprostřed vzduchoprázdňe tmy daleko od Slunce by měl být dost zabezpečen už svou utajovanou polohou a nehostinností, ale jen do té chvíle, než pár darebáků zjistí, kde zrovna jsme a že tu není žádná pořádná posádka.

Expresní modul měl přiletět za dvě hodiny.

"Necháme ho přistát?" zeptal jsem se.

"Musíme," vesele kývl Antal. Seděl právě u stolu a letoval přívody k něčemu, co připomínalo asi tři palce dlouhou vaničku. Vysavač jemně hučel a odsával kouř z kalafuny, v němž bloudily pro elektroniku stanice tak nebezpečné cínové kapky. "Kdybychom ho zlikvidovali hned na příletu, bylo by to jednodušší, ale Marta by nám to nikdy neodpustila."

"Myslíš, že nám spis odpustí, když ho odpráskneme tady? Přímo před ní?" zakroutil jsem hlavou.

"Musíme mu dát možnost se projevit," prohlásil Antal a foukl na chladnoucí spoj. "Vždyť si nemůžeme být předem jisti, že nemá počestné úmysly."

"Dobře vis, že je to nesmysl."

"Vím, ale nemůžu to dokázat. Potřebujeme záznam v počítači, nějaké poděknutí, fotku, jak strká mince do inicializátoru, nebo tak něco."

"Vůbec bychom ho neměli pouštět dovnitř," namítl jsem.

"Máš pravdu, ale dostal jsem zajímavý nápad," namítl Antal. "Rád bych zkusil, zdaH by nám ten hajzkl nepomohl k jedné minci. Pnptavil nás o pěkný kus ledu, měl by nám to vynahradit jinak."

Na to se nedalo nic říct. My jsme sice mince vyráběli, ale automaty znaly naše otisky prstů a hlídaly příslušný vzor, abychom je nemohli aktivovat. Pokud šlo o mince, nikdo se nespolehal na naše morální kvality. Mince mohla nabídnout mnohem víc, než kolik nám bylo Impérium ochotno poskytnout. Nevěřil jsem, že by se bezpečnostní pojistky automatů daly oklamat, ale Antal byl koumák. Nikdy nemluvil do větru. Pokud to mohl někdo dokázat, byl to určitě on.

Člověk, který dostane snímek mé sestry a vyrazí okamžitě na cestu za ní, je podezřelý. V lásku na první pohled podle její fotky uvěřím, až dostanu lékařské potvrzení, že Thomas Pellot je slepec. Zbývala snad jen naděje, že nápadník není krasavec, že si nechal snímek před odesláním nestoudně retušovat v místním CAD centru.

Marta se nemohla dočkat. Nádobí jí padalo z rukou a nebyť nízké úrovně umělé gravitace, dalo by se uvažovat zase jen o věčen z plastových konzerv. Když modul pozdě večer přistál, čekali jsme všichni tři u přechodové komory. Dveře se otevřely

a vystoupil z nich dívčí sen o kosmickém rytin. Odklopil přilbu skafandru, rozhlédl se, uviděl Martu, rozzářil se a skočil jí kolem krku. Vyměnili jsme si s Antalem výmluvný pohled. Při věčen okořeněné žhavými pohledy jsem měl občas strach, že si to ti dva snad spolu rozdají před námi na stole. Pochopil jsem, že úspěch budou mít jen nejtvrďší metody. Když naservírovala kávu, nabídl jsem, že jí pomohu odnést nádobí. V kuchyni jsem jí nastřelil narkotikum injektohem pod kůži přímo přes látku šatů.

"A že vám tak ochotně půjčili modul? Nebude jim scházet?" zaslechl jsem Antalův dotaz, když jsem nesl bezvládnou Martu do její kabiny. Zamkl jsem ji tam.

"Kdepak," zazněl za mnou sytý Pellotův hlas. "Kapitánovi jsem namluvil, že nutně musím na Frídu. Tam se loď zastaví na zpáteční cestě a modul si vyzvedne. Mohli bychom tam za pár dní zaletět na svatební cestu. Jistě bychom sehnali někoho, kdo nás zase hodí zpátky." Uvědomil jsem si, že Zemák nepřítomnost nevěsty vůbec nezaregistroval.

Kromě Marty nikdo z nás té noci pořádně nespál. Věděl jsem, že pokud se chce náš podivný host vytrádit, musí něco podniknout hned. Materská loď, která ho vysadila, už zase přešla do mimoprostoru. Na ni se vrátit nemohl. Výpočet dráhy na Frídu, jak se zkráceně říkalo asteroidu s roztomilým jménem Friedrich Barbarossa, rychle stárl. Navigace v Pásu byla složitá. Ipň malé odchylce od optimální dráhy bylo ovlivnění dráhy nebo srážka s některým asteroidem jen otázkou času. Tak se už ztratily stovky modulů. I když často udržovaly spojení radu dnů, v Pásu širokém skoro sto padesát milionů kilometrů je mezi více než čtvrt miliónem asteroidů už nikdo nenašel. Počítač modulu na výpočet dráhy nestačil. Po dvaceti nebo třiceti hodinách by tu byl Pellot uvězněn i s modulem, dokud bychom mu na staničním mozku nestanovili novou dráhu. Nemůže si dovolit vyčkávat.

Usadil jsem se do křesla ve velínu stanice a pozoroval na monitorech, jak ho Antal doprovází ke kabině a přeje mu dobrou noc. Občas jsem si zdffml, ale po půlnoci mě vzbudilo pípnutí počítače. Obrazovka ukazovala Pellota, který se plížil chodbou a opatrně zkoušel kliky dveří. Brzy objevil přípravu a v inicializačním zařízení zásobu čistých mincí.

"Teď už mu to nebude dlouho trvat," zašeptal někdo vedle mne. Trhl jsem sebou. Ani jsem si nevšiml, kdy přišel Antal. Oba jsme se sklonili k pultu. Bez dechu jsme sledovali, jak si Pellot vede. Pracoval rychle, bylo vidět, že se na loupež dobře připravil. Za necelou minutu se mu podařilo naprogramovat t'n mince. Stiskl jsem tlačítko interkomu. "To by stačilo, ne?" zeptal jsem se tiše, ale v přípravně mincí měla poznámka stejný účinek jako výbuch granátu. Postava na obrazovce ztuhla na okamžik v půli pohybu. Pak hrábla po hotových mincích a vyrazila na chodbu.

Pellot byl neuvěřitelně rychlý. Jeho kroky zaduněly na kovových rostech, odrážel se rukama i nohama. Přestože v levé dlaní držel ukradené mince, přehnal se kolem jako smršť. Počítač automaticky přepínal jednotlivé kamery a sledoval ho. Obrazy na displeji se střídaly tak rychle, až přecházel zrak. Uvědomil jsem si, že bych ho nedokázal zadržet. Nestačil bych dokonce ani vstát z křesla. Stanice nebyla velká, k výstupní přechodové komoře mu zbývalo jen pětadvacet metrů, které překonal čtyřmi skoky. Věděl, že tam bude v bezpečí. Modul, kterým přiletěl, stál ještě pořád přímo přede dvěma vzduchového uzávěru. Pochopil jsem, že teď ho už nedokážeme zadržet.

Když dorazil ke dveřím přechodové komory, pravou rukou sáhl po páce ručního ovládání. Vtom zahřměla rána. Ohlédl jsem se. Antal ležel na podlaze s puškou v ruce. Opíral se o skříň a škvírou v pootevřených dveřích mínil na chodbu. Ani jsem si nevšiml, kdy zbraň vytáhl. Obrátil jsem se zpět k monitoru.

"Vedle," poznamenal jsem, když jsem uviděl, že za sebou Pellot zabouchl vchod. Hned odjistil páky vnějšího uzávěru, aby zablokoval vnitřní dveře. Slyšel jsem, jak kleje, a viděl jsem, že se nějak podivně potýká se zipy skafandru.

"Co se mu stalo?" vyhrkl jsem překvapeně.

"Ustřílel jsem mu pravý palec," ušklíbl se Antal. "Teď mu budou mince k ničemu." Rozrazil dveře a zmizel v chodbě. Za okamžik byl zpátky a hrdě mi ukázal bleď zakrvácený váleček. "Tak co, jakej jsem?" zeptal se pyšně.

Zavrtěl jsem hlavou. Chtělo se mi zvracet. Něco jiného by bylo toho lumpa zabít, ale zmrzačit...

Antal si přitáhl ohebné tykadlo mikrofonu. "Slyšíte mě, Thomasi?" zeptal se. Postava napůl oblečená ve skafandru udělala neslušný posunek. "Máme váš pravý palec a bez něj vám mince nejsou nic platné. Když slíbíte, že si vezmete Martu a budete sekat dobrotu, můžete se ještě vrátit a ráno s ní odletět. Ošetříme vám ránu...."

"Tu jezinku si strčte za klobouk, hajzlové," přerušil ho zvučně Pellot. "Myslíte si, že nevím, že se mince dokáže sama přizpůsobit i jiným prstům? Nejsem včerejší. I bez toho palce mě čeká rajskej život, a vám to nedaruju."

"Že se mince dokáže sama přizpůsobit, to jsou pověry. Musí se znovu inicializovat. Ale vy krvácíte, měli byste se nechat ošetřit. Nabízíme vám..."

"O nic se vás neprosím," ušklíbl se Pellot Nasadil si přilbu a rozhodně zatáhl za páku uzávěra vnějších dveří. Hák vzduchu je prudce otevřel a v interkomu jsme uslyšeli hlasitý povzdech unikající atmosféry. Zloděj překročil práh, ale pak se zastává. Otočil se a pokynul neohrabanou paží skafandru do kamery. "A teď vás tu zavřu, milánkové," řekl a rozhlédl se kolem sebe. Marně. Antal z přechodové komory a prostoru kolem vchodu do stanice pečlivě odklidil vše, co mohlo posloužit jako nástroj nebo zbraň. Pellot nepřemýšlel dlouho. Když nenašel nic jiného, odpojil záložní tlakovou láhev s havarijní zásobou kyslíku od opasku skafandru a vzepřel jí otevřené vnější dveře, aby se nedaly zavřít zevnitř pomocí dálkového ovládání.

"To bych nedělal, Tome!" ozval se Antal. "Budeš kyslík potřebovat."

"V modulu hoje dost," odsekl Pellot.

"Není," namítl Antal. "Přečerpá jsem ho do zásobníků stanice. Takhle si přilepšujeme vždycky, když někdo přiletí. I když máme uzavřený okruh, kyslík se časem ztrácí. Kdybys byl z Pásu, věděl bys to."

"Kecáš," zhodnotil jeho informaci rázně Pellot. Několika skoky byl u antény dálkového spojení a vytrhl kabel napájíče. "Chcípnete," dodal s citem. Zamával na rozloučenou nafouklou rukavicí a vsoukal se do modulu. "Já věděl, že kecáš," ulevil si ještě, "podle budíku je nádrž plná." Pak zabouchl poklop a reproduktor ztichl.

"Proč nevypnul spojem?" zeptal jsem se.

"Nic nevypnul, jenom jsem mu trošku vylepšil vysílačku modulu," poznamenal Antal a ušklíbl se. "Rád dělám věci důkladně. Na jeho místě bych si ještě zkontroloval startovní hmotnost."

Zasmál jsem se. "Chceš říct, žeš mu odčerpá i palivo?"

Vážně přikývl. "Bylo by ho škoda. Až sem někdo přiletí, vyměníme ho zase za nějaké pořádné pití. Stejně už máme manko, které bys těžko vysvětlil."

"No jo, ale bez paliva..."

"Měl jsem pocit, že nám něco dluží," pokrčil rameny Antal. "Nechal jsem mu jenom pětinu. Na start to stačí. Za chvíli bude v Pásu o jeden asteroid víc."

Po zádech mi přejel mráz. "Takže ten kyslík..."

Znovu kývl. "Jistě... Našinec by si to zkontroloval dvakrát, ale Zemáci jsou zhýčkaní. Tomu volovi stačí jeden budík a vybral si zrovna ten, co nefunguje. Podle rzi pod rafičkou bych hádal, že se nehnula aspoň dva roky. Na cestu potřebuje asi šedesát hodin. Lahve skafandru si neměnil. Má tam zbytek tak na půl hodiny, rezervu tu nechal... Jakmile odstartuje, je vlastně mrtvý."

Na obrazovce zazářily plameny. Ohnivé sloupy z trysek udeřily do skály a modul se pomalu zvedl. Za chvíli zmizel ze

zorného pole a počítač přepnul na další kameru. Zářící skvrna se vzdalovala stále rychleji. Postupně se zmenšovala, až se změnila v nepatrný světelný bod. Nakonec zhasl i on.

"Konec prvního dějství," povzdechl si Antal. Vstal a protáhl se, až mu ruplo v zádech. "A teď záznamy."

"Cože? Do počítače přece nemůžeme!"

"Nepovídej a skoč pro minci. Thomas nám tu přece jednu nechal..."

"Ale tu si naprogramoval pro sebe, ne?"

"Ano. Inicializoval ji a pak ji v tom spěchu musel nechat v programátoru. A my teď máme aktivní minci a jeho pravý palec."

Polkl jsem nasucho. "Už letím." Vyběhl jsem do chodby a za chvíli jsem byl zpátky s mincí, kterou jsem držel opatrně za růžek. Podal jsem ji Antalovi. Prohlédl si ji a rozhodně ji vsunul do šterbiny snímače. Pak vytáhl vaničku, kterou odpoledne sestavoval. Uvnitř ležel zakrvavený palec v jakémsi rosolu a vedly k němu tenké drátky.

"Výživné želé s vitamíny, antibiotiky a primitivní myostimulátor," poznamenal šéf na vysvětlenou, pak odehnul pružný konec vaničky a přitiskl ulepený pahýl na okraj mince v místě vyznačeném červenou ploškou čidla.

Na displeji se objevil nenápadný otazník.

"Vidíš?" zeptal se vítězně Antal a obrátil se k mikrofonu. Byl stručný, ale důkladný jako vždycky. Uložil počítači vytvořit znovu zápisy za tento týden jako aktualizovanou kopii minulého týdne. Provést úpravy respektující současný stav zásob potravin. Vymazat záznamy o Pellotově návštěvě. Aktualizovat stav materiálu, munice, raketového paliva, kyslíku a vody. Vymazat příslušné záznamy o radiovém spojení. Vymazat kopie Pellových faxů a jeho odpovědi na Martin inzerát.

"Víš, často jsem na to myslel," poznamenal Antal, zatímco počítač blýskal obrazovkami a přezvykoval data. "Na Zemi jsem vůbec netušil, jak špatně jsou mince chráněny. V podstatě jsou bezpečné jen před námi. Kolikrát mě napadlo, že kdybychom se domluvili s někým, kdo se tu zastavil..." Odmlčel se a zabubnoval prsty na pult.

"Tak proč jsi to nezkusil?" vyhrklo ze mě.

"Protože nikomu se nedá věřit, že bude dost opatrný," odpověděl smutně Antal. "Dokud by si jenom tu a tam přilepšoval a občas se s námi třemi rozdělil, tak by to šlo. Ale ve chvíli, kdy by neudolal a použil ji na úpravu dat jako my teď... hned by ho chytli a pak by dostali i nás."

"Ale my teď přece..."

"Tohle je izolovaný počítač," přerušil mě netrpělivě. "Na Zemi a ve větších koloniích jsou počítače zasíťované a běží na nich kontrolní programy, které hlídají změny dat, aktualizují záložní kopie a vedou o tom záznamy. Málokdo má jasnou představu, co se všechno stane, když zfalšuje jeden datový soubor v takové síti. Museli bychom najít někoho, kdo zná míru a dovede se ovládat." Znechuceně mávl rukou. "Člověk se může doopravdy spolehnout jen na sebe," zavrčel.

Přikývl jsem. Zase mě překvapil, netušil jsem, že se mu v hlavě honí stejné nápady jako mně. Ale dobře jsem si všiml, že při zmínce o svém podílu nezapomněl ani na nás dva. V duchu jsem mu připsal další kladný bod.

Vtom počítač zabzučel a vyplivl minci zpět. Nejistě jsem se na Antala ohlédl. Pokrčil rameny a ukázal rukou směrem k pultu. Sklonil jsem se nad klávesami a vyvolal staniční deník.

Bylo to fantastické!

Záznamy za posledních pár dnů se od základu změnily. Po návštěvě v nich nebylo ani stopy. Ukazovaly obvyklou nudu všedních dnů, jen jsme měli na obrazovce trochu bohatší jídelníček, než jsem si pamatoval. Hostina na uvítanou byla na stavu zásob znát.

"Nikdo tu už dlouho nebyl, Marta se bude divit. Asi se jí něco zdálo," ušklíbl se Antal. Pečlivě oťel minci a uschoval ji do

pouzdra. "Podívej se, jestli tu nezůstaly nějaké staré faxy a podobné odpadky. A pak je jdi vyhodit," řekl a spiklenecky zamrkal, aby připomněl, že si teď musím před počítačem dávat pozor na jazyk. "Vem to zadem, mám dojem, že se vpředu něco vzpříčilo. Můžeš se na to hned podívat."

Vklouzl jsem do Martiny kabiny a vzal jí ze stolku Pellotovu fotografii a jeho dopisy. Pak jsem je pečlivě vložil do kontejneru s odpadky. Oblékl jsem si záložní skafandr a protáhl se dlouhou úzkou chodbou, do níž se vstupovalo malým vzduchovým uzávěrem ze skladiště. Nouzový východ ústil maskovanými dveřmi na druhé straně skály. Kontejner jsem vsunul do reaktoru. Pak jsem se vydal ke vzduchovému uzávěru hlavního vchodu.

Šel jsem dlouho. Stanice byla z bezpečnostních důvodů vyhloubena pod poměrně velkým skalnatým výčnělkem a energetický reaktor, který jsme používali i na likvidaci odpadků, byl kvůli radiaci umístěn na opačné straně. Musel jsem skálu obejít. Při nízké gravitaci to nebyla jednoduchá procházka. Navíc ji komplikovaly chvějivé impulsy umělé přitažlivosti, které mne strhávaly ke stěnám stanice. Cesta mi tentokrát připadala nekonečná. Přemýšlel jsem o Martě. O tom, jak bude ráno hledat Pellota a my jí budeme oba tvrdit, že se jí nejspíš něco zdálo. Ale hlavně o tom, že pro ni musím někoho najít. Někoho, jako je Antal. Pracovitého, odvážného a pečlivého chlapa z Pásu.

Došel jsem k přednímu vchodu, sehnul se a zasunul kabel napáječe antény dálkového spojení zpět do konektoru.

"...Merkuron, hlaste se! Tady kontrolní stanoviště Barbarossa. Hlaste se!" zaburácelo mi v uších, až jsem zavrával.

"Tady Merkuron," ozval se okamžitě Antal. "Měli jsme závalu na anténě. Právě jsme ji opravili."

"Jsme rádi, že zase máte spojení. Cestou k nám se u vás měl zastavit nějaký Zemák. Před hodinou jsme vyhlásili poplach a hledáme ho. Zatím bez výsledku. Přistál u vás nebo ne?"

"Ne. Měli jsme poruchu, nic o něm nevíme."

"Jasný," zklamaně zahučel dispečer. "Tak díky. Konec."

"Konec, Frido," klidně uzavřel Antal a mně přejel po zádech mráz. Teprve teď jsem pochopil, že už není cesty zpět.

Znovu jsem se sehnul a vytáhl láhev vzpříčenou ve vnějších dveřích. Těžký plát kovu se hned dal do pohybu a zajel do těsnící drážky. Zvedl jsem ruku k ovládacímu tlačítku, abych si otevřel, ale pak jsem se zarazil. S lahví, kterou jsem držel v ruce, nebylo něco v pořádku. Zdála se mi nějak lehká. Pomalu jsem ji obrátil před průzorem helmy a mé podezření se potvrdilo. Leskla se novotou, ale na plášti bylo razítko naší stanice s datem poslední kontroly a bylo půl roku staré!

Připomínám, že kyslíkové láhve se kontrolují a doplňují každých deset dní. Pravidelně se střídáme a nikdo z nás by si netroufl kontrolu odbýt, vždyť jde o život. Ale kde vůbec Pellot vzal naši láhev? Musel mu ji podstrčit Antal výměnou za jeho, to je jasné. Jenže kde se na naší stanici vzala tak nová a přitom tak dlouho neprověřovaná láhev? Před týdnem jsem je sám všechny kontroloval. Že bych špatně nastavil razítko? A že by Antal přehlédl datum?

Jistě ne.

Znamenalo to snad...

Ano, byla to Pellotova láhev. Razítko bylo varováním pro našince. Zemák by si ničeho nevšiml, ale člověk z Pásu byl zvyklý všechno kontrolovat. Ke mně nebo k Martě mluvil datum na láhvi jasnou řečí.

Otevřel jsem na zkoušku ventil, i když jsem věděl, jak test dopadne. Z hrdla láhve se do vakua lenivě vyplazil proužek dýmu. Byla prázdná. Antal se postaral, aby ani hlt kyslíku nepřišel nazmar. Myslel opravdu na všechno.

Spokojeně jsem kývl hlavou a znovu si vzpomněl na Martu.

Nebude to lehké, ale takového muže pro ni musím najít!

ilustroval Jan Hora